Archeologisch en cultuurhistorisch vooronderzoek in het kader van de Dijkversterking Den Oever- Den Helder, gemeenten Hollands Kroon en Den Helder

Ruimtelijk advies op basis van een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek

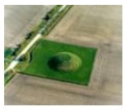

Rapportnummer:	V2799
Projectnummer:	V25-5993
Status en versie:	Concept, versie 1.0
In opdracht van:	Witteveen+Bos
Rapportage:	[redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
Plaats en aanleverdatum:	Amersfoort, 19 juni 2025
Datum en autorisatie:	[redacted] Senior KNA Archeoloog / Senior KNA Prospector, actor 97049866, 19 juni 2025

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Vestigia BV
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
telefoon 033 277 92 00
info@vestigia.nl

Locatiegegevens		
Toponiem / locatie	Dijkversterking Den Oever- Den Helder	
Plaats	Den Oever en Den Helder	
Gemeenten	gemeenten Hollands Kroon en Den Helder	
Provincie	Noord-Holland	
Oppervlakte plangebied	4 deelgebieden: - 1. noord (Den Helder): ca. 200 m lengte - 2. (Hollands Kroon): ca. 800 m - 3. (Hollands Kroon): ca. 1600 m - 4. Oost (Hollands Kroon): ca. 600 m	
Oppervlakte onderzoeksgebied	Plangebieden plus een buffer van 500 meter rondom	
Diepte grondwerkzaamheden	30 m -mv	
Huidige grondgebruik	Dijktracé	
RD-coördinaten van het plangebied	- 1. noord (Den Helder): noord 115100/549677 zuid 115109/549379 - 2. (Hollands Kroon): noordwest: 119874/544918 oost: 120685/544585	- 3. (Hollands Kroon): west: 123256/545579 oost: 124649/546341 - 4. Oost (Hollands Kroon): noordoost: 125719/547516 zuidwest: 125318/547011

Opdracht	
Initiatiefnemer	Witteveen+Bos
Opdrachtgever	Witteveen+Bos
Contactpersoon	[redacted]
Contactgegevens	[redacted]@witteveenbos.com

Uitvoering	
Soort onderzoek	BO - Bureauonderzoek en cultuurhistorisch onderzoek
Zaakidentificatienummer (Archis)	5807630001
Uitvoerder	Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie*
Beheerdocumentatie	[redacted] *Archeologie & Cultuurhistorie*
Projectleider	mr. [redacted] MA, sr. KNA BO archeoloog/ Prospector MA (38767204)
Projectmedewerkers	[redacted] MA, Projectmedewerker Archeologie en Cultuurhistorie drs. [redacted], senior adviseur cultuurhistorie drs. [redacted], Senior KNA prospector MA/ Senior KNA Specialist Fysisch Geografie (74734349) mr. [redacted] MA, sr. KNA BO archeoloog/ Prospector MA (38767204)
Datum uitvoering onderzoek	Juni 2025

Bevoegd Gezag	
Bevoegd Gezag	gemeenten Hollands Kroon en Den Helder
Contactpersoon	Nog niet bekend
Adviseur	Nog niet bekend
Depot	Provinciaal Depot Noord-Holland

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies (LS06) 5
Onderbouwing advies 9
1 Projectomgeving 9
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01) 9
1.2 Onderzoeksdoel en -methode 12
2 Bureauonderzoek archeologie 13
2.1 Archeologiebeleid 13
2.1.1 Wettelijk kader 13
2.1.2 Gemeentelijk beleid (LS01) 13
2.2 Natuurlijk landschap (LS04) 14
2.3 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04) 18
2.4 Bouwhistorische waarden (LS04) 24
2.5 Archeologische waarden (LS04) 25
2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05) 32
2.7 Advies vervolgonderzoek (LS06) 33
3 Bureauonderzoek cultuurhistorie 35
3.1 Beleid cultuurhistorie 35
3.1.1 Wettelijk kader / Rijksbeleid 35
3.1.2 Provinciaal beleid 36
3.1.3 Gemeentelijk beleid 37
Gemeente Hollands Kroon 37
Gemeente Den Helder 38
3.2 Cultuurhistorische inventarisatie 39
3.2.1 Bronnen 39
3.2.2 Cultuurhistorische landschappen en structuren 39
3.2.3 Gebouwd erfgoed 42
3.3 Conclusie en advies cultuurhistorie 43
Literatuur 44
Digitale bronnen 46
Lijst van afbeeldingen 47
Lijst van tabellen 47
Bijlagen en kaarten 48

Afbeelding 1 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK.

Afbeelding 2 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK.

Samenvatting en advies (LS06)

In opdracht van Witteveen+Bos heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de dijkversterking Den Oever - Den Helder, gemeenten Hollands Kroon en Den Helder (*afbeelding 1, kaart 1*). Het plangebied bestaat uit een dijktracé. De deelgebieden zijn verschillend in lengte: deelgebied 1 ca. 200 m lengte, deelgebied 2 ca. 800 m lengte, deelgebied 3 ca 1600 m lengte en deelgebied 4 ca. 600 m lengte. De voorgenomen ingrepen in het plangebied hebben betrekking op het versterken van de dijk en bestaan uit de volgende ingrepen:

- Ter plaatse van de locatie ASP (deelgebied 1) wordt de asfaltbekleding vervangen.
- Ter plaatse van de locatie ZST (deelgebied 3 en 4) wordt de zetsteenbekleding vervangen. De zetsteen bevindt zich onder de asfaltverharding in de richting van de Waddenzee op de Wieringenzeewering. De werkzaamheden zullen niet dieper dan 1,5 m onder de zetsteenbekleding reiken en bij de ingrepen moet rekening worden gehouden met een buffer van 20 m.
- Ter plaatse van de locatie ASP en STBI op de Amsteldiepdijk (deelgebied 2) wordt zowel de asfaltbekleding vervangen alsmede een damwand geslagen. Bij de ingrepen moet rekening worden gehouden met een buffer van 50 m vanaf de kruin van de dijk. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. De damwand komt verder landinwaarts maar wel binnen het ruimtebeslag van het deelgebied. Langs het traject worden sleuven gegraven voor het plaatsen van de damwanden. Met betrekking tot onderhavig rapport wordt uitgegaan van een sleuf van maximaal 1 meter aan weerszijden van de damwand, en ca. 0,5 tot 2,5 m -mv.
    - Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen;
    - Bij de damwanden worden palen geheid tot circa 30 m -mv.

Voorafgaand aan de ingrepen dient in het kader van het ontwerp (en latere vergunningsaanvragen) in kaart te worden gebracht of bij de ingrepen eventueel archeologische en/of cultuurhistorische waarden worden bedreigd. De exacte aard en diepte van de ingrepen is nog niet bekend. Ten behoeve van het archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek wordt uitgegaan van de hierboven aangegeven maximale verstoring van de locaties. Gezien de aard van de ingrepen zullen deze mogelijk tot in de archeologisch relevante niveaus reiken.

In 2019 heeft Vestigia in het kader van dit project een bureauonderzoek archeologie en cultuurhistorie uitgevoerd, als eerste inventarisatie (Vestigia rapport V1718). Het betreffende rapport had op dat moment nog een inventariserend karakter met algemene adviezen omdat op dat moment nog geen ingrepen bekend waren. In 2022 is vervolgens een aanvullend bureauonderzoek uitgevoerd, op basis van het dan bekende VKA (Vestigia rapport V2265), in combinatie met een Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten. Het onderhavige rapportage is een aanvullend onderzoek, met betrekking tot een viertal deelgebieden, die deels overlappen met de deelgebieden uit Vestigia rapport V2265.

Advies archeologie Balgzanddijk (deelgebied 1)

De geplande ingrepen op deze locatie bestaan uit het vervangen van de asfaltbekleding. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen.

De geplande ingrepen vinden plaats binnen het dijklichaam uit het midden van de 20e eeuw, dat geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. De kans dat hierbij archeologische waarden worden bedreigd is zeer klein. Er wordt verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Advies archeologie Amsteldiepdijk (deelgebied 2)

De geplande ingrepen op deze locatie bestaan uit het vervangen van de asfaltbekleding en het slaan van een damwand. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen. De damwand komt verder landinwaarts maar wel binnen het ruimtebeslag van het deelgebied. Langs het traject worden sleuven gegraven voor het plaatsen van de damwanden. Met betrekking tot onderhavig rapport wordt uitgegaan van een sleuf van maximaal 1 meter aan weerszijden van de damwand, en ca. 0,5 tot 2,5 m -mv. Bij de damwanden worden palen geheid tot circa 30 m -mv.

Het vervangen van de asfaltbekleding vindt plaats binnen het dijklichaam uit de jaren van de 20e eeuw, dat geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. De archeologische resten op het dekzand worden verwacht op een diepte van 6 tot 8 meter beneden NAP. Dit niveau wordt geraakt bij hei-werkzaamhedenen. In het oostelijk deel van het tracé ter hoogte van de Amsteldiepdijk is sprake van erosie van de top van het Pleistoceen. Op basis van de archeologische waardenkaart ligt dit deel in een zone die is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Er wordt daarom verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Advies archeologie Oostelijke plangebieden (deelgebieden 3 en 4)

De geplande ingrepen bestaan uit het vervangen van de zetsteenbekleding. De zetsteen bevindt zich onder de asfaltverharding in de richting van de Waddenzee op de Wieringenzeewering. De werkzaamheden zullen niet dieper dan 1,5 m onder de zetsteenbekleding reiken. Ter hoogte van de oostelijke twee deelgebieden, op de (rand van de) keileemopduiking van Wieringen, bevindt de top van het Pleistocene materiaal zich deels net onder NAP, en deels boven NAP. Dit niveau ligt buiten bereik van graafwerkzaamheden binnen het dijktalud.

De ingrepen vinden plaats in het dijklichaam dat in de 20e eeuw is opgehoogd en uitgebreid, en dat zelf geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. Er wordt daarom verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bij ingrepen rondom de dijk moet rekening worden gehouden met toevalsvondsten, bijvoorbeeld vondsten gerelateerd aan de scheepsvaart, zoals scheepswrakken. Dit geldt met name voor ingrepen aan de zeezijde van dijk; dergelijke vondsten kunnen echter ook niet worden uitgesloten onder/tegen de dijk. In dat kader verdient het aanbeveling een Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten (WAT) op te stellen.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeenten Hollands Kroon en Den Helder, om een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen of verder laten verlopen van het onderzoeksproces. Dit besluit kan afwijken van het bovenstaande advies.

Ook wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het onderzochte gebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische ‘toevalsvondst’ wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeenten Hollands Kroon en Den Helder, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Advies Gebouwd erfgoed

In het plangebied is geen gebouwd erfgoed aanwezig. Het gemaal dat binnen de 100 m buffer is gelegen van deelgebied 1 bevindt zich aan de binnenzijde van de Balgzanddijk. Het object is niet in rijks-,

provinciale of gemeentelijke lijsten met status opgenomen. De geplande ingrepen hebben geen directe betrekking op het gemaal, maar kunnen mogelijk indirect wel van invloed zijn. Geadviseerd wordt om het gemaal zoveel mogelijk te ontzien bij het uitvoeren van de geplande ingrepen.

Advies Landschappelijk erfgoed

Binnen het plangebied liggen een aantal cultuurlandschappelijke structuren en elementen die bescherming genieten via het Omgevingsplan. Het betreft de stuwwal Wieringen/Balgzand, de Waddenkust, diverse dijken, strandwallen- en vlaktenlandschap, aandijkingslandschap, en de ensembles Wieringen - Wieringermeer en Koegras-Anna Paulownapolder. Bovenstaande waarden worden aangetast wanneer er bijvoorbeeld vergravingen plaatsvinden van de dijken. Geadviseerd wordt om dijken niet of zo min mogelijk af te graven en de structuren van de historische verkavelings- en wegpatronen zo min mogelijk te doorbreken of wijzigen door de geplande ingrepen. Tevens wordt geadviseerd om eventueel aanwezig historische dijkbekleding te hergebruiken of een klein deel als museale glooiing te bewaren.

Verder liggen er cultuurlandschappelijke structuren en elementen in de 100 m buffer rondom het plangebied. De geplande ingrepen hebben geen directe aantasting van deze elementen tot gevolg. Ook indirect zijn er geen gevolgen, omdat de geplande ingrepen het algemene karakter van het landschap niet beïnvloeden.

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)

In opdracht van Witteveen+Bos heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch en cultuurhistorisch bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de dijkversterking Den Oever - Den Helder, gemeenten Hollands Kroon en Den Helder (*afbeelding 1, kaart 1*). Het plangebied bestaat uit een dijktracé. De deelgebieden zijn verschillend in lengte: deelgebied 1 ca. 200 m lengte, deelgebied 2 ca. 800 m lengte, deelgebied 3 ca 1600 m lengte en deelgebied 4 ca. 600 m lengte. De voorgenomen ingrepen in het plangebied hebben betrekking op het versterken van de dijk en bestaan uit de volgende ingrepen[1]:

- Ter plaatse van de locatie ASP (deelgebied 1) wordt de asfaltbekleding vervangen.
- Ter plaatse van de locatie ZST (deelgebied 3 en 4) wordt de zetsteenbekleding vervangen. De zetsteen bevindt zich onder de asfaltverharding in de richting van de Waddenzee op de Wieringenzeewering. De werkzaamheden zullen niet dieper dan 1,5 m onder de zetsteenbekleding reiken en bij de ingrepen moet rekening worden gehouden met een buffer van 20 m.
- Ter plaatse van de locatie ASP en STBI op de Amsteldiepdijk (deelgebied 2) wordt zowel de asfaltbekleding vervangen alsmede een damwand geslagen. Bij de ingrepen moet rekening worden gehouden met een buffer van 50 m vanaf de kruin van de dijk. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. De damwand komt verder landinwaarts maar wel binnen het ruimtebeslag van het deelgebied. Langs het traject worden sleuven gegraven voor het plaatsen van de damwanden. Met betrekking tot onderhavig rapport wordt uitgegaan van een sleuf van maximaal 1 meter aan weerszijden van de damwand, en ca. 0,5 tot 2,5 m -mv.
    - Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen;
    - Bij de damwanden worden palen geheid tot circa 30 m -mv.

Voorafgaand aan de ingrepen dient in het kader van het ontwerp (en latere vergunningsaanvragen) in kaart te worden gebracht of bij de ingrepen eventueel archeologische en/of cultuurhistorische waarden worden bedreigd. De exacte aard en diepte van de ingrepen is nog niet bekend. Ten behoeve van het archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek wordt uitgegaan van de hierboven aangegeven maximale verstoring van de locaties. Gezien de aard van de ingrepen zullen deze mogelijk tot in de archeologisch relevante niveaus reiken.

In 2019 heeft Vestigia in het kader van dit project een bureauonderzoek archeologie en cultuurhistorie uitgevoerd, als eerste inventarisatie (Vestigia rapport V1718).[2] Het betreffende rapport had op dat moment nog een inventariserend karakter met algemene adviezen omdat op dat moment nog geen ingrepen bekend waren. In 2022 is vervolgens een aanvullend bureauonderzoek uitgevoerd, op basis van het dan bekende VKA (Vestigia rapport V2265),[3] in combinatie met een Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten.[4] Het onderhavige rapportage is een aanvullend onderzoek, met betrekking tot een viertal deelgebieden, die deels overlappen met de deelgebieden uit Vestigia rapport V2265.

---

[1] De toelichting op de ingrepen is grotendeels overgenomen uit een email van [redacted] (Witteveen+Bos) van 28-05-2025 en aangepast na telefonisch contact (eveneens met [redacted] op 17-06-25 en 19-06-25.

[2] Satijn et al. 2019.

[3] Weerheijm/Schrijvers 2022

[4] Weerheijm/Schoute 2022.

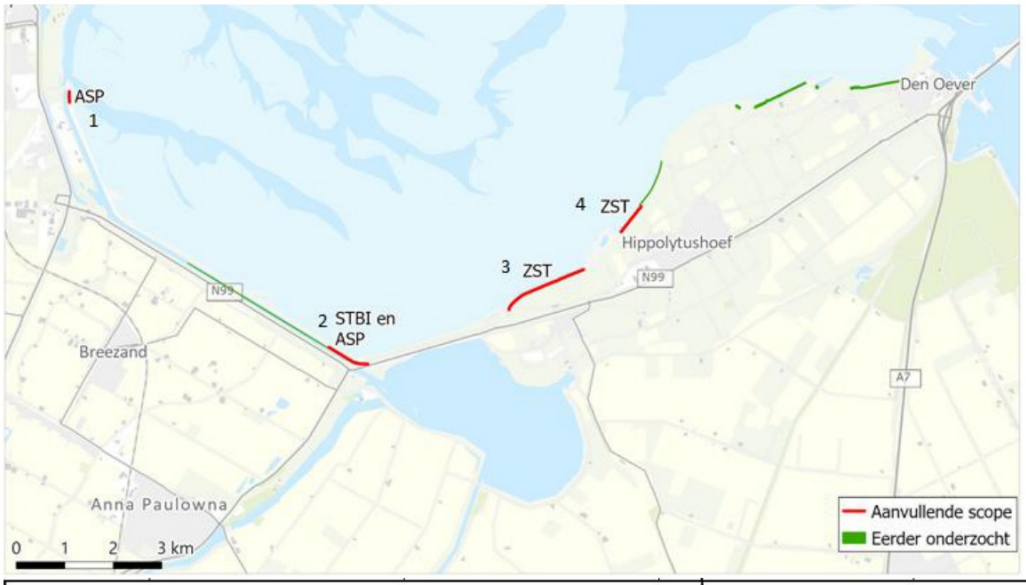

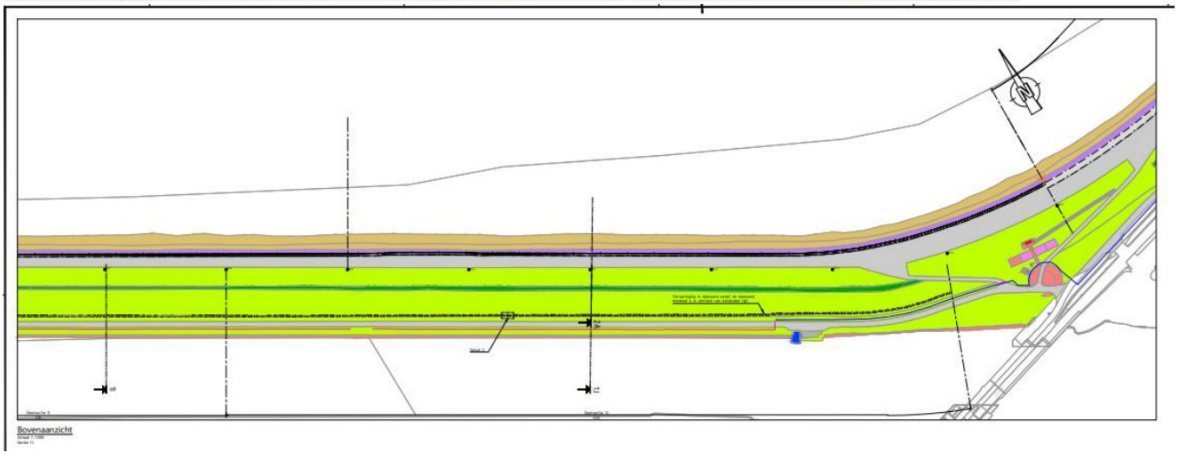

LEGENDA

Bovenaanzicht

Bestaand
- Asfalt
- Zetsteen
- Blokkenmat
- Gras
- Kruin
- Overspoeling
- Datakabel-KLIC
- Datakabel-Proefsleuf metingen
- Datakabel-Grondradar metingen

Dwarsprofiel

Bestaand
- Loding
- Maaiveld
- Asfaltconstructie
- Datakabel

Nieuw
- Anker met ankerstoel
- Gordingconstructie
- Damwand
- Heisleuf

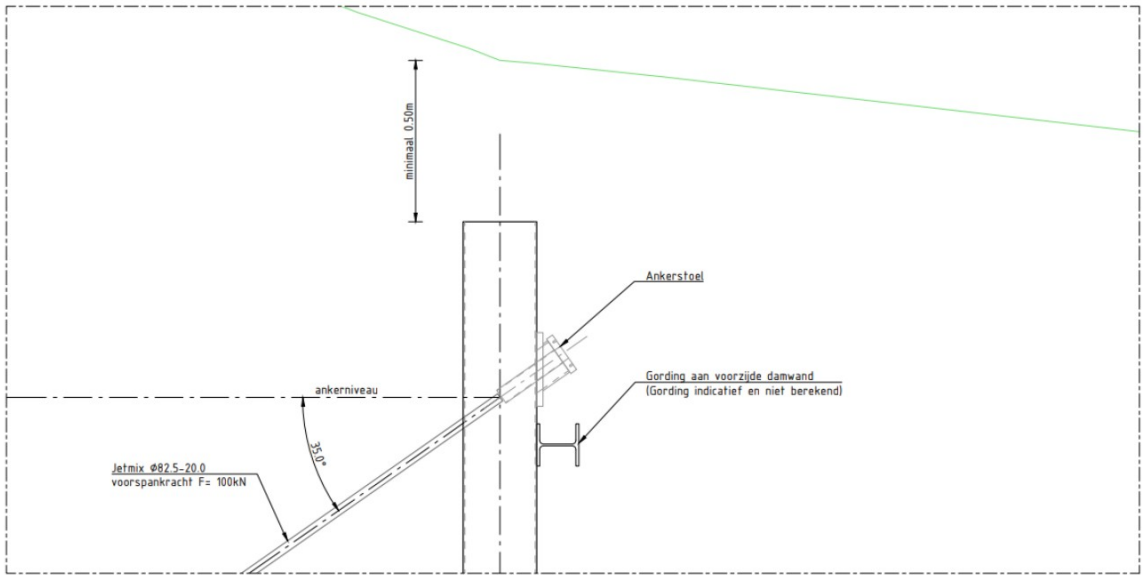

Detail 1
Schaal 1: 20
Pricipe detail van bevestiging van anker
met ankerstoel en gording op damwand

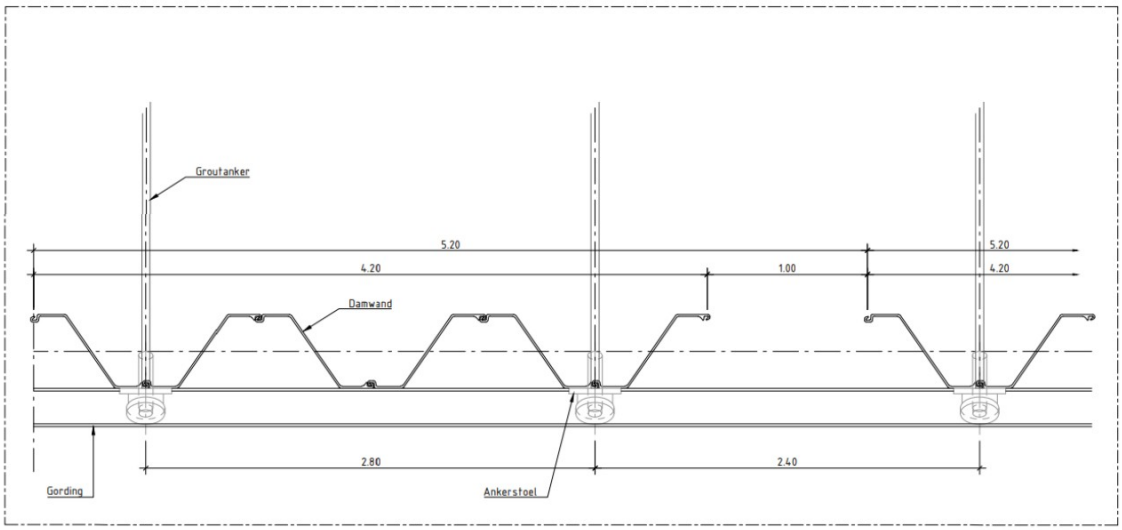

Detail 2
Schaal 1: 20
Uitsnede bovenaanzicht damwandplanken
met openingen voor waterhuishouding

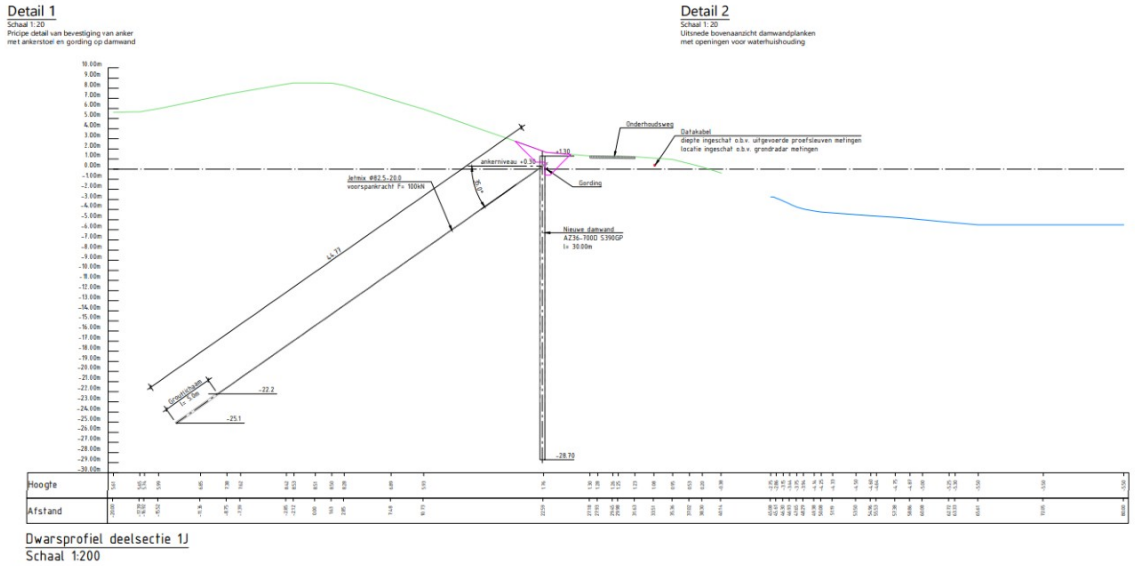

Afbeelding 2 De vier te onderzoeken deelgebieden in rood, en de dwarsdoorsneden van de damwand bij traject STBI. Bron: opdrachtgever.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek is vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden. Hiertoe is een bureauonderzoek archeologie verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies op hoofdlijnen geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.2), protocol 4002 Bureauonderzoek.
Tevens is een inventarisatie uitgevoerd van alle cultuurhistorische objecten en elementen/structuren. Ook voor deze objecten en elementen/structuren is slechts een advies op hoofdlijnen geformuleerd aansluitend aan het detailniveau van de oplossingsrichtingen en gericht is op het identificeren van risico's en mogelijke aanbevelingen voor het ontwerp. Om ook rekening te houden met eventuele verstoringen van de *omgeving* van monumenten, zoals vanaf 1 januari 2024 is opgenomen in de Omgevingswet, is een buffer van 100m rondom het plangebied aangehouden bij de inventarisatie en is van de elementen die binnen deze buffer vallen beoordeeld of de ingrepen een effect zouden kunnen hebben op hun cultuurhistorische waarde.

2 Bureauonderzoek archeologie

2.1 Archeologiebeleid

2.1.1 Wettelijk kader

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de komst van de Omgevingswet is de zorg voor het behouden en ontwikkelen van cultureel erfgoed in twee wetten geregeld, in plaats van in een aantal verschillende wetten. Hierbij geldt dat de regels ten aanzien van de omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet is geregeld, en de duiding van cultureel erfgoed en de zorg voor cultuurgoederen in overheidsbezit in de Erfgoedwet. In de Erfgoedwet is aangegeven dat ook het verplaatsen of verwijderen van cultureel erfgoed onder water een opgraving is en dat daarvoor dus een certificaat verplicht is.

Voor de archeologie is de verdeling grofweg: het certificeringsstelsel en het aanwijzen van archeologische rijksmonumenten staat in de Erfgoedwet en de omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving (de vergunningverlening en de integratie in de planvorming) in de Omgevingswet. De lokale invulling van de bescherming, zorg en aanwijzing van het archeologie-beleid, of voor het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten wordt ingekaderd door de Omgevingswet en de AmvB's, waarbij vooral het Omgevingsbesluit, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) van belang zijn.

Centraal instrument op lokaal niveau is het Omgevingsplan. Dit plan beziet alle aspecten van de fysieke leefomgeving op integrale wijze, inclusief cultureel erfgoed, en is daarmee het eerstaangewezen instrument om uitvoering te geven aan het archeologie-beleid, of voor het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten. De bekende en aantoonbaar te verwachten archeologische waarden kunnen dan opgenomen worden in het omgevingsplan door bijvoorbeeld archeologie als functie op te nemen en bepaalde activiteiten toe te staan of juist te verbieden.

Met uitzondering van een aantal complexe activiteiten is de gemeente bevoegd gezag. Ten aanzien van complexe activiteiten of activiteiten op toebedeelde taken zijn de Gedeputeerde Staten bevoegd gezag. De minister van Infrastructuur en Waterstaat blijft bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet.

2.1.2 Gemeentelijk beleid (LS01)

Gemeente Hollands Kroon

Het plangebied ligt grotendeels in gemeente Hollands Kroon (drie van de vier deelgebieden). Op basis van de Beleidskaart Archeologie[5] geldt het volgende voor de deelgebieden (*kaart 6*):

- deelgebied 2 ligt in een zone die is vrijgesteld van archeologisch onderzoek;
- de twee oostelijk gelegen deelgebieden (3 en 4) liggen deels in een tweetal zones met vrijstellingsgrenzen <2500 m2 en 40 cm -mv (middelhoge archeologische waarde), en <100 m2 en 35 cm -mv (hoge archeologische waarde).

Gemeente Den Helder

Het meest westelijke deelgebied (1) ligt op basis van de Archeologische beleidsadvieskaart (2018) in een zone waarbij archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen van 500 m2 of en 3m -mv of dieper gaan (*kaart 6*).[6]

---

[5] https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029

[6] Verniers, L., 2018, p. 33.

2.2 Natuurlijk landschap (LS04)

Het plangebied bevindt zich deels in het noordelijk zeekleigebied en deels in het noordelijk zandgebied[7], op een hoogte van ongeveer 0 m NAP in de laagste delen tot ruim 9 m boven NAP op de hoogste plaatsen (boven op de dijk) binnen de deelgebieden (***Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.*** *3*). Op de a rcheologische landschappenkaart bevindt het zich in het westen in de zone van de 'Jonge aanwas', nabij het Amstelmeer in de zone van de 'Jonge zee-inbraken'; en op Wieringen in het oosten van het plangebied in de zone van het ' Keileemgebied'.[8]

Tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien (circa 238.000 tot 130.000 jaar geleden), was een groot gedeelte van Nederland bedekt geraakt onder landijs. Deze gletsjers waren afkomstig van de Britse eilanden en Scandinavië. Waar nu het plangebied ligt lag toen langs de stroomroute van een ijslob die zich in westelijke richting bewoog. Aan de zijkanten van deze ijslob ontstonden twee stuwwallen, de stuwwal van Texel aan de noordzijde, en de Wieringer stuwwal aan de zuidzijde.[9] De twee oostelijke delen van het plangebied bevinden zich op de flank van de laatstgenoemde stuwwal. De afzettingen van de stuwwal dagzomen (in de buurt van het plangebied) nabij Westerland.[10]
Ter hoogte van de Amsteldiepdijk werd het oorspronkelijke sediment door de ijslob weggeduwd waardoor er minder fluviatiele afzettingen van voor het Saalien in de ondergrond liggen. Gedeeltelijk werd dit gat opgevuld met smeltwaterafzettingen aan het einde van deze ijstijd.[11] Het land aan de oostkant van de Amsteldiepdijk lag aan het einde van het Saalien circa 10 meter hoger dan aan de westzijde.[12]

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (circa 117.000 tot 10.000 jaar geleden), was er geen landijs in Nederland aanwezig. Wel was er sprake van een zodanig koud en droog klimaat dat Nederland een poolwoestijn was. Door het ongunstige klimaat kon de vegetatie geen grip krijgen op het sediment. Vooral tijdens het smelten van de opdooilaag[13] tijdens de lente had de wind vrij spel: over grote oppervlaktes werd materiaal door de wind opgenomen en verplaatst, en verderop als een soort deken weer afgezet: dit zogenaamde dekzand wordt gerekend tot het Laagpakket van Wierden, onderdeel van de Formatie van Boxtel.[14]

Ter hoogte van de Balgzanddijk (in het westelijke deel van het plangebied) wordt de top van het pleistocene sediment verwacht op een diepte van ongeveer 6 tot 8 meter beneden NAP, terwijl er voor een deel van het tracé ter hoogte van de Amsteldiepdijk sprake is van erosie van de top van het Pleistoceen. Ter hoogte van de oostelijke twee deelgebieden, op de (rand van de) keileemopduiking van Wieringen, bevindt de top van het Pleistocene materiaal zich deels net onder NAP, en deels boven NAP (*afbeelding 4*).

Aan het begin van de huidige geologische periode, het Holoceen (circa 10.000 jaar geleden tot heden) nam de temperatuur en neerslag toe. Hierdoor kon de vegetatie opkomen en het dekzandreliëf vastleggen. Het toegenomen grondwater zorgde ervoor dat het gebied te nat werd voor bewoning en veen kon groeien.

---

[7] Berendsen 1997.

[8] Rensink *et al.* 2019.

[9] Berendsen 1996.

[10] www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen.

[11] Berendsen 1996, De Mulder *et al.* 2003.

[12] www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen

[13] De bovenlaag die in de zomer ontdooit en in de winter weer bevriest.

[14] TNO-GDN 2025a, TNO-GDN 2025b

Vanaf 5500 v.Chr. is de grondwaterstand onder invloed van de voortgaande zeespiegelstijging inmiddels zodanig hoog geworden dat in de randzone van het plangebied veenvorming begint op te treden. Rond 3850 v.Chr. is het westelijke deel van het plangebied (Balgzanddijk / Amsteldiepdijk) geheel onder een veendek terechtgekomen; rond 1500v.Chr. bereikt het veen ook de flanken van de (deels) met keileem bedekte stuwwal van Wieringen.[15]

Daar waar het veen als een aparte laag herkenbaar is tussen het pleistocene materiaal onder het veen, en holocene, in het geval van het landschap waarin het plangebied zich bevindt, mariene afzettingen erboven, wordt het veen gerekend tot de Basisveen Laag, onderdeel van de Formatie van Nieuwkoop.[16] Tegelijk met de stijgende grondwaterspiegel steeg de zeespiegel zodat er ook getijdenafzettingen in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Deze getijdeafzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Wormer, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk.[17]

Doordat de ijskappen in Scandinavië en Noord-Amerika rond 5.000 jaar geleden vrijwel volledig waren gesmolten, vertraagde de zeespiegelstijging. De langzaam stijgende zeespiegel gecombineerd met een constante aanvoer van sediment zorgde ervoor dat er een natuurlijke kustlijn kon ontstaan met duinen. Hierdoor kwam het plangebied in een rustiger milieu terecht. Vervolgens kon het veen zich uitbreiden. De veenpakketten die boven de afzettingen van het Laagpakket van Wormer worden aangetroffen worden gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop).[18]

De verdergaande stijging van de zeespiegel en het ontbreken van een gesloten duinenrij zorgden ervoor dat het plangebied weer in de invloedssfeer van de zee terechtkwam. Ditmaal kwam de zee uit het noordoosten. Tussen 100 v. Chr. en 800 n. Chr. kwam het plangebied in de invloedssfeer van de zee terecht.[19] Hier werden weer getijdeafzettingen afgezet, ditmaal van het Laagpakket van Walcheren, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk.[20] Kort na de Allerheiligenvloed (1170) werd Wieringen een eiland. Om voor de veiligheid te zorgen werden vanaf de Late Middeleeuwen dijken aangelegd. In de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd werd het Amsteldiep dieper en breder door de hogere stormfrequentie. Wieringen bleef een eiland tot het afsluiten van het Amsteldiep in 1924. Het huidige Amstelmeer, ontstaan met de aanleg van de Wieringermeerpolder, is een restant van het Amsteldiep.

[15] Vos *et al.* 2013, 2018.

[16] TNO-GDN 2025c, TNO-GDN 2025d

[17] Berendsen 1997, TNO-GDN 2025e, TNO-GDN 2025f

[18] Berendsen 1997, TNO-GDN 2025g, TNO-GDN 2025d

[19] Vos *et al.* 2013

[20] Berendsen 1997, TNO-GDN 2025h, TNO-GDN 2025f

Afbeelding 3 Het plangebied in blauw afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: ahn.nl

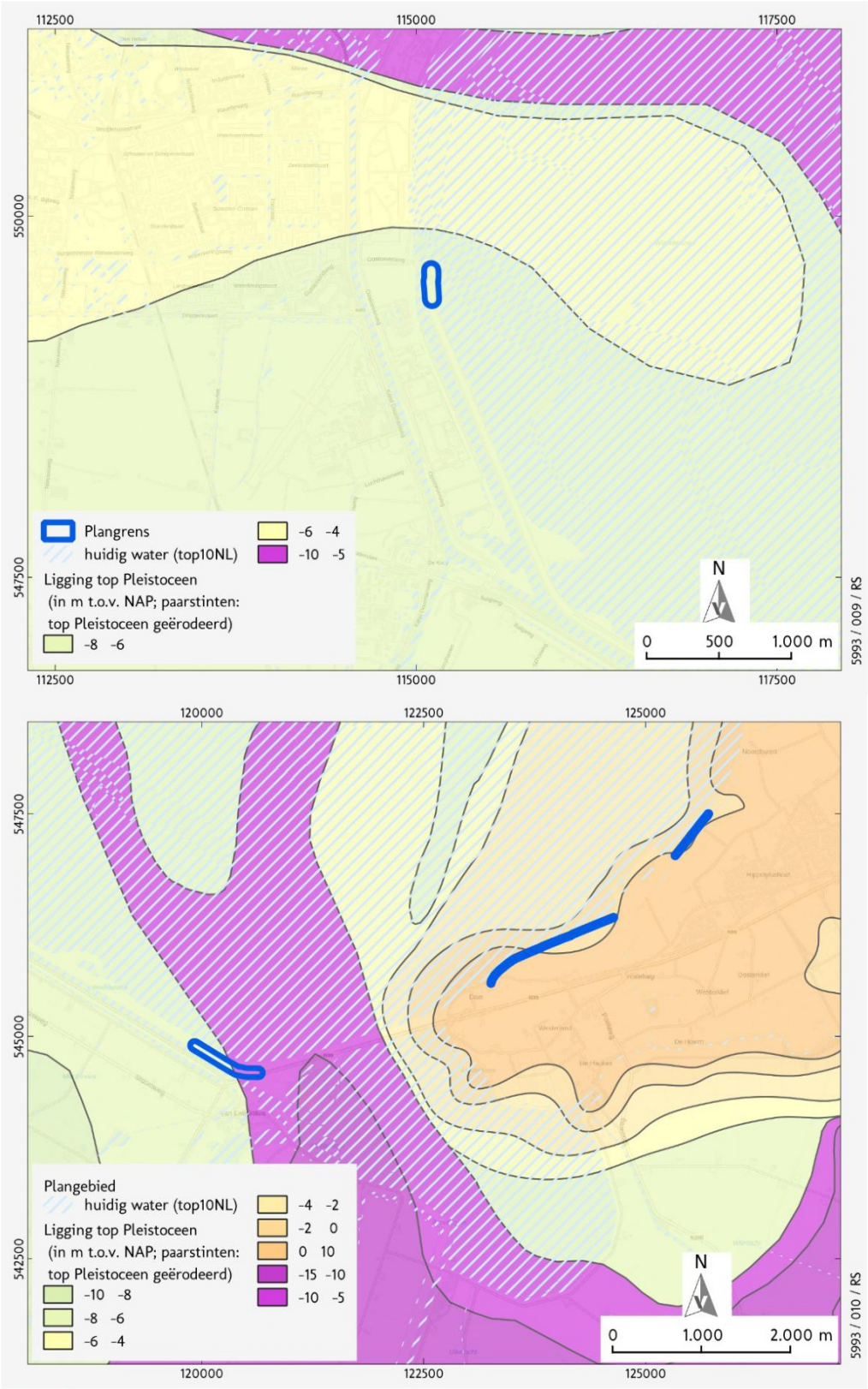

Afbeelding 4 Ligging van de top van het Pleistoceen (in m t.o.v. NAP). Bron: Vos/De Vries 2013.

Geomorfologie en bodem - Balgzanddijk / Amsteldiepdijk

Op de geomorfologische kaart is dit deel van het plangebied gekarteerd als een vlakte van getij-afzettingen (M72 op *kaart 2*), met aan de zuidzijde van de Amsteldiepdijk een 'Boezemland, vlietland, moerassige vlakte (M84)'. Op de bodemkaart (*kaart 3*) is het plangebied hoofdzakelijk gekarteerd als dijk (en deels nog als water). Op de 'vergraven gronden'-kaart (*kaart 4*) staat het aangeduid als 'dijk en kade' (en deels, overlappend, als 'bebouwd', hoewel het ook hier de dijk zelf betreft).

Geomorfologie en bodem - Wieringer Zeewering

Op de geomorfologische kaart is dit deel van het plangebied in feite in zijn geheel gekarteerd als onderdeel van de abrasievlakte (M77 op *kaart 2*), met aan het westelijke uiteinde een overgang naar de stuwwal (B11). Op de aansluiting van de dijk op de stuwwal van Wieringen, aan het westelijke uiteinde van Wieringen, komen volgens de bodemkaart (*kaart* 3) laarpodzolgronden voor, zoals ook op de hoger gelegen delen aan de zuidzijde van de dijk (buiten het plangebied - cHn23 op *kaart 3*). Verder komen aangrenzend aan het plangebied hier voornamelijk gooreerdgronden (pZn23x) voor, met een klein deel zeer ondiepe keileem (KX op *kaart 3*). Laarpodzolgronden zijn gronden met een podzol-B (inspoelingshorizont) en een humeuze bovengrond van minimaal 30 cm en maximaal 50 cm dikte. In de meeste gevallen zijn deze bodems opgeworpen door de potstalbemesting.[21] De gooreerdgronden die hier in (de nabijheid van) het plangebied voorkomen zijn over het algemeen ontwikkeld in geërodeerd en gehersedimenteerd dekzand, waardoor de opbouw nogal uiteen kan lopen. Het zijn kalkloze zandgronden met hydromorfe kenmerken (zonder ijzerhuidjes rond de zandkorrels), zijn roestarm, en hebben geen of slechts een zeer zwakke podzol-B in de ondergrond.[22] De zeer ondiepe keileem bevindt zich in een zone die op *kaart 2* als abrasievlakte (zie hiervoor) gekarteerd is; hier had de zee vóór de bedijking vrij spel. De bovengrond bestaat uit fijnzandige klei, met plaatselijk al vrij snel restanten van verspoeld zand en verspoelde keileem, tot een diepte van maximaal 50 cm onder maaiveld. Daaronder bevindt zich de overwegend grijze keileem (met roestvlekken).[23] Het grootste deel van het plangebied is echter slechts gekarteerd als dijk.

2.3 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04)

Historisch-geografische ontwikkeling (LS03)[24]

Voor de historisch-geografische gegevens is onder andere gebruik gemaakt van de website van de RCE (kadasterkaart 1811-1832),[25] Topotijdreis[26] en ArcGISOnline.[27]

Wieringer Zeewering

De hogere delen van het voormalige eiland Wieringen zijn mogelijk al vanaf de 7e eeuw continu bewoond geweest. Historische bronnen maken duidelijk dat op het eiland (te Stroe) een Karolingisch Koningsgoed gevestigd was.[28] Ook vestigen zich Vikingen op het eiland in de 9e eeuw. Vanuit de hoger gelegen delen van het eiland werden vanaf laat in de 11e eeuw de zuidelijker gelegen veenmoerassen ontgonnen.[29] Vanaf de 9e eeuw was het veen rondom Wieringen langzaamaan ontgonnen en

---

[21] De Bakker/Schelling 1989.

[22] Steur/Heijink 1991, 33.

[23] Rosing 1995, 171.

[24] Overgenomen van Weerheijm/Schrijvers 2022, pp. 23-35.

[25] www.cultureelerfgoed.nl.

[26] www.topotijdreis.nl.

[27] arcgisonline.com.

[28] Lambooij/Messchaert, 2017.

[29] Lambooij/Messchaert, 2017.

afgewaterd.[30] Hierdoor zakte de veenbodem. Tegelijkertijd steeg het zeeniveau. Deze factoren, in combinatie met stormen, zorgden voor grote overstromingen van het veen. Het veenlandschap veranderde in een waddenlandschap, waarbij de invloed van de zee steeds verder toenam. In de 12e eeuw kwam Wieringen door de doorbraken van De Zijpe, het Heersdiep en het Marsdiep geïsoleerd in zee te liggen. Dat zal voor de bewoners een flinke ommekeer zijn geweest. In de 12e eeuw moet Wieringen een rijk eiland zijn geweest. In 1184 landde graaf Floris met zijn vloot op Texel en Wieringen.[31] Hij onderwierp de eilandbewoners en plunderde hen, waarbij hij hen 4000 'marc sulvers' afperste. De grote som geld is een aanwijzing dat Wieringen en Texel in die tijd een belangrijk aandeel in de handel hadden. In 1284 werd Wieringen onderdeel van het graafschap Holland. Men had zich daar lang tegen verzet. Ook na 1284 bleef het onrustig. De overheersing door de graaf, en met name de maatregelen die hij oplegde met betrekking tot het bestuur en de rechtspraak werden niet gewaardeerd. Men kwam dan ook vaak in opstand. In 1432 ontving Wieringen stadsrechten van de graaf van Holland, waarmee een belangrijk deel van de rechtspraak weer aan de Wieringers zelf kwam.[32]

Van Wieringen is bekend dat er al in de 13e eeuw dijken werden aangelegd.[33] Er werden pogingen gedaan om het eerder verloren land terug te winnen door aandijking, zoals de polder Waard-Nieuwland tussen 1541 en 1544. Ruim 100 jaar later, in 1683, moest deze polder weer worden opgegeven.[34] De noordelijke zeewering, later de Wieringerzeeweering, werd gedeeltelijk gebouwd op de hier aanwezige delen van de stuwwal. De wieringer dijken bestonden eerst uit niet veel meer dan stapels van plaggen, maar al spoedig bleken dergelijke dijkjes niet stevig genoeg. Als verbetering werd de wierdijk uitgevonden. Een dijk van wier had als voordeel boven een aarden dijk dat het gedroogde wier onder druk samenpakte tot een harde massa die veel minder te lijden had onder afslag. In een document uit 1319 is voor het eerst sprake van een "woerdiic".[35] Middeleeuwse (wier)dijken waren anders opgebouwd dan de tegenwoordige dijken. Het grootse verschil zit in de glooiing: wierdijken waren meer als een muur gebouwd.[36] Aan de zeekant was een laag van samengeperst wier aangebracht, meestal ongeveer 2 meter hoog en 2 meter breed. Aan de landzijde werd de wiermuur ondersteund door een brede aarden wal en aan de zeezijde werd de zogenaamde wierriem op zijn plaats gehouden door palen die in de bodem werden geslagen.
De wierdijk had ook zo zijn nadelen: de wiermassa *daalde* continu door inklinking zodat de dijk steeds moest worden opgehoogd. Daarnaast was de dijk door zijn steile vorm kwetsbaar voor ondermijning door de golfslag. Alleen als er nog een flinke hoeveelheid buitendijks land was dat de ergste kracht van de golven opving konden de steile dijken overleven. In de praktijk verdween bij elke stormramp meer buitendijks land totdat de dijken echt de waterkering werden. Na verloop van tijd konden de golven de grond onder een stuk dijk wegslaan, waarna de wierriem losscheurde van de rest van de dijk. Door de onderlinge samenhang gingen dan honderden meters tegelijk aan de rol en zat er niets anders op dan het hele dijkvak te vernieuwen.
Na een opeenvolging van stormrampen stapte men in de loop van de 16e en 17e eeuw in de rest van de lage landen langzaam af van de wierdijken en gaat men over op minder steile dijken met steentalud. Deze overgang werd bespoedigd door de komst van de paalworm.[37] Vanaf het eind van de 16e eeuw kreeg men te maken met dit ongedierte dat de palen die werden gebruikt om de dijken te verankeren ruïneerde. Door de afgelegen ligging van Wieringen waren de dijken van Wieringen lange tijd gespaard gebleven, maar aan het eind van de 18e eeuw was de staat van de dijken dermate verslechterd, door de

[30] Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland, 2018
[31] Visser-Poldervaart/Huske, 2006.
[32] Visser-Poldervaart/Huske, 2006.
[33] Visser-Poldervaart/Huske, 2006.
[34] Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland, 2018.
[35] Lambooij/Messchaert, 2017.
[36] http://www.pagowirense.nl/
[37] Lambooij/Messchaert, 2017.

paalworm en achterstallig onderhoud, dat deze vervangen moesten worden.[38] Aan de noordzijde werden geheel nieuwe dijken aangelegd. Aan de zuidkant van het eiland, de luwe kant die bovendien door de waarden nog enigszins beschermd werd, volstond men met het inpakken van de oude wierdijk met een extra laag aarde en plaatselijk een steentalud.[39] Om deze combinatie van redenen is de Wieringer wierdijk als enige in Holland bewaard gebleven. Sinds 1986 is de dijk een provinciaal monument. Delen van huidige dijk aan de noordzijde van het eiland bestonden tot midden 18e eeuw nog uit wierdijken. In de loop van de 18e eeuw werden deze voorzien van stenen glooiingen.[40] Als gevolg van steeds opnieuw optredende overstromingen werd deze dijk in loop van de tijd meerdere keren vervangen. De huidige dijk is een dijktracé bestaande uit verschillende oudere delen dat in de jaren '80 op Deltahoogte is gebracht.
Op de kaart Hollandiae van Abraham Ortelius uit 1570 is Wieringen goed te zien (*afbeelding 5*). Ook zijn de dorpjes Den Oever, Oosterland, Stroe, Hippolytushoef en Westerland zichtbaar. Op afbeeldingen 6-11 is de transitie van Wieringen van eiland naar onderdeel van het vasteland te zien.

Afbeelding 5 Het eiland Wieringen op de kaart Hollandiae van Abraham Ortelius, naar Jacob van Deventer, 1570. Bron: UVA.

Amsteldiepdijk
De Amsteldiepdijk tussen de Van Ewijcksluis en Wieringen werd in 1924 gebouwd, ongeveer tegelijkertijd met de Balgzanddijk. Het gebied was tot het begin van de 19e eeuw een buitengaats gebied. In het verlengde van de Amsteldiepdijk werd de eerste Balgzandbrug werd aangelegd (1929). De aanleg

[38] http://www.pagowirense.nl/
[39] Lambooij/Messchaert, 2017.
[40] Lambooij/Messchaert, 2017.

van de Amsteldiepdijk en de Balgzanddijk (1926-1928) voor de kust van de Anna Paulownapolder behoorden, samen met de drooglegging van de Wieringermeerpolder enkele jaren later, tot de eerste grote stap ter realisatie van de Zuiderzeewerken.[41]

Balgzanddijk

Het gebied was tot het begin van de 19e eeuw een buitengaats gebied (*afbeelding 8*). Ten zuiden van het westelijke deelgebied kon op een droogvallende zandplaat op een zandduin een hoeve worden gebouwd. Deze bebouwing groeide na het droogleggen van het gebied uit tot buurtschap de Kooy. [42] Met het gereedkomen van het Noordhollandsch Kanaal en de naastgelegen dijk, gereed in 1825, ontstond ten westen van het deelgebied de Koegraspolder. In de jaren 40 van de 19e eeuw werd de Anna Paulownapolder aangelegd.[43] De Balgdijk en het Balgkanaal ten zuiden van de Balgzanddijk waren onderdeel van dit project.

De Balgzanddijk werd in 1926-1928 aangelegd na het graven van het Balgzandkanaal om deze te beschermen tegen het zeewater (*afbeelding 10*). Tegelijk ontstond de Amsteldiepdijk naar Wieringen, in het verlengde waarvan de eerste Balgzandbrug werd aangelegd (1929). Na de aanleg van het Balgzandkanaal verloor het kleinere Balgkanaal zijn functie als doorgaand vaarwater. De aanleg van de Amsteldiepdijk en de Balgzanddijk voor de kust van de Anna Paulownapolder behoorden, samen met de drooglegging van de Wieringermeerpolder enkele jaren later, tot de eerste grote stap ter realisatie van de Zuiderzeewerken.[44] In de jaren 50 van de vorige eeuw werd een nieuwe dijk aangelegd vóór de oude dijk, waardoor er twee parallelle dijken met achterliggende kanalen ontstonden.

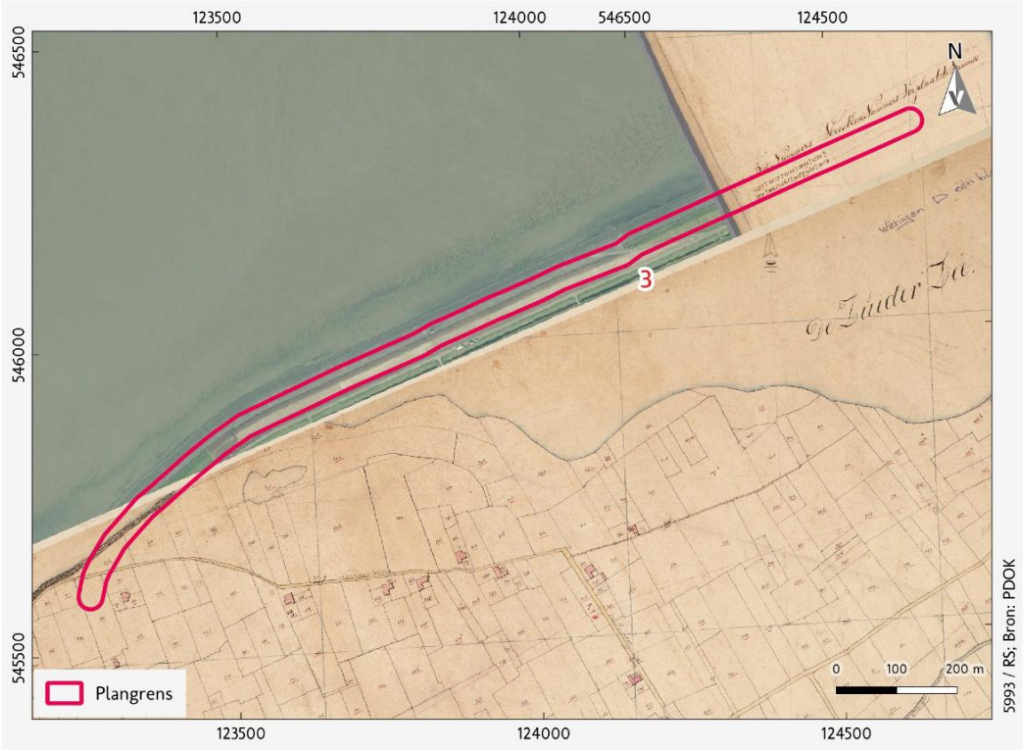

Afbeelding 6 Uitsnede plangebied op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE Beeldbank, MIN07131D01.

[41] https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=ilc

[42] Berendsen 1996.

[43] Alders 2006

[44] https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=ilc

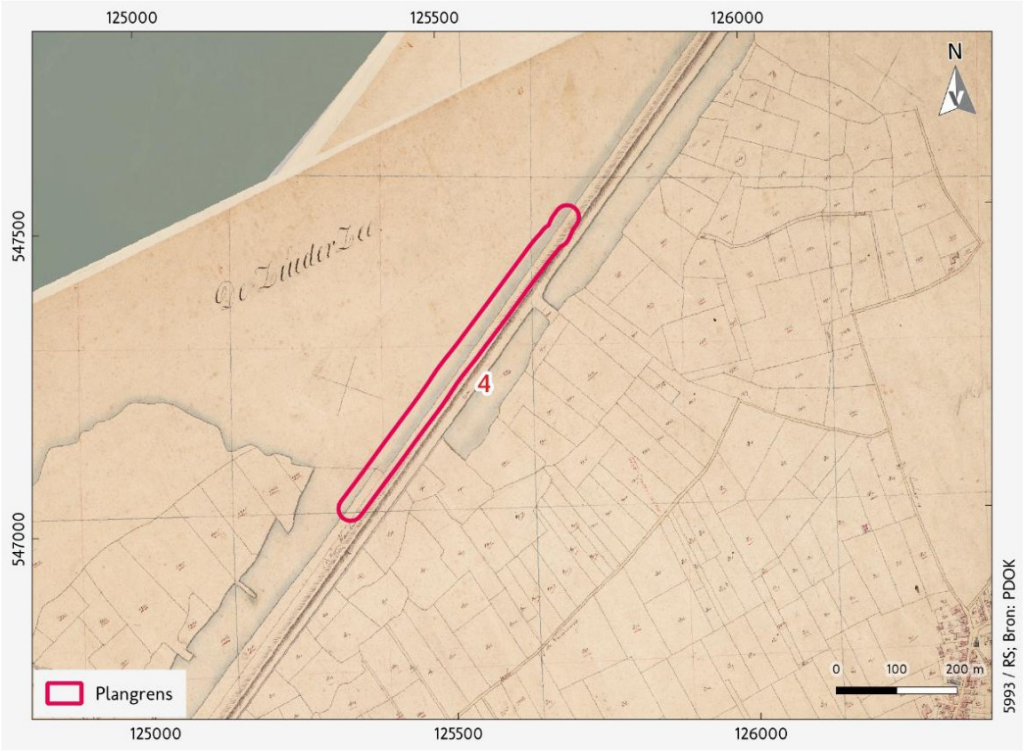

Afbeelding 7 Uitsnede plangebied op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE Beeldbank, MIN07131C04.

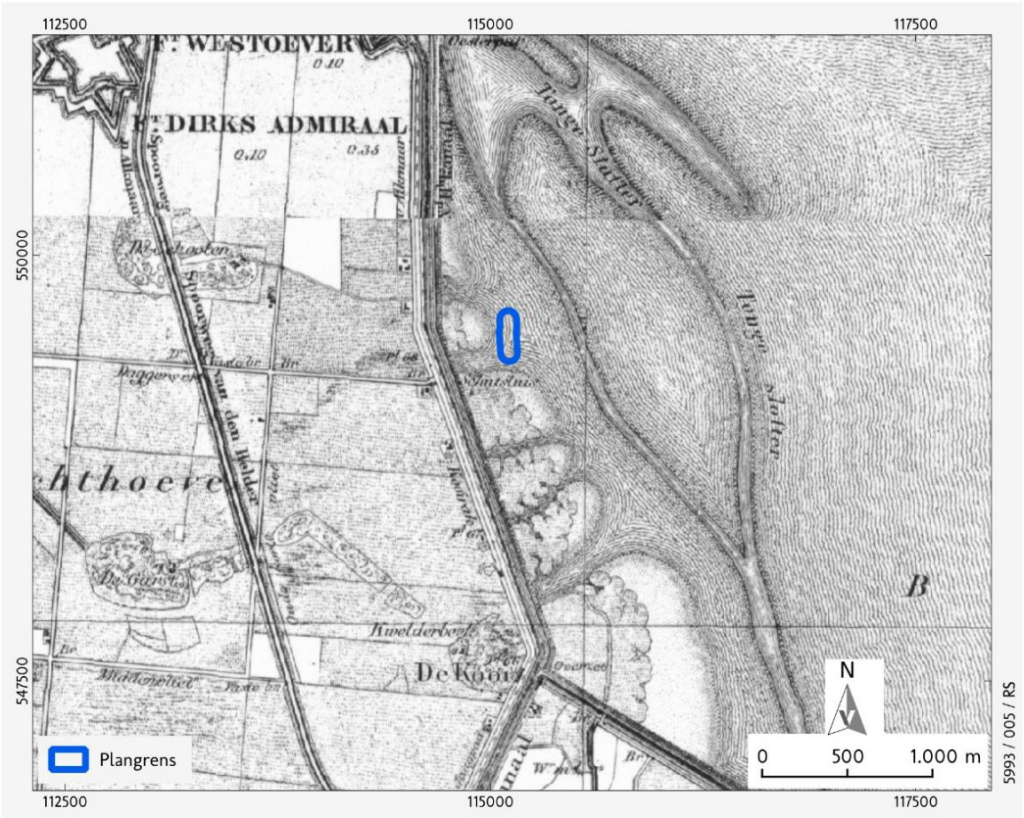

Afbeelding 8 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1850. Bron: Kadaster (TopoTijdreis).

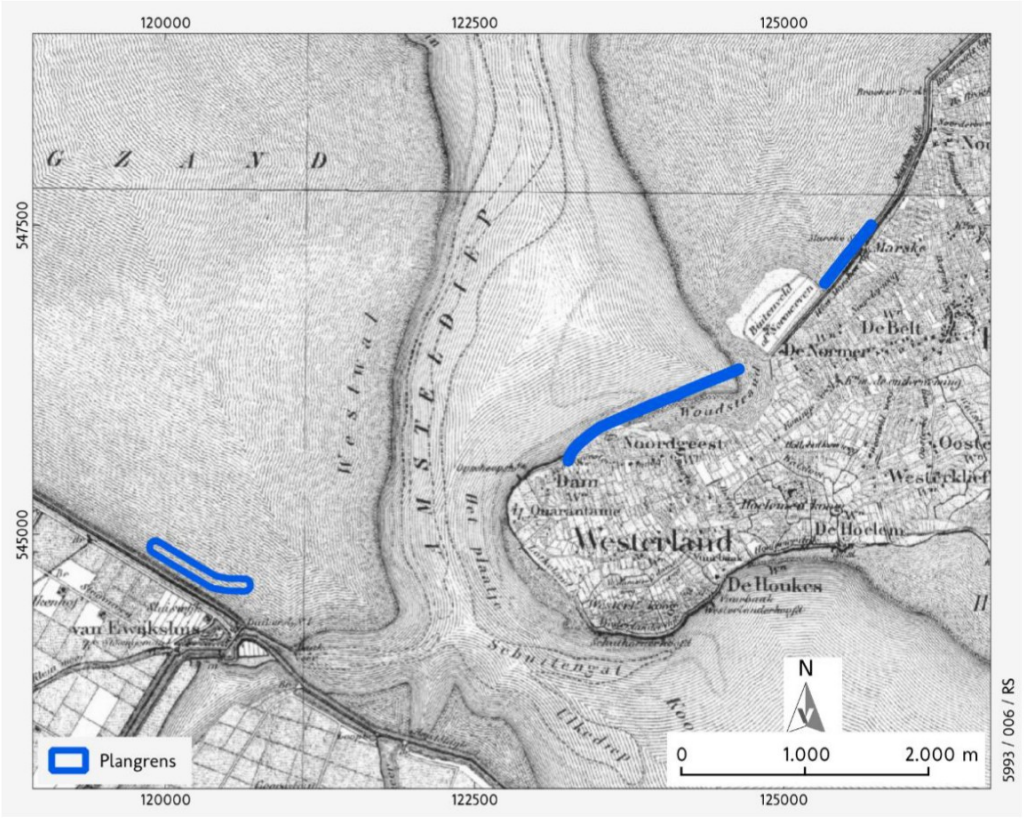

Afbeelding 9 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1850. Bron: Kadaster (TopoTijdreis).

Afbeelding 10 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1950. Bron: Kadaster (TopoTijdreis).

Afbeelding 11 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1950. Bron: Kadaster (TopoTijdreis).

2.4 Bouwhistorische waarden (LS04)

Voor eventuele bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Rijksmonumentenregister;[45]
- Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland;[46]
- Kaart met Rijks en gemeentelijke monumenten gemeente Hollands Kroon;[47]
- Lijst van gemeentelijke monumenten Den Helder;[48]
- HISGIS (de gedigitaliseerde Kadastrale Minuut 1811-1832);[49]
- Topotijdreis;[50]
- Erfgoedatlas RCE;[51]
- de BAG-viewer.[52]

In het plangebied en in de 100m buffer rondom liggen geen rijks- en gemeentelijke monumenten.

[45] https://cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/kennis/voorbeelden/rijksmonumentenregister.

[46] https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977

[47] https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029

[48] https://www.denhelder.nl/Onderwerpen/Wonen_en_omgeving/Monumenten/Gemeentelijke_monumenten

[49] www.hisgis.nl/noord-holland

[50] https://www.topotijdreis.nl/

[51] https://rce.webgis.nl/nl/map/erfgoedatlas

[52] https://bagviewer.kadaster.nl

In het plangebied liggen geen bouwhistorische waarden. In de 100m buffer rondom het westelijk deelgebied (in Den Helder) ligt aan de noordzijde de Oostoeversluis (een boezemgemaal in bedrijf). Dit gemaal heeft geen bijzondere status.[53]

In de BAG-viewer wordt geen bebouwing in het plangebied aangegeven. In de 100 m buffer rondom het plangebied staan enkele panden, waarvan de oudste uit 1935 en de jongste uit 2019. Deze panden hebben allen geen status.

Op basis van HISGIS (de gedigitaliseerde Kadastrale Minuut van 1811-1832) en het topografisch kaartonderzoek wordt geen historische bebouwing in het plangebied verwacht. Wel ligt in de buffer van 100 m rondom het plangebied één locatie waar historische bebouwing te verwachten valt. Deze locatie is heden ten dage nog steeds bebouwd, en zal niet verder worden meegenomen in dit onderzoek (Noorderbuurt 1 te Westerland).

De Helders Historische Vereniging heeft een kaart uitgebracht met daarop het erfgoed van de stad. De kaart is een gezamenlijk initiatief van het Regionaal Archief Alkmaar (RAA) en de Helderse Historische Vereniging (HHV). Echter liggen op basis van deze kaart geen elementen in het plangebied of in de 100 meter buffer rondom.[54]

Huidig situatie (LS02)

Momenteel bestaat het plangebied uit een dijktracé.

Historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

Op de Verstoringsbronnenkaart van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en BIS Nederland liggen de twee oostelijke deelgebieden in een 20e-eeuws Landinrichtingsproject namelijk de ruilverkaveling Wieringen (B) van 1987-2000.[55]

Bij het Bodemloket zijn op de grens in de 100 m buffer in de omgeving van de rotonde aan de Rijksstraatweg te Breezand een tweetal locaties aangewezen waar voldoende onderzocht/gesaneerd is, of waar een saneringsactiviteit is gekarteerd.[56] Bodemloket verwijst door naar de Bodematlas van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De gegevens kunnen echter niet geraadpleegd worden.[57]

2.5 Archeologische waarden (LS04)

Voor de archeologische gegevens is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat (*kaart 5*). Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het beleid voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

---

[53] https://rce.webgis.nl/nl/map/erfgoedatlas

[54] https://www.denhelderopdekaart.nl/thema/category

[55] Deze kaart is een selectie uit het bestand 'Vergraven Gronden', van WUR. In 2012 is er door Alterra een GIS-bestand samengesteld met een overzicht van grondbewerkingen, ophogingen en afgravingen, waarbij de opbouw van het bodemprofiel tot ten minste 40 cm diepte is gewijzigd. Hiervoor is informatie opgevraagd bij instanties en organisaties die werkzaamheden (laten) uitvoeren en/of administreren in verband met vergunningverlening en instanties die landgebruik in kaart brengen..

[56] https://www.bodemloket.nl/.

[57] https://odnhn.nazca4u.nl/Rapportage/LogIn.aspx?ReturnUrl=%2frapportage

Binnen de buffer van 500 m rondom het plangebied zijn twee archeologische monumenten/AMK terreinen aanwezig (*tabel 1*). Het betreft de volgende twee terreinen:[58]

- Monumentnummer 11844, bewoning (inclusief verdediging) (Late Middeleeuwen): op ca. 285 m ten zuidwesten van deel gebied 3 ligt een terrein met sporen van bewoning. Op basis van een veldkartering (+ metaaldetectie) uitgevoerd in 1995/1996 wordt verwacht dat zich in de ondergrond goed geconserveerde overblijfselen uit de Late Middeleeuwen bevinden. Verschillende vondsten waaronder aardewerk en metalen voorwerpen werden hier gevonden. De overblijfselen kunnen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied.
- Monumentnummer 1781, bewoning (inclusief verdediging) (Vroege Middeleeuwen-Late Middeleeuwen): op ca. 180 m ten zuidwesten van deelgebied 4 ligt een terrein met sporen van bewoning. Het betreft hier een terrein met een bovenlaag welke in de loop der eeuwen door ophoging is ontstaan (Laat Middeleeuwse cultuurgrond). De woonlaag heeft een dikte die varieert van 0.2 tot 0.3 meter, begint direct onder de bouwvoor en bevat scherven. Plaatselijk is een tweede woonlaag aangeboord welke op een diepte ligt van 0.8 tot 1.2 meter onder het maaiveld. Aangezien de sporen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Het terrein ligt aan weerszijden van voormalige Middeleeuwse weg (verlengde van de Noorderlaan).

AMK monumentnr	Waarde	Gemeente	Plaats
1781	Terrein van hoge archeologische waarde	Hollands Kroon	Hippolytushoef
	Complextype	**Periode - begin**	**Periode - eind**
	Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg: 450 - 1050 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting			
Terrein met sporen van bewoning. Het betreft hier een terrein met een bovenlaag welke in de loop der eeuwen door ophoging is ontstaan (Laat Middeleeuwse cultuurgrond). De woonlaag heeft een dikte dievarieert van 0.2 tot 0.3 meter, begint direct onder de bouwvoor en bevat scherven. Plaatselijk is een tweede woonlaag aangeboord welke op een diepte ligt van 0.8 tot 1.2 meter onder het maaiveld. Aangezien de sporen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied, wordt in principe behoud van dit terrein nagestreefd. Het terrein ligt aan weerszijden van voormalige Middeleeuwse weg(verlengde van de Noorderlaan).			
AMK monumentnr	**Waarde**	**Gemeente**	**Plaats**
11844	Terrein van hoge archeologische waarde	Hollands Kroon	Westerland
	Complextype	**Periode - begin**	**Periode - eind**
	Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting			
Terrein met sporen van bewoning. Op basis van een veldkartering (+ metaaldetectie) uitgevoerd in 1995/1996 wordt verwacht dat zich in de ondergrond goed geconserveerde overblijfselen uit de Late Middeleeuwen bevinden. Verschillende vondsten waaronder aardewerk en metalen voorwerpen werden hier gevonden. De overblijfselen kunnen een bijdrage leveren aan de bewoningsgeschiedenis van het gebied.			

Tabel 1 In Archis geregistreerde AMK-terreinen binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

[58] Tekst overgenomen van Weerheijm/Schrijvers 2022.

Binnen een buffer van 100 rondom het plangebied zijn geen vondstlocaties in Archis bekend. Binnen 500 m rondom het plangebied zijn 20 vondstlocaties in Archis3 bekend (*tabel 2*). Alle vondstlocaties zijn losse vondstlocaties. 17 van de 20 vondsten zijn gedaan in de jaren '60, '70 en '80 van de vorige eeuw en is overwegend keramiek uit de Middeleeuwen. De overige drie vondstlocaties liggen nabij deelgebied 1 in de Waddenzee. De vondsten bestaan o.a. uit leer, hout en ijzer, maar ook menselijk botmateriaal.

Archis3 ZaakID	Jaar	Verwerving	Toponiem	Plaats	objnr_vloc	Vondsten / sporen	Datering	X (RD)	Y (RD)
2719976100	1976	Archeologische (veld)kartering	Normerpolder	Hippolytushoef			(ME - MELB)	125270	546530
					1038901	keramiek	ME - MELB		
2719984100	1976	Archeologische (veld)kartering	Normerpolder	Hippolytushoef			(NEOMB - BRONS)	125270	546530
					1038902	vuursteen	NEOMB - BRONS		
2720022100	1976	Archeologische (veld)kartering	Normerpolder	Hippolytushoef			(PALEO - MELA)	125390	546580
					1038906	vuursteen, keramiek	PALEO - MELA		
2720030100	1976	Archeologische (veld)kartering	Marskepolder	Hippolytushoef			(NEO - NEO)	126010	547400
					1038908	vuursteen	NEO - NEO		
2733007100	1976	Archeologische (veld)kartering	Marskepolder	Hippolytushoef			(MEL - MEL)	126010	547400
					1038910	keramiek	MEL - MEL		
2750252100	1981	Archeologische (veld)kartering	Westerland	Westerland			(MEVC - MELA)	123480	545230
					1044304	keramiek	MEVC - MELA		
2750836100	1982	Archeologische (veld)kartering	Westerland	Westerland			(MEL - MEL)	123500	545260
					1044734	keramiek	MEL - MEL		
2795224100	1988	Archeologische (veld)kartering	Westerland	Westerland			(IJZM - MEL)	123230	545140
					1056667	keramiek	IJZM - MEL		
2914886100	1964	Archeologische (veld)kartering		Helder, Den			(ROM - MELA)	115360	549370
					1028995	keramiek	ROM - MELA		
2965754100	1964	Archeologische (veld)kartering	Waddenzee	Helder, Den			(NTL - NTL)	115279	549453
					1102652	hout	NTL - NTL		
3075727100	1976	Archeologische (veld)kartering	Zandkuilweg	Westerland			(MESOL - NEOL)	123400	545180
					1038886	vuursteen	MESOL - NEOL		
3075751100	1976	Archeologische (veld)kartering	Normerdijk	Westerland			(MELA - MELA)	124870	546560

					1038898	keramiek	MELA - MELA		
3075768100	1976	Archeologische (veld)kartering	Marskepolder	Hippolytushoef			(MEL - MEL)	125710	547230
					1038907	keramiek	MEL - MEL		
3076391100	1977	Archeologische (veld)kartering	Zandkuilweg	Westerland			(MEL - MEL)	123570	545250
					1039903	keramiek	MEL - MEL		
3095142100	1988	Archeologische (veld)kartering	Hollebalg	Hollebalg			(MEL - MELA)	124410	545700
					1056668	keramiek	MEL - MELA		
3150619100	1976	Archeologische (veld)kartering	Zandkuilweg	Westerland			(MEL - MEL)	123400	545180
					1038892	keramiek	MEL - MEL		
3188600100	1976	Archeologische (veld)kartering	Singelweg	Noorderbuurt			(MELA - MELB)	124070	545650
					1038890	keramiek	MELA - MELB		
5269475100	2021	niet-archeologisch	Het Kuitje	Waddenzee			(PALEO - NTL)	115049	549909
					1282389	aardewerk, koper, menselijk bot, ijzer, hout, leer, glas	PALEO - NTL		
5269572100	2021	niet-archeologisch	Omgeving Het Kuitje	Waddenzee			(NT - NT)	115485	549257
					1282431	hout	NT - NT		
5333812100	2022	niet-archeologisch	Het Kuitje	Waddenzee			(ME - NT)	115049	549905
					1360167	leer	ME - NT		

Tabel 2 In Archis geregistreerde vondstlocaties binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

In het plangebied en in een straal van 500 m rondom het plangebied zijn op basis van Archis3 12 onderzoeken uitgevoerd; 10 bureauonderzoeken, 1 booronderzoek en 1 archeologische begeleiding (*tabel 3*).

Archis3 ZaakID	Jaar	Type onderzoek	Toponiem	Plaats	X (RD)	Y (RD)
2243702100	2002	Archeologische begeleiding	Begeleiding Hollands Kroon	Boxtel	127708	544422
2247875100	2009	bureauonderzoek	Hippolytushoef	Hippolytushoef	125829	546467
2256485100	2009	booronderzoek	Hippolytushoef	Hippolytushoef	125914	546950
2372825100	2012	bureauonderzoek	Complex Nieuwe Haven	Den Helder	115244	551550
2450122100	2014	bureauonderzoek	Transformatorstation Middenmeer	Middenmeer	126846	530345

2475630100	2012	bureauonderzoek	Westelijke Waddenzee	Waddenzee	126838	576373
4607234100	2018	bureauonderzoek	Balgzandbrug	Anna Paulowna	120404	544505
4645994100	2018	bureauonderzoek	dijkversterking tussen Den Oever en Den Helder	Oever, Den	125728	547534
4876633100	2020	bureauonderzoek	BO Watertransportleiding Julianadorp	Julianadorp	114192	546198
5192743100	2022	bureauonderzoek	Den Oever-Den Helder	Oever, Den	125524	547304
4766132100	2020	bureauonderzoek	De Kooy	Helder, Den	114355	548580
5448533100	2023	bureauonderzoek	Noordkopproject	Breezand	125331	544881

Tabel 3 In Archis geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

Alle onderzoeken zullen hieronder kort worden beschreven, gelegen van west naar oost in het plangebied.

De begrenzing van het volgende onderzoek overlapt met alle deelgebieden:

- Zaak ID 4645994100: In 2019 heeft Vestigia in het kader van dit project een bureauonderzoek archeologie en cultuurhistorie uitgevoerd, als eerste inventarisatie (Vestigia rapport V1718).[59] Het betreffende rapport had op dat moment nog een inventariserend karakter met algemene adviezen omdat op dat moment nog geen ingrepen bekend waren. Het rapport zal verder dan ook niet besproken worden.

Onderzoeken in en rondom het westelijk gelegen deelgebied in gemeente Den Helder (deelgebied 1):

- Zaak ID 2475630100: het meest westelijk gelegen deelgebied van het onderhavige plangebied ligt in een groot onderzoeksgebied waar in 2012 waterbodemonderzoek is gedaan ten behoeve van het rapport De gelaagde geschiedenis van de Westelijke Waddenzee (de Historisch Geo-Morfologische Kaartenset van de Waddenzee). Dit rapport behandelt de redenen achter de historisch geomorfologische dataset, de voors en tegens van de verschillende datasets, maar laat ook zien ook hoe nieuwe data kunnen worden gegenereerd wanneer de datasets worden gecombineerd. Specifieke aandacht wordt geschonken aan het voorspellen van de aanwezigheid van scheepswrakken. De resultaten van dit onderzoek zijn niet direct van toepassing voor het huidige onderzoek.[60]
- Zaak ID 2372825100: op ca. 20 m ten noorden van het onderhavige plangebied is in 2012 een bureauonderzoek uitgevoerd te Den Helder. Het desbetreffende onderzoeksgebied raakt in het zuiden het uiterste noorden van de Balgzanddijk. De resultaten van dit onderzoek zijn niet direct van toepassing voor het huidige onderzoek.
- Zaak ID 4766132100: op ca. 160 m ten westen van het plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd voor het terrein van het militaire vliegkamp De Kooy. "*Het plangebied ligt in een zone met gestapeld landschap. Op het diepste niveau, circa 6 m - mv (5 m - NAP), kan een intact pleistoceen landschap aanwezig zijn met bewoningsporen uit het meso- en neolithicum. Het pleistocene landschap is afgedekt met wad- en mogelijk kwelderafzettingen. Hoewel bewoning hierop niet uitgesloten is, is deze waarschijnlijker op afzettingen die vanaf de bronstijd in fasen afgezet zijn. De top van de*

[59] Satijn et al. 2019.

[60] Tekst overgenomen van Satijn/van Puijenbroek/van den Hazelkamp 2019, 25.

veenlaag hierboven ligt op circa 2,00/1,50 m-mv (circa 1, 40 tot 0,90 m - NAP). Het is echter mogelijk dat dit niveau uit de periode van de bronstijd tot en met (vroege) middeleeuwen bij overstromingen in de late middeleeuwen en begin nieuwe tijd geërodeerd is. Het plangebied is in de loop van de nieuwe tijd ingepolderd en pas echt opnieuw ingericht met de aanleg van de Koegras Polder begin 19e eeuw. Er is een hoge verwachtingen voor sporen en structuren uit de 19e en 20e eeuw. In 1918 wordt het militaire vliegkamp/vliegveld de Kooy opgericht." (Stiller 2020, 5). Binnen de begrenzing van het vliegkamp is archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. In het gebied buiten de historische begrenzing van het vliegkamp is geadviseerd om geen onderzoeksplicht op te nemen, maar wel alert te blijven op het aantreffen van toevalsvondsten die horen bij het militaire complex of de Tweede Wereldoorlog.[61]

- Zaak ID 4876633100: op ca. 230 m ten westen van het onderhavige plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd voor een watertransportleiding. Het onderhavige plangebied ligt nabij het desbetreffende deelgebied Oostoeverweg. Voor onder andere dit deelgebied geldt een lage kans op het aantreffen van archeologische resten. Geadviseerd is om de delen met een lage verwachting vrij te geven ten behoeve van de geplande ontwikkelingen.[62]

Onderzoeken in de gemeente Hollands Kroon ter plekke van deelgebied 2:

- Zaak ID 4607234100: Het zuidelijk deel van het onderhavige plangebied ligt deels in een zone waar in 2019 door Vestigia onderzoek is gedaan naar de Balgzandbrug (Archeologie en cultuurhistorie in het kader een conditiemeting en variantenstudie). Het advies destijds luidde als volgt: "*Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek is de kans op het aantreffen van relevante archeologische resten laag. In de wijde omtrek van het plangebied zijn geen archeologische resten bekend. Eventuele archeologische resten van voor de Middeleeuwen zouden zijn geërodeerd bij overstromingen. Eventuele archeologische waarden uit de Vroege en Late Middeleeuwen kunnen worden aangetroffen op de kreekruggen van de getijdeafzettingen. Het is echter onbekend of het plangebied op een kreekrug ligt. In de recente tijd is een deel van het gebied vergraven ten behoeve van de bloembollenteelt of voor de bouw van het Balgkanaal en het Balgzandkanaal, en meest recentelijk voor de aanleg van de Balgzandbrug. De eventuele archeologische resten uit de Middeleeuwen zullen hierbij verloren zijn gegaan" (Satijn/van Puijenbroek/Hessing 2019, 19).* Geadviseerd is om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.[63]
- Zaak ID 5448533100: op ca. 45 m ten zuidwesten van het onderhavige plangebied is in 2023 een bureauonderzoek uitgevoerd voor plangebied Noordkopproject te Breezand & Hippolytushoef. Deelgebieden Balgzandkanaal en Spuikanaal zijn van belang voor het onderhavige plangebied. De ligging en archeologische verwachting van de twee deelgebieden is als volgt (uitsnede van tabel en afbeelding overgenomen uit rapport):

[61] Stiller 2020.

[62] Fleuren/Fens 2021.

[63] Satijn/van Puijenbroek/Hessing 2019.

Deelgebied	Landschap	Verwachting	Datering	Diepte
Spuikanaal	Dekzand waar het Basisveen intact is	Tijdelijke kampementen jagers-verzamelaars	Paleo- en mesolithicum	Vanaf 6 m -NAP
		Bewoning door landbouwers	Vroeg neolithicum	Vanaf 6 m -NAP
	Eventuele kwelders in het Laagpakket van Wormer	Bewoning door landbouwers	Laat neolithicum	Vanaf 3 m -NAP
	Wadden, slikken en (voormalige) zeebodem	Resten van menselijke activiteiten op en aan het water	Middeleeuwen	Vanaf maaiveld
	Dijk	Dijklichaam	Vroeg 20e eeuw	Vanaf maaiveld
Balgzandkanaal	Dekzand waar het Basisveen intact is	Tijdelijke kampementen jagers-verzamelaars	Paleo- en mesolithicum	Vanaf 6 m -NAP
		Bewoning door landbouwers	Vroeg neolithicum	Vanaf 6 m -NAP
	Eventuele kwelders in het Laagpakket van Wormer	Bewoning door landbouwers	Laat neolithicum	Vanaf 3 m -NAP
	Wadden, slikken en (voormalige) zeebodem	Resten van menselijke activiteiten op en aan het water	Middeleeuwen	Vanaf maaiveld
	Dijk	Dijklichaam	Medio 19e eeuw	Vanaf maaiveld

Afbeelding 12 Verwachtingen onderzoek Noordkopproject. Bron: Kroes 2023.

De destijds geplande ingrepen reikten niet tot in het archeologische niveau, en geadviseerd is om geen archeologisch vervolgonderzoek in te stellen.[64]

- Zaak ID 2450122100: op ca. 360 m ten zuidwesten van het onderhavige plangebied is in 2014 een bureauonderzoek uitgevoerd voor plangebied Middenmeer. Het desbetreffende rapport is (nog) niet beschikbaar via Archis, DANS of via AGNESsearch.

De volgende onderzoeken liggen in de drie deelgebieden in de gemeente Hollands Kroon *(deelgebieden 2, 3 en 4):*

- Zaak ID 2243702100: drie van de vier deelgebieden liggen in een onderzoeksgebied waar in 2002 een archeologische begeleiding is uitgevoerd. Het desbetreffende rapport is (nog) niet beschikbaar via Archis, DANS of via AGNESsearch.
- Zaak ID 5192743100: drie van de vier deelgebieden liggen in een onderzoeksgebied waar in 2022 door Vestigia een aanvullend bureauonderzoek is uitgevoerd, op basis van het dan bekende VKA (Vestigia rapport V2265),[65] in combinatie met een Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten.[66] Het onderhavige rapportage is een aanvullend onderzoek, met betrekking tot een viertal deelgebieden, die deels overlappen met de deelgebieden uit Vestigia rapport V2265.

Tweede Wereldoorlog (LS04)

Een gedeelte van het plangebied ligt op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) binnen een zone waarin een verhoogde verwachting op het aantreffen van militair erfgoed bestaat. Het meest westelijke deel in Den Helder ligt in de Atlantikwall linie, dat een door de Duitsers aangelegde kustverdedigingslinie was. Deelgebied 2 ligt in de linie Neue-Landfront, dat een Duitse verdedigingslinie achter de Atlantikwall was. Deze linie was aangelegd om een invasie vanuit de kust te vertragen en tevens rugdekking moest bieden aan de Atlantikwall. Voor beide linies geldt dat, naast gebouwde erfgoed (zoals bunkers en tankversperringen), archeologische resten kunnen worden verwacht zoals de resten van opstellingen voor geschut, loopgraven, mangaten, versperringen, barakken e.d.

[64] Kroes 2023.

[65] Weerheijm/Schrijvers 2022

[66] Weerheijm/Schoute 2022.

Op de IKME staan binnen het overige deel van het plangebied geen resten van ondergronds en bovengronds militair erfgoed. Wel kunnen in deze zone in zijn algemeenheid resten worden verwacht van kleinere objecten en structuren zoals crashlocaties, veldgraven en onderduikholen.[67]

In deelgebied 2 staat een herdenkingsmonument ter herinnering aan de vliegtuigcrash van het Britse vliegtuig Vickers Wellington op 26 januari 1943. Het vliegtuig is boven Texel neergeschoten en in de Waddenzee neergekomen. Bij de crash zijn 6 van de 7 bemanningsleden omgekomen.[68]
Overige websites geven geen indicaties dat er dergelijke objecten of structuren binnen de grenzen van het plangebied verwacht kunnen worden.[69]
In het Verliesregister zijn 64 vliegtuigcrashes geregistreerd bij Den Helder,[70] één vliegtuigcrash bij Breezand,[71] en 8 crashed bij Wieringen. De meeste van de gecrashte vliegtuigen zijn neergekomen in water (Waddenzee, Noordzee, Marsdiep, IJsselmeer e.d.). Een van de vliegtuigen is op ca. 385 m ten noorden van het westelijk deel van het plangebied neergekomen, bij Het Kuitje.[72] De overige crashlocaties worden, o.a. op basis van de geraadpleegde bovenstaande bronnen, niet verwacht in het plangebied. Echter is dit ook niet geheel uit te sluiten.

2.6 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)

Op basis van het bureauonderzoek is een gebied specifieke archeologische verwachting opgesteld:

Balgzanddijk (deelgebied 1)
Uit het bureauonderzoek blijkt dat voor dit plangebied op grote diepte de archeologische verwachting hoog is voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met Neolithicum. Dit omdat het dekzandreliëf van het plangebied tussen 3.850 en 2.750 voor Christus bedekt raakte met basisveen. Vanaf dat moment was permanente bewoning niet meer mogelijk door de hoge vochtigheid. De archeologische op het dekzand worden verwacht op een diepte van 6 tot 8 meter beneden NAP, buiten het bereik van de ingrepen.

Voor de perioden na het Neolithicum geldt een lage archeologisch verwachting. Het gebied is pas in het begin van de 20e eeuw drooggelegd door bedijking. Binnen een 500 m buffer rondom het plangebied zijn archeologische resten aangetroffen, waarvan een vondstlocatie op minimaal 120 meter oostelijk. Het vondstmateriaal bestaat onder andere uit één scherf handgevormd aardewerk uit de romeinse rijd, een onbekend aantal scherven Pingsdorf uit de Late Middeleeuwen A, en vondsten uit de Nieuwe Tijd waarbij het waarschijnlijk gaat om resten van twee verschillende schepen met datering. Hierbij is ook menselijk bot aangetroffen, dat niet gedateerd is. In de delen van het plangebied waar oorspronkelijke zeebodem onverstoord aanwezig is kunnen scheepswrakken en -ladingen worden aangetroffen; dit zijn echter geïsoleerde vindplaatsen met een lage trefkans. Van belang is dat de dijk met het dubbele Balgzand kanaal uit de jaren 50 van de vorige eeuw stammen. De dijk is dus een mid 20e-eeuwse antropogene ophoging; het kanaal er direct achter is destijds (dieper) uitgegraven in de waterbodem.

Amsteldiepdijk (deelgebied 2)
Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied op de locatie ligt waar ooit de rivier Amsteldiep liep. Langs deze rivier of zijn voorganger kunnen archeologische resten worden aangetroffen op de oevers.

---

[67] http://www.ikme.nl/.

[68] https://www.tracesofwar.nl/sights/153652/Crashlocatie-Vickers-Wellington-MkIc-X9667.htm

[69] https://www.tracesofwar.nl/; https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=militaire_landschapskaart; http://www.vergeltungswaffen.nl/

[70] https://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/ahome/lossregister/results?aircraft=&sglo=&date=&location=Den+Helder&pn=&unit=&name=&cemetery=&airforceP=&target=&province=&airfield=

[71] https://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/ahome/lossregister/results?aircraft=&sglo=&date=&location=Breezand&pn=&unit=&name=&cemetery=&airforceP=&target=&province=&airfield=

[72] https://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/ahome/lossregister/results?sglo=T1574

Deze werden rond 3.850 voor Christus bedekt met een laag veen. Daarna is het plangebied te nat voor bewoning gebleven tot 1924. Binnen het plangebied kan daarom een hoge archeologische verwachting worden opgesteld voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met Neolithicum. De archeologische op het dekzand worden verwacht op een diepte van 6 tot 8 meter beneden NAP, waar voor een deel van het tracé ter hoogte van de Amsteldiepdijk sprake is van erosie van de top van het Pleistoceen (oostelijk deel).

Voor de perioden na het Neolithicum geldt een lage archeologisch verwachting. In de wijde omtrek van het plangebied zijn er geen archeologische resten aangetroffen. In de delen van het plangebied waar oorspronkelijke zeebodem onverstoord aanwezig is kunnen scheepswrakken en -ladingen worden aangetroffen; dit zijn echter geïsoleerde vindplaatsen met een lage trefkans.

Oostelijke plangebieden (deelgebieden 3 en 4)
Uit het bureauonderzoek blijkt dat vanuit aardkundig perspectief de archeologische verwachting binnen het plangebied hoog is voor de periodes vóór dat het plangebied bedekt werd met een veenpakket. Het plangebied “verdronk” omstreeks 1.500 voor Christus. Daarna kwam het plangebied niet meer droog te liggen. Wel is rond 800 na Christus het veenpakket gedeeltelijk vervangen door getijdeafzettingen. De archeologische verwachting is hoog voor de periode Laat-Paleolithicum tot en met Bronstijd. Ter hoogte van de oostelijke twee deelgebieden, op de (rand van de) keileemopduiking van Wieringen, bevindt de top van het Pleistocene materiaal zich deels net onder NAP, en deels boven NAP. Dit niveau ligt buiten bereik van graafwerkzaamheden binnen het dijktalud.

Voor plangebied 3 geldt een middelhoge archeologische verwachting, met uitzondering van het westelijk deel van het plangebied. In deelgebied 4 geldt voor het gebied direct vóór de dijk een hoge archeologische waarde. Op en achter de dijk geldt een middelhoge archeologisch verwachting. Daarnaast zullen er onder de huidige bedijking resten liggen van de oude dijklichamen van voorgangers van de dijk. Het is niet duidelijk waar deze resten binnen het dijktracé liggen en hoe goed deze bewaard zijn gebleven.

In de delen van het plangebied waar de oorspronkelijke zeebodem onverstoord aanwezig is, kunnen scheepswrakken en -ladingen worden aangetroffen; dit zijn echter geïsoleerde vindplaatsen met een lage trefkans.

2.7 Advies vervolgonderzoek (LS06)

Advies archeologie Balgzanddijk (deelgebied 1)

De geplande ingrepen op deze locatie bestaan uit het vervangen van de asfaltbekleding. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen.

De geplande ingrepen vinden plaats binnen het dijklichaam uit het midden van de 20e eeuw, dat geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. De kans dat hierbij archeologische waarden worden bedreigd is zeer klein. Er wordt verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Advies archeologie Amsteldiepdijk (deelgebied 2)

De geplande ingrepen op deze locatie bestaan uit het vervangen van de asfaltbekleding en het slaan van een damwand. De asfaltbekleding betreft het huidige asfalt zoals zichtbaar op openbare kaarten. Bij het asfalt zal niet dieper worden ontgraven dan 1,5 m onder het asfalt. De ontgraving vindt plaats om het eventuele klei te verwijderen en zand terug te brengen. De damwand komt verder landinwaarts maar wel binnen het ruimtebeslag van het deelgebied. Langs het traject worden sleuven gegraven voor het

plaatsen van de damwanden. Met betrekking tot onderhavig rapport wordt uitgegaan van een sleuf van maximaal 1 meter aan weerszijden van de damwand, en ca. 0,5 tot 2,5 m -mv. Bij de damwanden worden palen geheid tot circa 30 m -mv.

Het vervangen van de asfaltbekleding vindt plaats binnen het dijklichaam uit de jaren van de 20e eeuw, dat geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. De archeologische resten op het dekzand worden verwacht op een diepte van 6 tot 8 meter beneden NAP. Dit niveau wordt geraakt bij hei-werkzaamhedenen. In het oostelijk deel van het tracé ter hoogte van de Amsteldiepdijk is sprake van erosie van de top van het Pleistoceen. Op basis van de archeologische waardenkaart ligt dit deel in een zone die is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Er wordt daarom verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Advies archeologie Oostelijke plangebieden (deelgebieden 3 en 4)

De geplande ingrepen bestaan uit het vervangen van de zetsteenbekleding. De zetsteen bevindt zich onder de asfaltverharding in de richting van de Waddenzee op de Wieringenzeewering. De werkzaamheden zullen niet dieper dan 1,5 m onder de zetsteenbekleding reiken. Ter hoogte van de oostelijke twee deelgebieden, op de (rand van de) keileemopduiking van Wieringen, bevindt de top van het Pleistocene materiaal zich deels net onder NAP, en deels boven NAP. Dit niveau ligt buiten bereik van graafwerkzaamheden binnen het dijktalud.

De ingrepen vinden plaats in het dijklichaam dat in de 20e eeuw is opgehoogd en uitgebreid, en dat zelf geen archeologische waarde of verwachting vertegenwoordigt. Er wordt daarom verder geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bij ingrepen rondom de dijk moet rekening worden gehouden met toevalsvondsten, bijvoorbeeld vondsten gerelateerd aan de scheepsvaart, zoals scheepswrakken. Dit geldt met name voor ingrepen aan de zeezijde van dijk; dergelijke vondsten kunnen echter ook niet worden uitgesloten onder/tegen de dijk. In dat kader verdient het aanbeveling een Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten (WAT) op te stellen.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeenten Hollands Kroon en Den Helder, om een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen of verder laten verlopen van het onderzoeksproces. Dit besluit kan afwijken van het bovenstaande advies.

Ook wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het onderzochte gebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische ‘toevalsvondst’ wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeenten Hollands Kroon en Den Helder, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

3 Bureauonderzoek cultuurhistorie

In de volgende paragrafen wordt het beleid per overheidsniveau en de elementen die het betreft verder toegelicht.

3.1 Beleid cultuurhistorie

3.1.1 Wettelijk kader / Rijksbeleid

In de Erfgoedwet is voorgeschreven dat het college van burgemeester en wethouders een gemeentelijk erfgoedregister van aangewezen cultureel erfgoed bijhoudt. De wijze waarop zo'n lijst wordt gemaakt is vormvrij en hierin kunnen alle gemeentelijke erfgoederen worden opgenomen zoals monumenten, gemeentelijke cultuurgoederen en beschermde gemeentelijke verzamelingen. Voor wat betreft het gemeentelijk instrumentarium op het gebied van het beheer van het materieel erfgoed binnen de fysieke leefomgeving (het gemeentelijk grondgebied) voorziet de Erfgoedwet nadrukkelijk in de koppeling met de Omgevingswet. Overheden kunnen beschikken over verschillende beleidsinstrumenten en wettelijke regelingen om het materieel erfgoed in de fysieke leefomgeving te beschermen. Dit kan op een directe wijze door de aanwijzing van een monumentale status (door het Rijk, de provincie of de gemeente) en/of het opnemen van vergunningsregels in een omgevingsplan of provinciale omgevingsverordening. Daarnaast kunnen overheden op een indirecte wijze het materieel erfgoed in de fysieke leefomgeving beschermen via het gemeentelijk erfgoedbeleid, een erfgoedverordening of uitvoeringsvoorschriften als onderdeel van de omgevingsvergunning.

In de Omgevingswet vallen onder andere monumenten en cultuurlandschappen onder de noemer Cultureel Erfgoed. Rijksmonumenten zijn monumenten die volgens de Erfgoedwet in het rijksmonumentenregister zijn ingeschreven. De regels over de rijksmonumentenactiviteit staan in de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), de Omgevingsregeling, het overgangsrecht van de Invoeringswet Omgevingswet en het Invoeringsbesluit Omgevingswet, waaronder de bruidsschat. De Omgevingswet definieert een rijksmonumentenactiviteit als volgt: een activiteit inhoudende het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een rijksmonument of een voorbeschermd rijksmonument of het herstellen of gebruiken daarvan waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.[73] Rijksmonumentenactiviteiten zijn vergunningsplichtig. In geval van een meervoudige aanvraag is de gemeente het bevoegd gezag voor vergunningverlening. De minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft dan recht van advies en instemming. In de praktijk is dit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt ook de omgeving van het monument beschermd en moet aantasting van de omgeving van beschermde monumenten worden voorkomen voor zover deze aantasting een negatieve invloed heeft op het aanzicht of de waardering van die monumenten. Dit geldt overigens niet alleen voor rijksmonumenten, maar ook voor provinciale en gemeentelijke monumenten. Hiervoor dienen de gemeenten regels op te nemen in het Omgevingsplan, dat sinds de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 het huidige bestemmingsplan en de gemeentelijke verordeningen over de fysieke leefomgeving vervangt.

De taken en bevoegdheden van de huidige monumentencommissie of commissie voor welstand en monumenten vervallen, en de gemeente moet een nieuwe gemeentelijke adviescommissie instellen. Deze

[73] Rijksmonumentenactiviteit in de Omgevingswet.

commissie heeft als minimale wettelijke taak het uitbrengen van advies over vergunningaanvragen met betrekking tot rijksmonumenten.[74]

In het plangebied en in een 100 meter buffer rondom het plangebied liggen geen Rijksmonumenten of beschermde stads- en dorpsgezichten.

Erfgoedatlas RCE

Op de Erfgoedatlas van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is in een oogopslag het beschermd en onbeschermd erfgoed binnen archeologie, monumenten en landschap zichtbaar. De atlas is ingedeeld in zeven hoofdcategorieën, waaronder Beschermd erfgoed, Erfgoed per thema en Historische kaarten.[75] De elementen van de Erfgoedatlas zijn opgenomen op kaart 9 Cultuurhistorisch; Erfgoedatlas.

3.1.2 Provinciaal beleid

Alle regels van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 zijn raadpleegbaar in de Omgevingsloket onder Regels op de Kaart. De Omgevingsverordening geldt sinds 1 januari 2024 en bevat regels voor de fysieke leefomgeving. Dit omvat onder andere ook het cultureel erfgoed. In de Omgevingsverordening wordt ingegaan op beschermenswaardig cultureel erfgoed en worden regels en omgangsvormen omtrent provinciale monumenten beschreven.[76]

Provincie Noord-Holland heeft haar beleid voor Cultuurlandschap en Erfgoed uitgewerkt in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018, dat een provinciale handreiking voor het inpassen van activiteiten in de fysieke leefomgeving in het cultuurlandschap. De provincie wil hiermee de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de cultuurhistorie behouden en versterken.[77]
In Noord-Holland zijn 32 gebieden aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap. Elk landschap heeft haar eigen kernkwaliteiten die beschermd worden en niet aangetast mogen worden. Het oostelijk deel van het plangebied ligt in het landschap Wieringen, dat een voormalig (wadden)eiland is met daaraan de polder Waard-Nieuwland. Het 'eiland' is sinds 1930 geen eiland meer. De kernkwaliteiten van Wieringen zijn onder andere het glooiend stuwwallandschap, de Wierdijk, Dijk Polder Waard-Nieuwland en kronkelige historische wegen.
De 100 m buffer rondom het centrale deel van het plangebied ligt enkele meters ten noorden van het Bijzonder Provinciaal Landschap Oude Veer, ter plaatse van Breezand. Dit landschap zal verder niet meegenomen worden in het onderzoek. [78]

Provinciale monumenten

Op de Erfgoedkaart van gemeente Hollands Kroon zijn ook provinciale monumenten zichtbaar. De provincie heeft ongeveer 500 monumenten aangewezen, die individueel waarneembaar zijn of gezamenlijk een structuur van provinciaal belang vormen. Het plangebied ligt in de structuur Waddenkust waarvoor ambities en ontwikkelprincipes zijn opgesteld. Het volgende is overgenomen uit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018 - Waddenkust:[79]

De algemene ambitie is om ruimtelijke ontwikkelingen:

---

[74] https://iplo.nl/thema/erfgoed/verandert/

[75] https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/bronnen-en-kaarten/overzicht/erfgoedatlas

[76] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR703568/#chp_6

[77] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Cultuur_en_Erfgoed/Cultuurlandschap_en_erfgoed

[78] https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Bijzonder%20Provinciaal%20Landschap%20-%2032%20landschappen%20en%20kernkwaliteiten.pdf

[79] https://leidraadlc.noord-holland.nl/structuren/waddenkust/

- *bij te laten dragen aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek*
- *bij te laten dragen aan het versterken van (de beleving van) openheid en*
- *helder te positioneren ten opzichte van de ruimtelijke dragers.*

In de Leidraad word dieper ingegaan op de ambities en ontwikkelprincipes.

Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland

De provincie heeft een Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie waarop een algemeen overzicht van landschap en cultuurhistorie van provinciaal belang staat.[80] De volgende elementen en waarden liggen in het plangebied: het plangebied ligt in de Waddenkust, dat ter hoogte van deelgebied 2 een strandwallen- en vlaktenlandschap en een aandijkingslandschap is. Het oostelijk deel van het plangebied ligt in het ensemble Wieringen - Wieringermeer, en het westelijk deel in het ensemble Koegras-Anna Paulownapolder.
Op kaart 8 zijn de (digitaal beschikbare) cultuurhistorische waarden van de Provinciale Cultuurhistorische Waarden en Provinciale Monumenten rondom het plangebied zichtbaar.[81] Er zijn geen cultuurhistorische waarden gelegen binnen het plangebied.

3.1.3 Gemeentelijk beleid

Gemeente Hollands Kroon[82]

In de gemeente Hollands Kroon zijn gemeentelijke monumenten aangewezen. In de Erfgoedverordening wordt ingegaan op de aanwijzing tot gemeentelijk monument.[83] In 2023 is een erfgoedvisie opgesteld met daarin beschreven hoe wordt omgegaan met erfgoed in de gemeente middels kaders en de concrete uitwerking daarvan. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten rekening houden met de kwaliteiten die voorkomen in een specifiek gebied zoals beschreven in het hoofdstuk 'ontstaansgeschiedenis' van de erfgoedvisie.[84] Ook gebruikt de gemeente de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018 waarin ensembles staan beschreven, waarvan er drie in de gemeente liggen (en één in het plangebied namelijk Wieringen - Wieringermeer). De gemeente gebruik de leidraad om, bij ruimtelijk ontwikkelingen, rekening te houden met de daarin beschreven kernwaarden van het ensemble.[85]

De gemeente Hollands Kroon heeft een Erfgoedkaart met daarop alle rijks- en gemeentelijke monumenten, een beschermd dorpsgezicht en overige erfgoedwaarden namelijk herdenkingspalen, dijken, oorlogsmonumenten, stolpboerderijen en tuinwallen. Ook de archeologische beleidskaart is opgenomen.[86]

In het Omgevingsplan zijn geen cultuurhistorische elementen opgenomen; wel zijn er regels opgenomen met betrekking tot activiteiten aan een gemeentelijk monument.

Gebouwd erfgoed: gemeentelijke monumenten

In de Erfgoedverordening Hollands Kroon wordt niet ingegaan op de bescherming van rijks- of gemeentelijke monumenten. Dit staat beschreven in de Erfgoedvisie 2023 en in het Omgevingsplan. In het plangebied liggen echter geen gebouwde gemeentelijke monumenten.

---

[80] https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977

[81] De elementen komen van provinciaal beschikbare datasets via: https://geoapps.noord-holland.nl/app/odr/

[82] Op 12-06-25 is per mail navraag gedaan over het cultuurhistorisch beleid van de gemeente. Hierop is nog geen reactie ontvangen.

[83] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR653477#artikel_3.

[84] Gemeente Hollands Kroon 2023.

[85] https://www.hollandskroon.nl/erfgoed/cultuurhistorie/

[86] https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029

Cultuurhistorische landschappen en structuren

Voor een inventarisatie van cultuurhistorische waarden in het gebied maakt de gemeente gebruik van de Erfgoedkaart Hollands Kroon. Op afbeelding 10 zijn de monumenten en overige erfgoedwaarden in het plangebied zichtbaar. In het plangebied gaat het om Quarantaine Wieringen (19e-eeuwse dijk) en de Zeedijk Wieringen (Laatmiddeleeuwse dijk). In de 100 m buffer rondom het plangebied betreft het een herdenkingsmonument en tuinwallen.

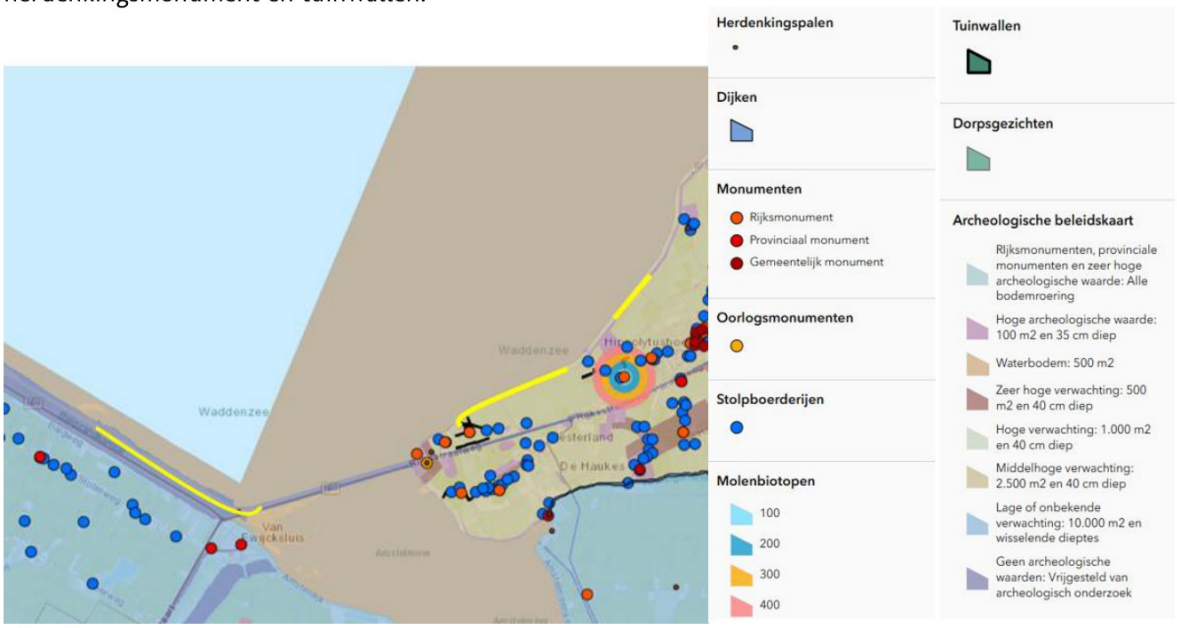

Afbeelding 13 Elementen van de Erfgoedkaart in en rondom het plangebied. In geel de globale ligging van het plangebied. Bron: Erfgoedkaart Hollands Kroon.

Gemeente Den Helder[87]

De gemeente Den Helder heeft gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden aangewezen.[88] De gemeente heeft een beleidsnota "Cultuurhistorische waarden Den Helder" (jaar van uitgave vooralsnog niet bekend). In 2017 is een beleidskader cultureel erfgoed *Oog voor het verleden, visie op de toekomst* uitgegeven met daarin actueel en op de toekomst gericht beleid. Hierin staan onder andere over het behoud van cultureel erfgoed beleidskeuzes en uitvoeringsrichtingen uitgeschreven.[89] Momenteel is de gemeente in het proces tot vernieuwing van het huidige erfgoedbeleid.[90]

In het Omgevingsplan zijn geen cultuurhistorische elementen opgenomen; wel zijn er regels opgenomen met betrekking tot activiteiten aan een gemeentelijk monument.

Helderse Historische Vereniging

De Helders Historische Vereniging heeft een kaart uitgebracht met daarop het erfgoed van de stad. De kaart is een gezamenlijk initiatief van het Regionaal Archief Alkmaar (RAA) en de Helderse Historische Vereniging (HHV). Echter liggen op basis van deze kaart geen elementen in het plangebied of in de 100 meter buffer rondom.[91]

---

[87] Op 12-06-25 is per mail navraag gedaan over het cultuurhistorisch beleid van de gemeente. Hierop is nog geen reactie ontvangen.

[88] https://www.denhelder.nl/Onderwerpen/Wonen_en_omgeving/Monumenten

[89] Gemeente Den Helder 2017.

[90] https://ingesprek.denhelder.nl/lopende-projecten/erfgoed/default.aspx

[91] https://www.denhelderopdekaart.nl/thema/category

In het plangebied liggen op basis van bovengenoemde bronnen geen gebouwde gemeentelijke monumenten in het plangebied.

3.2 Cultuurhistorische inventarisatie

3.2.1 Bronnen

Bij de cultuurhistorische inventarisatie is naast specifieke literatuur, (cultuur)historische beschrijvingen en kaartmateriaal ook gebruik gemaakt van:

- het Rijksmonumentenregister;[92]
- Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland;[93]
- Erfgoedkaart Hollands Kroon;[94]
- Den Helder op de Kaart;[95]
- Kaart met Rijks en gemeentelijke monumenten gemeente Hollands Kroon;[96]
- Lijst van gemeentelijke monumenten Den Helder;[97]
- HISGIS (de gedigitaliseerde Kadastrale Minuut 1811-1832);[98]
- Topotijdreis;[99]
- Erfgoedatlas RCE;[100]
- de BAG-viewer.[101]

Het resultaat van de cultuurhistorische inventarisatie (met beschikbare GIS-gegevens) is te zien op *kaarten 7, 8 en 9*.

3.2.2 Cultuurhistorische landschappen en structuren

Op basis van de GIS-bestanden achter de Erfgoedatlas is een inventarisatiekaart voor cultuurhistorie opgesteld (*zie ook kaart 9 Cultuurhistorie; Erfgoedatlas*). Hierop zijn slechts enkele cultuurhistorische landschapswaarden in het plangebied aanwezig:

- Stuwwal Wieringen/Balgzand (aardkundige waarden)
- Balgzanddijk
- Normerdijk
- Rinkeweelsdijk-Marskedijk
- Amsteldiepdijk
- Waddenzee

Binnen de buffer van 100m liggen de volgende waarden:

- Kade Balgzandkanaal
- Een tweetal waterkerende dwarsdijken
- Oostoeversluis (In bedrijf/ Boezemgemaal)
- Balgzandkanaal

---

[92] https://cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/kennis/voorbeelden/rijksmonumentenregister.

[93] https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977

[94] https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029

[95] https://www.denhelderopdekaart.nl/thema/category

[96] https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029

[97] https://www.denhelder.nl/Onderwerpen/Wonen_en_omgeving/Monumenten/Gemeentelijke_monumenten

[98] https://hisgis.nl/viewer/noord-holland/

[99] https://www.topotijdreis.nl/

[100] https://rce.webgis.nl/nl/map/erfgoedatlas

[101] https://bagviewer.kadaster.nl

In tabel 4 zijn de cultuurhistorische landschappen en structuren binnen het plangebied en de 100 meter buffer rondom het plangebied weergegeven, ook die van bronnen zonder beschikbare GIS-gegevens (Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland en Erfgoedkaart Hollands Kroon).

Type cultuurhistorische waarde	Adres/locatie	Gemeente	Bron	Bescherming via
Stuwwal Wieringen/Balgzand	In het plangebied (deelgebieden 1, 2 en 3)	Den Helder / Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Balgzanddijk	In het plangebied (deelgebieden 1 en 2)	Den Helder / Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Kade Balgzandkanaal	In de 100 m buffer rondom deelgebied 1	Den Helder	Erfgoedatlas	
Waterkerende dwarsdijken	In de 100 m buffer rondom (deelgebied 1)	Den Helder	Erfgoedatlas	
Balgzandkanaal	In de 100 m buffer rondom (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Normerdijk	In het plangebied (deelgebied 3)	Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Rinkeweelsdijk-Marskedijk	In het plangebied (deelgebied 4)	Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Waddenzee (Werelderfgoed)	In de 100 m buffer (deelgebied 1 en 2)	Den Helder / Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Balgdijk	In de 100 m buffer (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Amsteldiepdijk	In het plangebied (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Erfgoedatlas	
Quarantaine Wieringen (19e-eeuwse dijk)	In het plangebied (deelgebied 3)	Hollands Kroon	Erfgoedkaart Hollands Kroon	de erfgoedvisie.
Zeedijk Wieringen (Laatmiddeleeuwse dijk).	In het plangebied (deelgebied 4)	Hollands Kroon	Erfgoedkaart Hollands Kroon	de erfgoedvisie.
Tuinwallen	In de 100 m buffer rondom (deelgebied 3)	Hollands Kroon	Erfgoedkaart Hollands Kroon	de erfgoedvisie.
Herdenkingspaal	In de 100 m buffer rondom (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Erfgoedkaart Hollands Kroon	de erfgoedvisie.
Waddenkust	In alle plangebieden	Hollands Kroon en Den Helder	Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
strandwallen- en vlaktenlandschap	In het plangebied (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
aandijkingslandschap	In het plangebied (deelgebied 2)	Hollands Kroon	Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
ensemble Wieringen - Wieringermeer	In het plangebied (deelgebied 3 en 4)	Hollands Kroon	Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
ensemble Koegras-Anna Paulownapolder.	In het plangebied (deelgebied 1 en 2)	Hollands Kroon en Den Helder	Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
Terrein van hoge waarde	In de 100 m buffer rondom deelgebied 1	Den Helder	Cultuurhistorische Waardenkaart provincie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening
Terrein van waarde	In de 100 m buffer rondom deelgebied 4	Hollands Kroon	Cultuurhistorische Waardenkaart provincie Noord-Holland	de provinciale Omgevingsverordening

Tabel 4 Cultuurhistorische landschappen en structuren in en in de directe omgeving van het plangebied.

Afbeelding 14 Zicht op de Balzanddijk gezien vanaf de rotonde Rijksstraatweg richting het noordwesten. Bron: Google Street View 2009.

Afbeelding 15 Zicht op de Normerdijk gezien vanaf Noorderbuurt 1 richting het noordoosten. Foto: Google Street View maart 2025.

Afbeelding 16 Het oostelijk deel van het dijktracé/plangebied op een luchtfoto. Foto: Luchtfoto Google Maps 2025.

3.2.3 Gebouwd erfgoed

Op basis van het onderhavige onderzoek is geen gebouwd erfgoed in het plangebied aanwezig. In de 100 m buffer rondom het plangebied ligt bij deelgebied 1 gemaal Oostoeversluis. Het gemaal komt uit 2004 en is in bedrijf, en heeft geen monumentenstatus.[102]

Afbeelding 17 Zicht op de Oostoeversluis (in bedrijf/ boezemgemaal) met op de achtergrond de Balgzanddijk. Foto: Google Street View juni 2022.

[102] https://gemalen.nl/gemaal_detail.asp?gem_id=2425

3.3 Conclusie en advies cultuurhistorie

Gebouwd erfgoed

In het plangebied is geen gebouwd erfgoed aanwezig. Het gemaal dat binnen de 100 m buffer is gelegen van deelgebied 1 bevindt zich aan de binnenzijde van de Balgzanddijk. Het object is niet in rijks-, provinciale of gemeentelijke lijsten met status opgenomen. De geplande ingrepen hebben geen directe betrekking op het gemaal, maar kunnen mogelijk indirect wel van invloed zijn. Geadviseerd wordt om het gemaal zoveel mogelijk te ontzien bij het uitvoeren van de geplande ingrepen.

Landschappelijk erfgoed

Binnen het plangebied liggen een aantal cultuurlandschappelijke structuren en elementen die bescherming genieten via het Omgevingsplan. Het betreft de stuwwal Wieringen/Balgzand, de Waddenkust, diverse dijken, strandwallen- en vlaktenlandschap, aandijkingslandschap, en de ensembles Wieringen - Wieringermeer en Koegras-Anna Paulownapolder. Bovenstaande waarden worden aangetast wanneer er bijvoorbeeld vergravingen plaatsvinden van de dijken. Geadviseerd wordt om dijken niet of zo min mogelijk af te graven en de structuren van de historische verkavelings- en wegpatronen zo min mogelijk te doorbreken of wijzigen door de geplande ingrepen. Tevens wordt geadviseerd om eventueel aanwezig historische dijkbekleding te hergebruiken of een klein deel als museale glooiing te bewaren.

Verder liggen er cultuurlandschappelijke structuren en elementen in de 100 m buffer rondom het plangebied. De geplande ingrepen hebben geen directe aantasting van deze elementen tot gevolg. Ook indirect zijn er geen gevolgen, omdat de geplande ingrepen het algemene karakter van het landschap niet beïnvloeden.

Literatuur

ALDERS, G.P. 2006: *Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van het bestemmingsplan Buitengebied,* gemeente Anna Paulowna, Wormer (SCENH-rapport Cultuurhistorie 67).

BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).

BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

BERENDSEN, H.J.A., 1996: *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie,* Assen

FLEUREN, I./R. FENS., 2021: *Bureauonderzoek Watertransportleiding Julianadorp, gemeente Den Helder en Schagen,* Heerenveen (Antea Group Archeologie 2020/132).

GEMEENTE DEN HELDER., 2017: *Oog voor het verleden visie op de toekomst.*

GEMEENTE HOLLANDS KROON., 2023: *Erfgoedvisie Gemeente Hollands Kroon.*

KROES, R.A.C., 2023: *Plangebied Noordkopproject te Breezand & Hippolytushoef, gemeente Hollands Kroon. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek,* Weesp (RAAP-Rapport 6639).

LAMBOOIJ, H./W. MESSCHAERT, 2017: *Wieringen Dijkgeschiedenis, Heerhugowaard/Wormer 2017.*

MULDER, E.F.J. DE/M.C. GELUK/I.L. RITSEMA/W.E. WESTERHOFF/TH.E. WONG, 2003: *De ondergrond van Nederland,* Groningen/Houten.

ROSING, H., 1995: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen Blad 9 West Texel (gedeeltelijk) - 14 West Medemblik, Blad 14 Oost Medemblik - 15 West Stavoren (Noordhollands gedeelte), Blad 19 West Alkmaar*, Wageningen (DLO-Staring Centrum).

SATIJN, O.P.N./F.P.J. VAN PUIJENBROEK/A. VAN DEN HAZELKAMP., 2019: *Archeologie en cultuurhistorie in het kader de geplande dijkversterking tussen Den Oever en Den Helder (gemeenten Hollands Kroon en Den Helder),* Amersfoort (Vestigia rapport V1718).

SATIJN, O.P.N./F.P.J. VAN PUIJENBROEK/W.A.M. HESSING., 2019: *Archeologie en cultuurhistorie in het kader een conditiemeting en variantenstudie van de Balgzandbrug (gemeente Hollands Kroon), Schellingwouderbrug (gemeente Amsterdam) en Draaibrug Montfoort (gemeente Montfoort),* Amersfoort (Vestigia rapport V1652).

STEUR, G.G.L./W. HEIJINK, 1991: *Bodemkaart van Nederland, Schaal 1:50.000, Algemene begrippen en indelingen*, Wageningen (Staring Centrum).

STILLER, D.R., 2020: *Archeologisch bureauonderzoek voor het terrein van het militaire vliegkamp De Kooy, Rijksweg 20, gemeente Den Helder, Leiden (Archol Rapport 513).*

STEUNPUNT MONUMENTEN EN ARCHEOLOGIE NOORD-HOLLAND, 2018: *Schatrijk Wieringen,* Castricum.

TNO-GDN, 2025A: Laagpakket van Wierden. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 op https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/laagpakket-van-wierden.

TNO-GDN, 2025B: Formatie van Boxtel. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 *op* https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-boxtel.

TNO-GDN, 2025C: Basisveen Laag. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 op http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/basisveen-laag.

TNO-GDN, 2025D: Formatie van Nieuwkoop. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 op https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-nieuwkoop.

TNO-GDN, 2025E: Laagpakket van Wormer. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 op https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/laagpakket-van-wormer.

TNO-GDN, 2025F: Formatie van Naaldwijk. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland.* Geraadpleegd op 10-06-2025 op https://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/formatie-van-naaldwijk.

TNO-GDN, 2025G: Hollandveen Laagpakket. In: *Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland*. Geraadpleegd op 10-06-2025 op http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/hollandveen-laagpakket.

TNO-GDN, 2025H: *Laagpakket van Walcheren. In: Stratigrafische Nomenclator van Nederland, TNO - Geologische Dienst Nederland. Geraadpleegd op* 10-06-2025 op http://www.dinoloket.nl/stratigrafische-nomenclator/laagpakket-van-walcheren.

VERNIERS, L., 2018: *Beleidskader Archeologie 2017 Gemeente Den Helder, Actualisatie archeologiebeleid 2003,* Castricum (NMF Erfgoedadviesrapport 3).

M. VISSER-POLDERVAART, M./S. HUSKE., 2006: *Wieringen, Waddeneiland; Beleidsnota cultuurhistorie gemeente Wieringen*, Wieringen.

VOS, P./S. DE VRIES, 2013: *Tweede generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0)*, Utrecht (Intern Rapport Deltares, op 14 februari 2014 gedownload van www.archeologieinnederland.nl).

VOS, P./M. VAN DER MEULEN/H. WEERTS/J. BAZELMANS 2018: *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*, Amsterdam (Prometheus).

WEERHEIJM, W.J./N. SCHOUTE., 2022: *Werkprotocol Archeologische Toevalsvondsten Dijkversterking Den Oever - Den Helder, gemeenten Den Helder en Hollands Kroon,* Amersfoort (Vestigia project V22-4843).

WEERHEIJM, W.J./R. SCHRIJVERS., 2022: *Aanvullend archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek in het kader van de geplande dijkversterking tussen Den Oever en Den Helder (gemeenten Hollands Kroon en Den Helder),* Amersfoort (Vestigia rapport V2265).

Digitale bronnen

ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/
ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login
BEELDBANK RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED: http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/
BODEMLOKET: http://www.bodemloket.nl/
DEN HELDER OP DE KAART: https://www.denhelderopdekaart.nl/thema/category
DINOLOKET: https://www.dinoloket.nl/
ERFGOEDATLAS RCE: https://rce.webgis.nl/nl/map/erfgoedatlas
ERFGOEDKAART HOLLANDS KROON:
https://www.arcgis.com/apps/dashboards/fe9c0bdc795943ebb9ec5af09c346029
GEMALEN: https://gemalen.nl/gemaal_detail.asp?gem_id=2425
GEMEENTE DEN HELDER: https://www.denhelder.nl/
GEMEENTE HOLLANDS KROON: https://www.hollandskroon.nl
GEMEENTELIJKE MONUMENTEN:
https://www.denhelder.nl/Onderwerpen/Wonen_en_omgeving/Monumenten/Gemeentelijke_monumenten
HISGIS NOORD-HOLLAND: https://hisgis.nl/viewer/noord-holland
INDICATIEVE KAART MILITAIR ERFGOED: http://www.ikme.nl/.
INFORMATIEKAART LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE: https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977
INFORMATIEPUNT LEEFOMGEVING: https://iplo.nl/
KAART VAN VERDEDIGINGSWERKEN:
https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=militaire_landschapskaart.
KADASTER, BASISREGISTRATIES ADRESSEN EN GEBOUWEN (BAG): https://bagviewer.kadaster.nl/
KADASTER, TIJDREIS OVER 200 JAAR TOPOGRAFIE: http://topotijdreis.nl/
OMGEVINGSDIENST NOORD-HOLLAND NOORD:
https://odnhn.nazca4u.nl/Rapportage/LogIn.aspx?ReturnUrl=%2frapportage
OVERHEID.NL: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/zoeken
PROVINCIE NOORD-HOLLAND: https://www.noord-holland.nl/; https://leidraadlc.noord-holland.nl/structuren/waddenkust/
RIJKSMONUMENTENREGISTER: https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister
STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORGING BODEMBEHEER: www.sikb.nl.
TRACES OF WAR: https://www.tracesofwar.nl;
VERGELTUNGSWAFFEN: http://www.vergeltungswaffen.nl/
VERLIESREGISTER: https://www.verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/
VERSTORINGSBRONNENKAART: https://archeologieinnederland.nl/verstoringsbronnenkaart

Lijst van afbeeldingen

Afbeelding 1 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK. 4
Afbeelding 2 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK. 4
Afbeelding 3 Het plangebied in blauw afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: ahn.nl 16
Afbeelding 4 Ligging van de top van het Pleistoceen (in m t.o.v. NAP). Bron: Vos/De Vries 2013. 17
Afbeelding 5 Het eiland Wieringen op de kaart Hollandiae van Abraham Ortelius, naar Jacob van 20
Afbeelding 6 Uitsnede plangebied op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE Beeldbank, MIN07131D01. 21
Afbeelding 7 Uitsnede plangebied op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE Beeldbank, MIN07131C04. 22
Afbeelding 8 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1850. Bron: Kadaster (TopoTijdreis). 22
Afbeelding 9 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1850. Bron: Kadaster (TopoTijdreis). 23
Afbeelding 10 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1950. Bron: Kadaster (TopoTijdreis). 23
Afbeelding 11 Uitsnede plangebied op de topografische kaart van 1950. Bron: Kadaster (TopoTijdreis). 24
Afbeelding 12 Verwachtingen onderzoek Noordkopproject. Bron: Kroes 2023. 31
Afbeelding 13 Elementen van de Erfgoedkaart in en rondom het plangebied. In geel de globale ligging van het plangebied. Bron: Erfgoedkaart Hollands Kroon. 38
Afbeelding 14 Zicht op de Balzanddijk gezien vanaf de rotonde Rijksstraatweg richting het noordwesten. Bron: Google Street View 2009. 41
Afbeelding 15 Zicht op de Normerdijk gezien vanaf Noorderbuurt 1 richting het noordoosten. Foto: Google Street View maart 2025. 41
Afbeelding 16 Het oostelijk deel van het dijktracé/plangebied op een luchtfoto. Foto: Luchtfoto Google Maps 2025. 42
Afbeelding 17 Zicht op de Oostoeversluis (in bedrijf/ boezemgemaal) met op de achtergrond de Balgzanddijk. Foto: Google Street View juni 2022. 42

Lijst van tabellen

Tabel 1 In Archis geregistreerde AMK-terreinen binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis. 26
Tabel 2 In Archis geregistreerde vondstlocaties binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis. 28
Tabel 3 In Archis geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis. 29
Tabel 4 Cultuurhistorische landschappen en structuren in en in de directe omgeving van het plangebied. 40

Bijlagen en kaarten

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Kaarten

Kaart 1: Ligging plangebied
Kaart 2: Natuurlijk landschap; geomorfologie
Kaart 3: Natuurlijk landschap; bodem
Kaart 4: Vergraven gronden
Kaart 5: Archeologie; inventarisatie
Kaart 6: Archeologie: beleid
Kaart 7: Cultuurhistorie; Rijksmonumenten, Provinciale Monumenten, MIP-panden, BAG
Kaart 8: Cultuurhistorie; Cultuurhistorische waarden provincie Noord-Holland
Kaart 9: Cultuurhistorie; Erfgoedatlas

This text was set using the following freely available font software:

Allerta	Copyright (c) 2010, Matt McInerney (http://pixelspread.com), with Reserved Font Name Allerta.
Inconsolata_dz	Copyright (c) 2006, Raph Levien (http://www.levien.com), with Reserved Font Name <Inconsolata>. Copyright (c) 2009, David Zhou (http://blog.nodnod.net/) with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.
Molengo_Vestigia	Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye, with Reserved Font Name <Molengo>. Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl), with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: http://scripts.sil.org/OFL

Bijlage 1 Overzicht van archeologische en geologische perioden

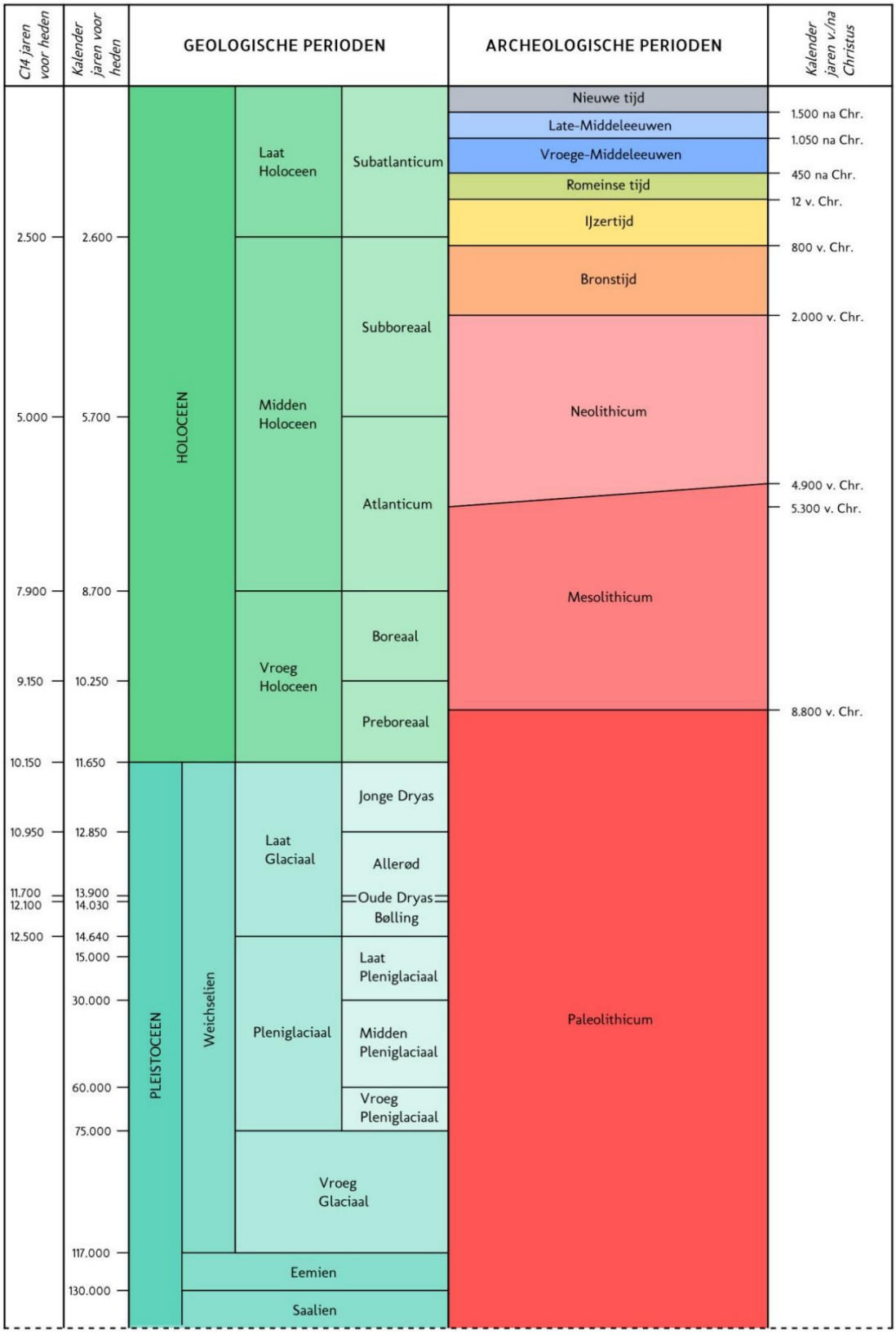

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holoceen volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg Paleolithicum	Tot 300.000 voor Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 voor Chr. - 35.000 voor Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 voor Chr. - 8800 voor Chr.
Vroeg Mesolithicum	8800 voor Chr. - 7100 voor Chr.
Midden Mesolithicum	7100 voor Chr. - 6450 voor Chr.
Laat Mesolithicum	6450 voor Chr. - 4900 voor Chr.
Vroeg Neolithicum	5300 voor Chr. - 4200 voor Chr.
Midden Neolithicum	4200 voor Chr. - 2850 voor Chr.
Laat Neolithicum	2850 voor Chr. - 2000 voor Chr.
Vroege Bronstijd	2000 voor Chr. - 1800 voor Chr.
Midden Bronstijd	1800 voor Chr. - 1100 voor Chr.
Late Bronstijd	1100 voor Chr. - 800 voor Chr.
Vroege IJzertijd	800 voor Chr. - 500 voor Chr.
Midden IJzertijd	500 voor Chr. - 250 voor Chr.
Late IJzertijd	250 voor Chr. - 12 voor Chr.
Vroeg Romeinse Tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.
Midden Romeinse Tijd	70 na Chr. - 270 na Chr.
Laat Romeinse Tijd	270 na Chr. - 450 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 na Chr. - 1050 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 na Chr. - 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500 na Chr. - 1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650 na Chr. - 1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850 na Chr. - 1950 na Chr.

LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

- Plangrens
- Administratieve grenzen
- Bebouwing
- Bos
- Zand
- Water
- Droogvallend

Wegen

- Hoofdweg
- Regionale weg
- Lokale weg
- Straat
- Veerverbinding
- Overig
- Spoorlijn

Datum: Juni 2025
Bron: Top50NL, CC-BY Kadaster 2025

Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 1 2 3 km

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (1 / 7)

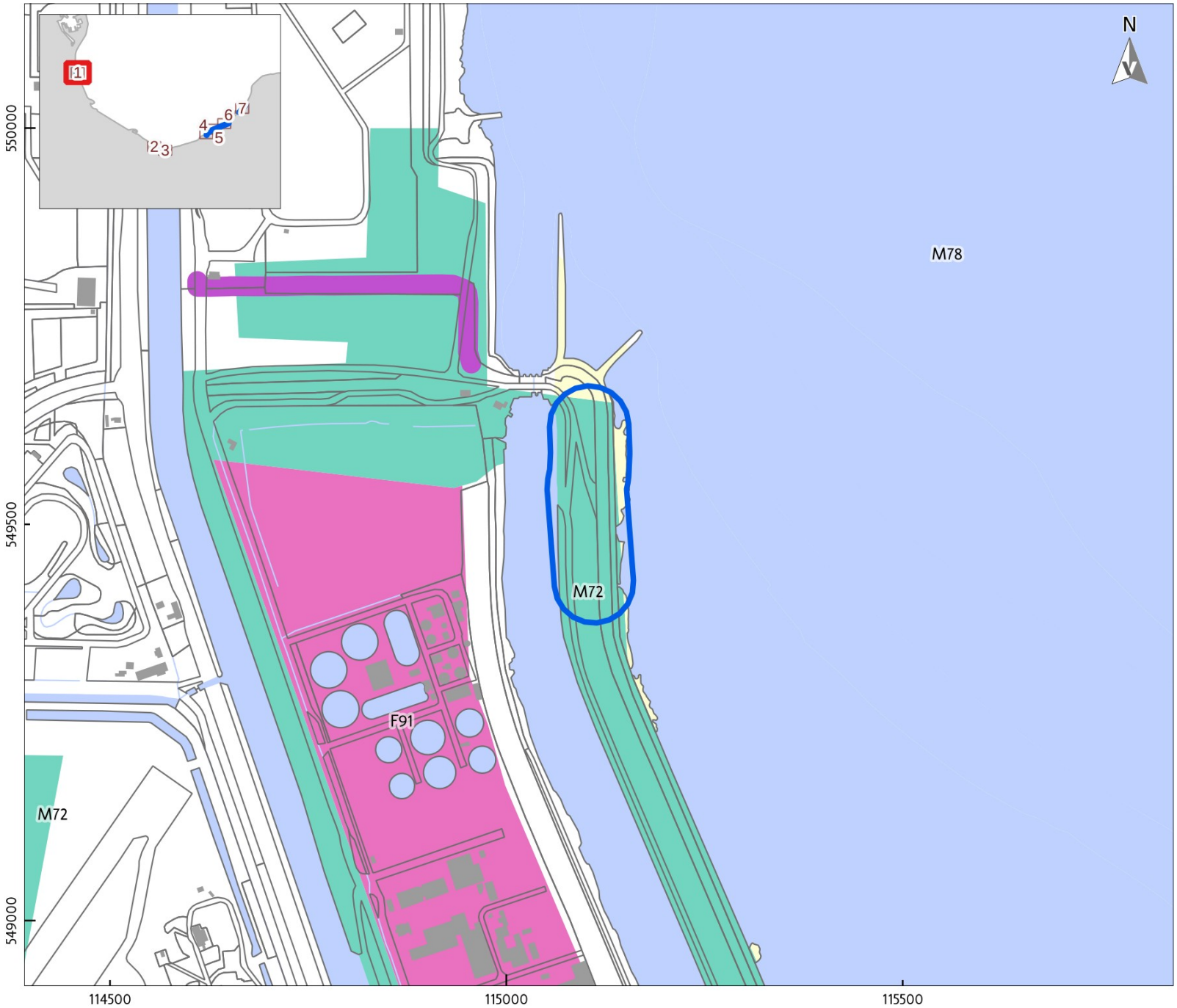

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- F91 - Plateau-achtige storthoop, opgehoogd of opgespoten terrein, of kunstmatig eiland
- M72 - Vlakte van getij-afzettingen
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (2 / 7)

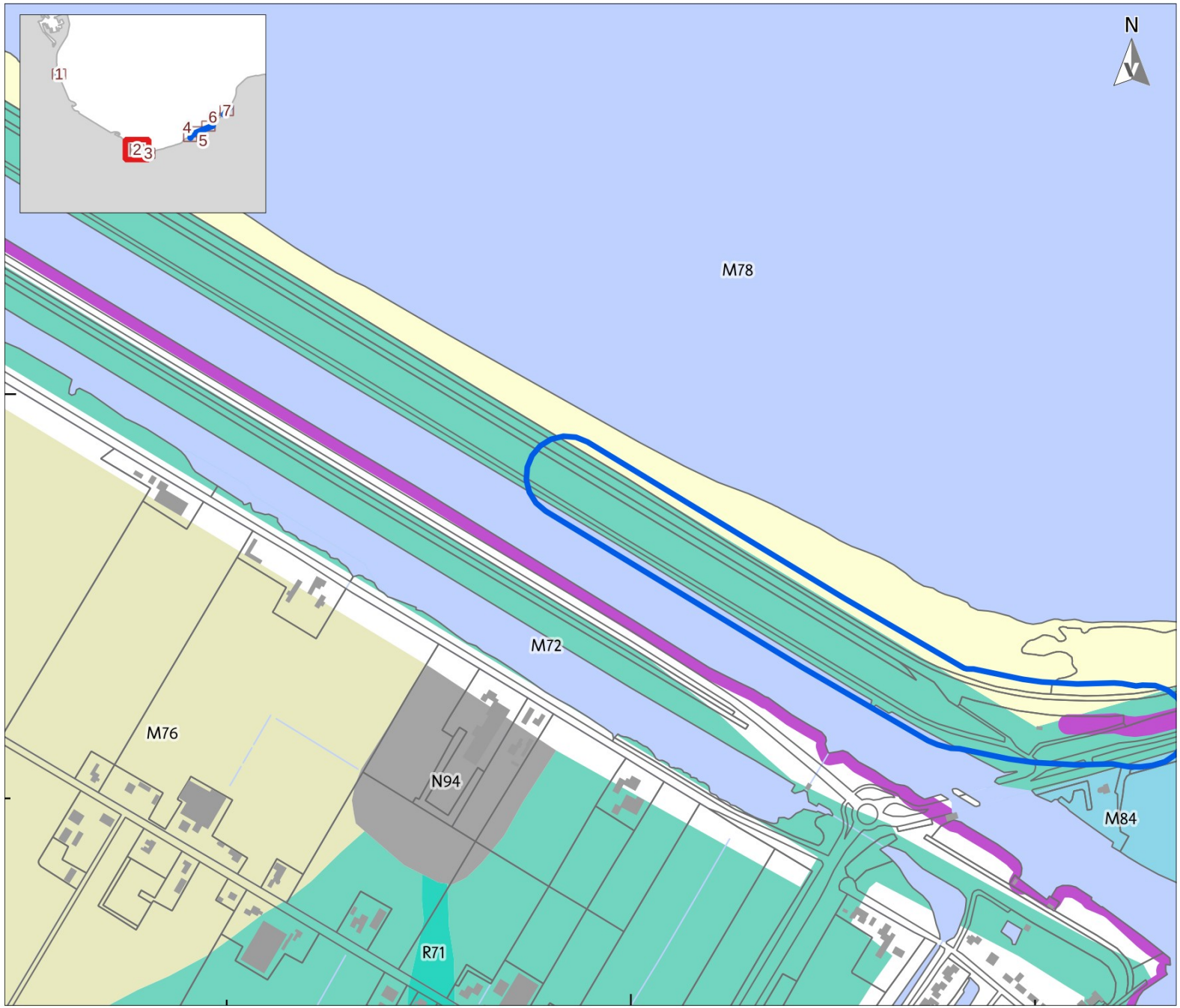

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- M72 - Vlakte van getij-afzettingen
- M76 - Ingesloten strandvlakte
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- N94 - Laagte ontstaan door afgraving
- Dijk

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (3 / 7)

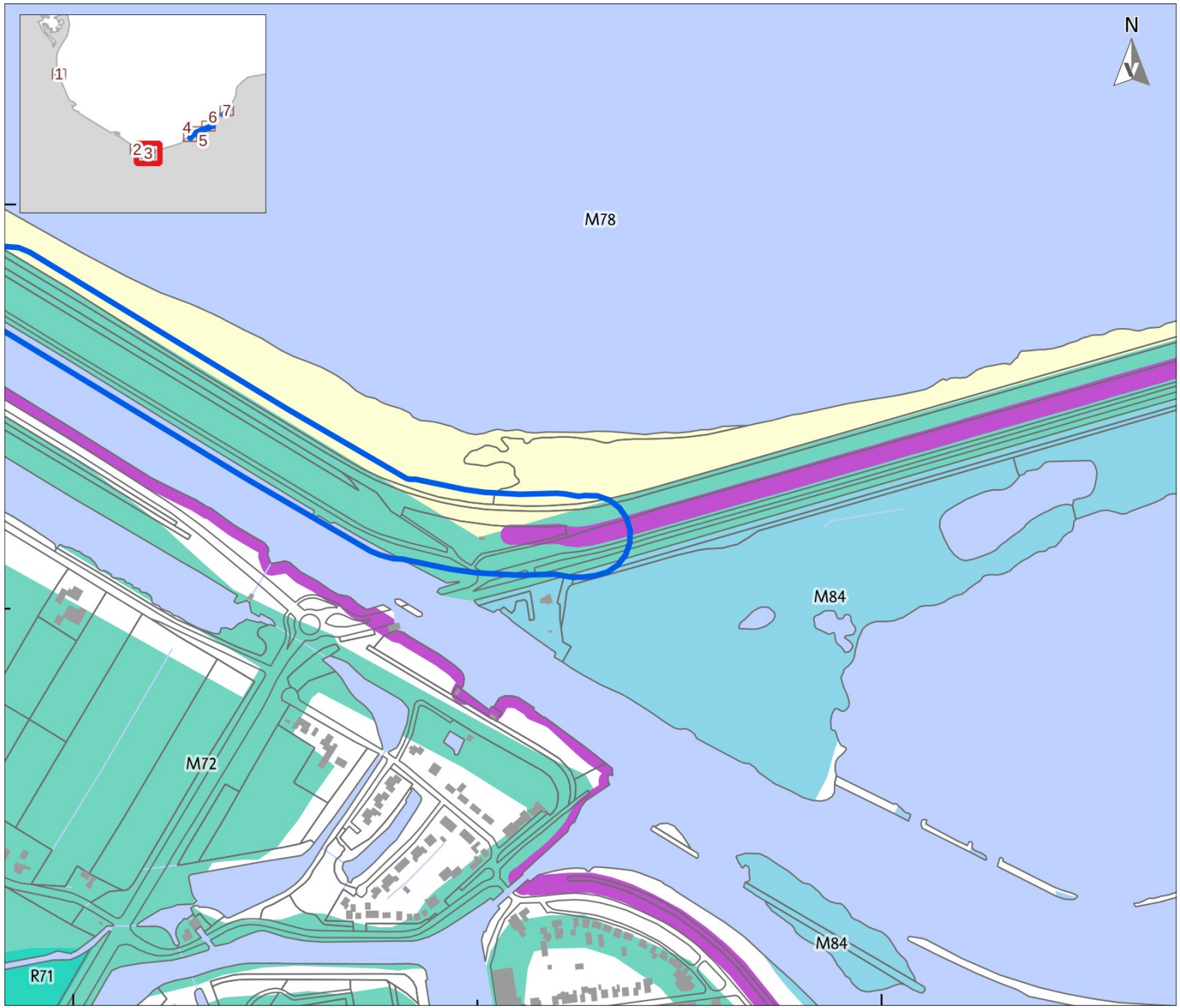

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- M72 - Vlakte van getij-afzettingen
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- M84 - Boezemland, vlietland, moerassige vlakte
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart: PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (4 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- A71 - Klif
- B11 - Stuwwal
- M77 - Abrasievlakte
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- N94 - Laagte ontstaan door afgraving
- R21 - Droogdal
- Dijk

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (5 / 7)

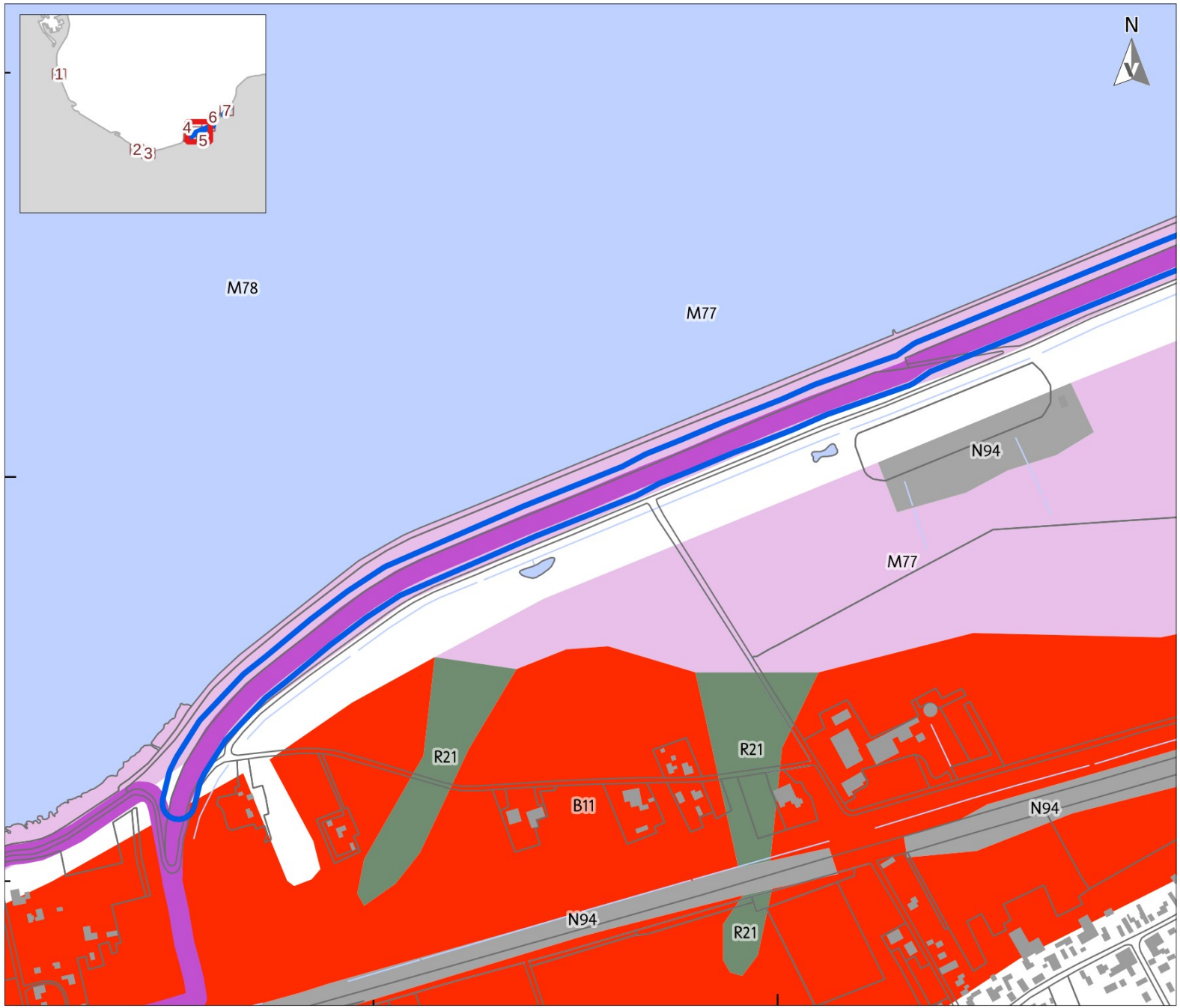

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- B11 - Stuwwal
- M77 - Abrasievlakte
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- N94 - Laagte ontstaan door afgraving
- R21 - Droogdal
- Dijk

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (6 / 7)

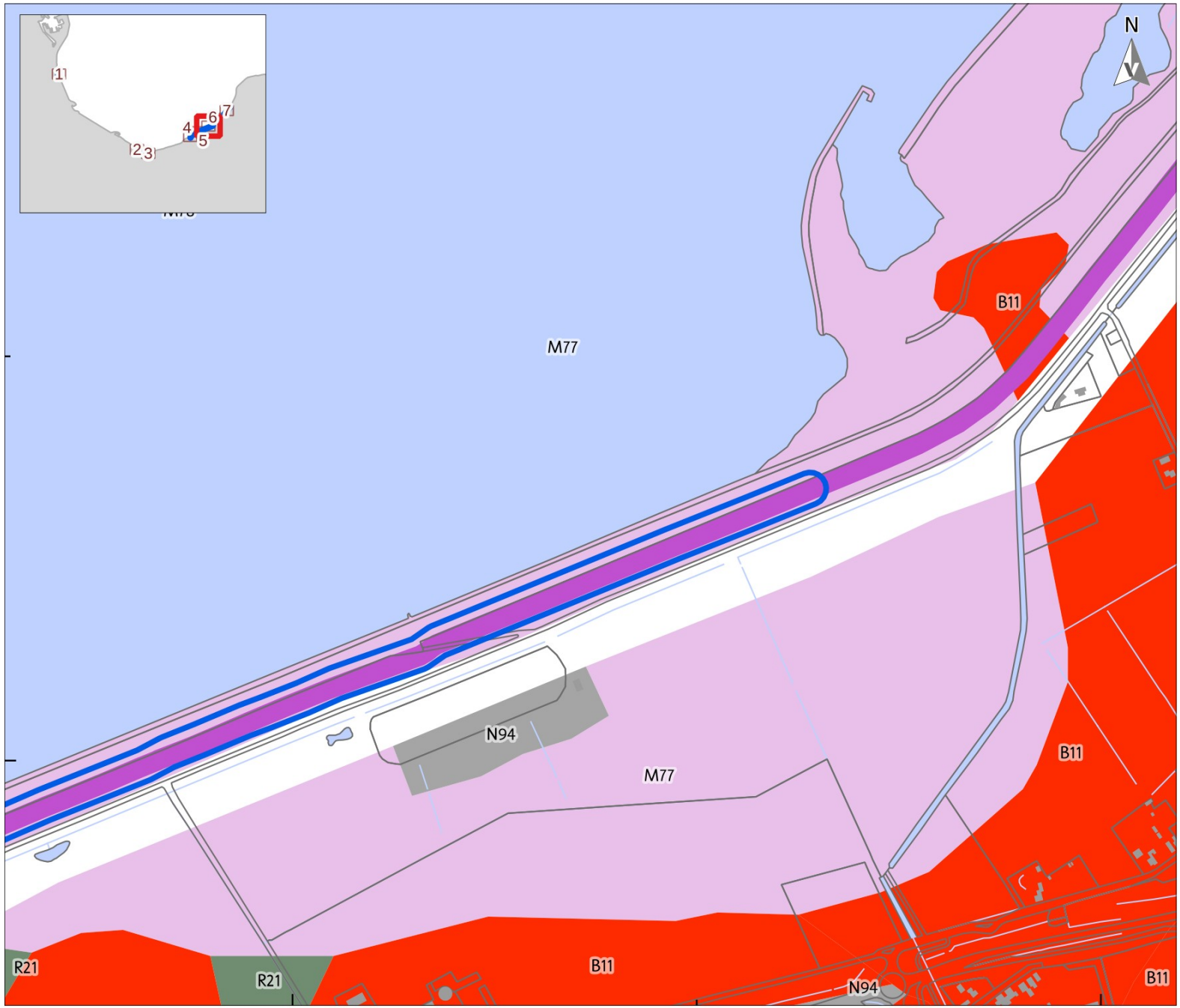

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- M77 - Abrasievlakte
- M78 - Strandvlakte, zandplaat of slik
- N94 - Laagte ontstaan door afgraving
- Dijk

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE (7 / 7)

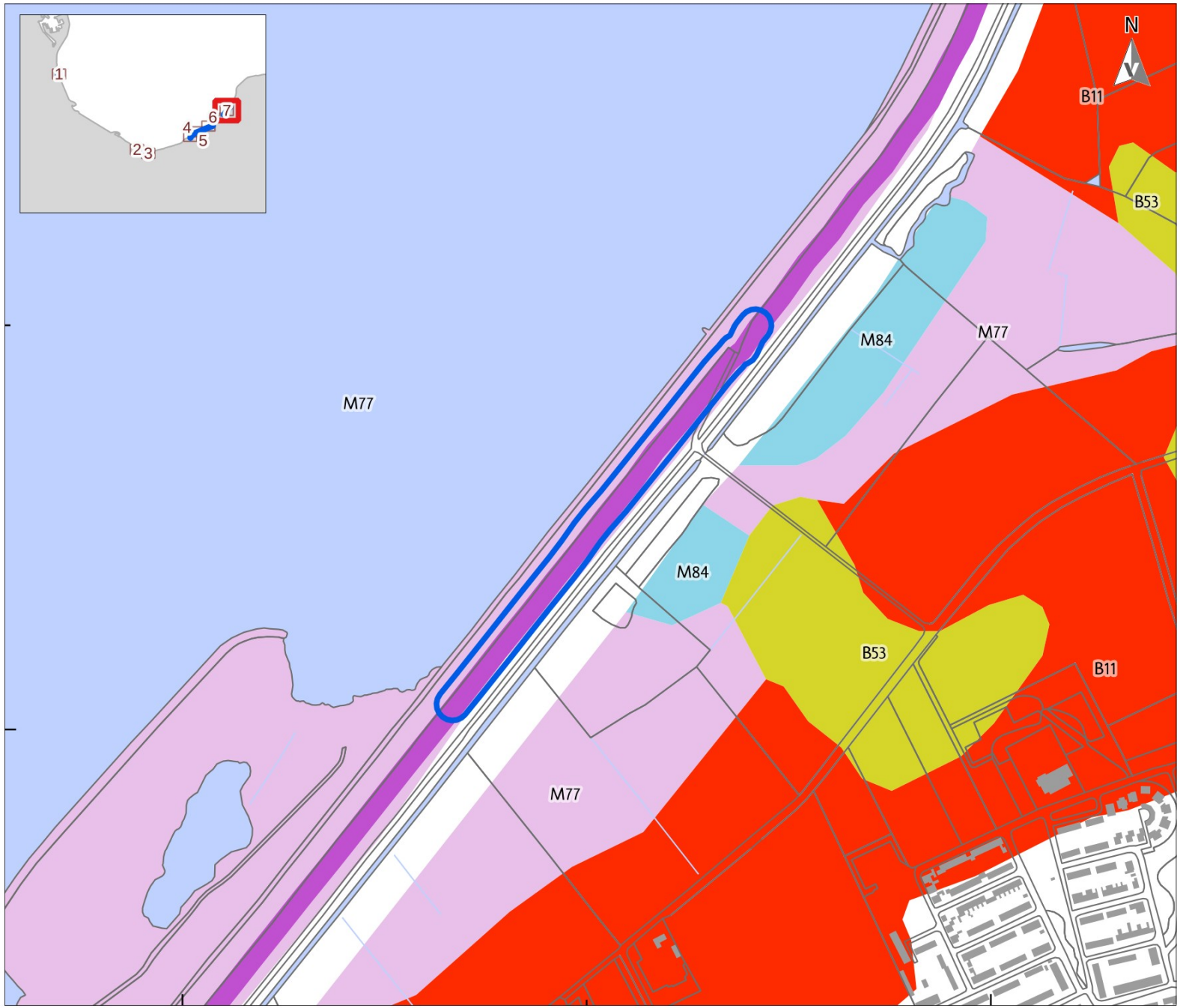

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Geomorfologie

- B11 - Stuwwal
- B53 - Dekzandrug
- M77 - Abrasievlakte
- M84 - Boezemland, vlietland, moerassige vlakte
- Dijk

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Geomorfologische kaart:
PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (1 / 7)

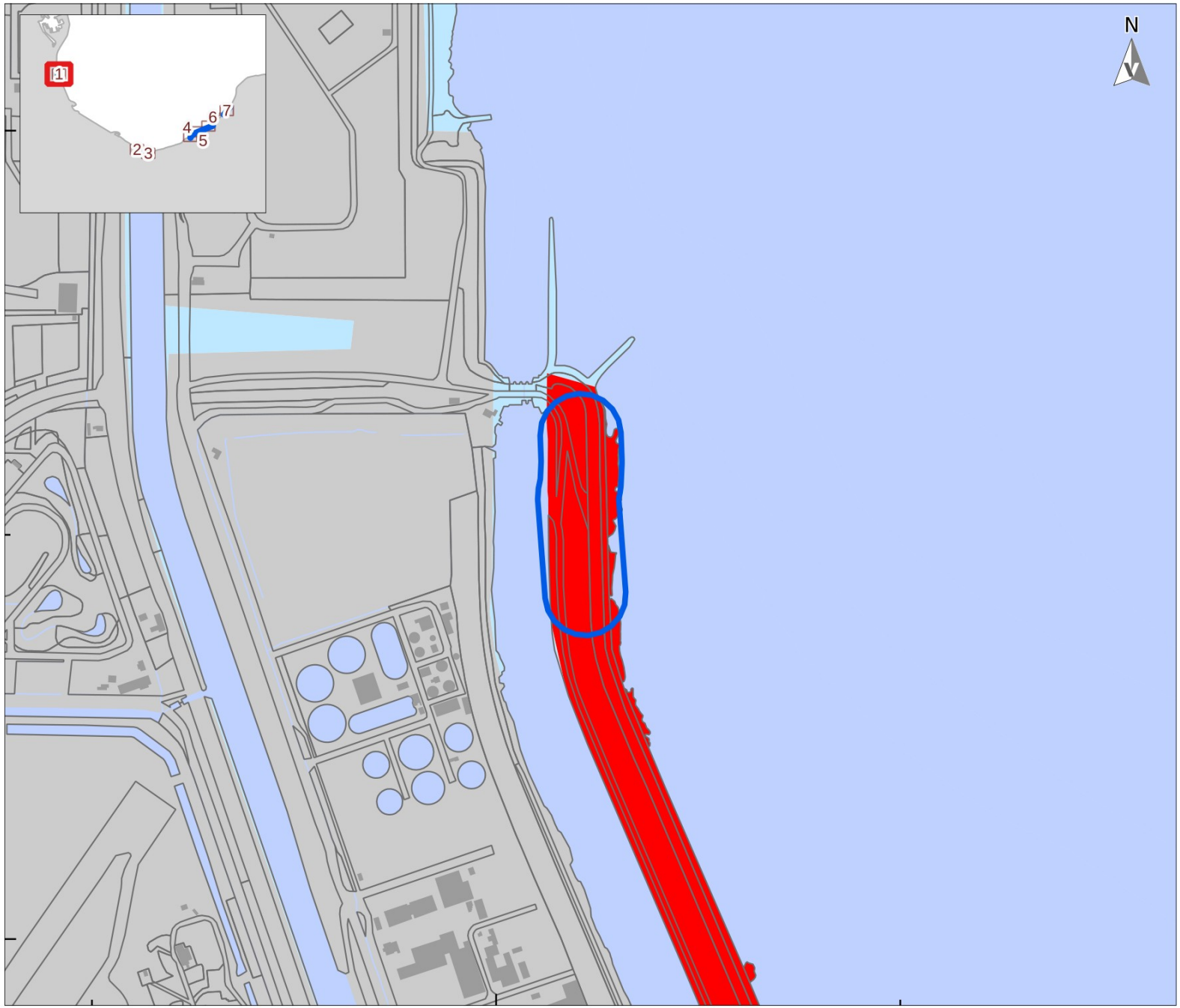

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk
- Water
- Bebouwd gebied

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (2 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- Zn40A - Kalkhoudende vlakvaaggronden; zeer fijn zand
- Mv51A - Kalkrijke drechtvaaggronden; zavel, profielverloop 1
- Mn15A - Kalkrijke poldervaaggronden; lichte zavel, profielverloop 5
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (3 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- Zn40A - Kalkhoudende vlakvaaggronden; zeer fijn zand
- Mv51A - Kalkrijke drechtvaaggronden; zavel, profielverloop 1
- Mn86A - Kalkrijke poldervaaggronden; klei, profielverloop 3, of 3 en 4, of 4
- Mn15A - Kalkrijke poldervaaggronden; lichte zavel, profielverloop 5
- Mn25A - Kalkrijke poldervaaggronden; zware zavel, profielverloop 5
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (4 / 7)

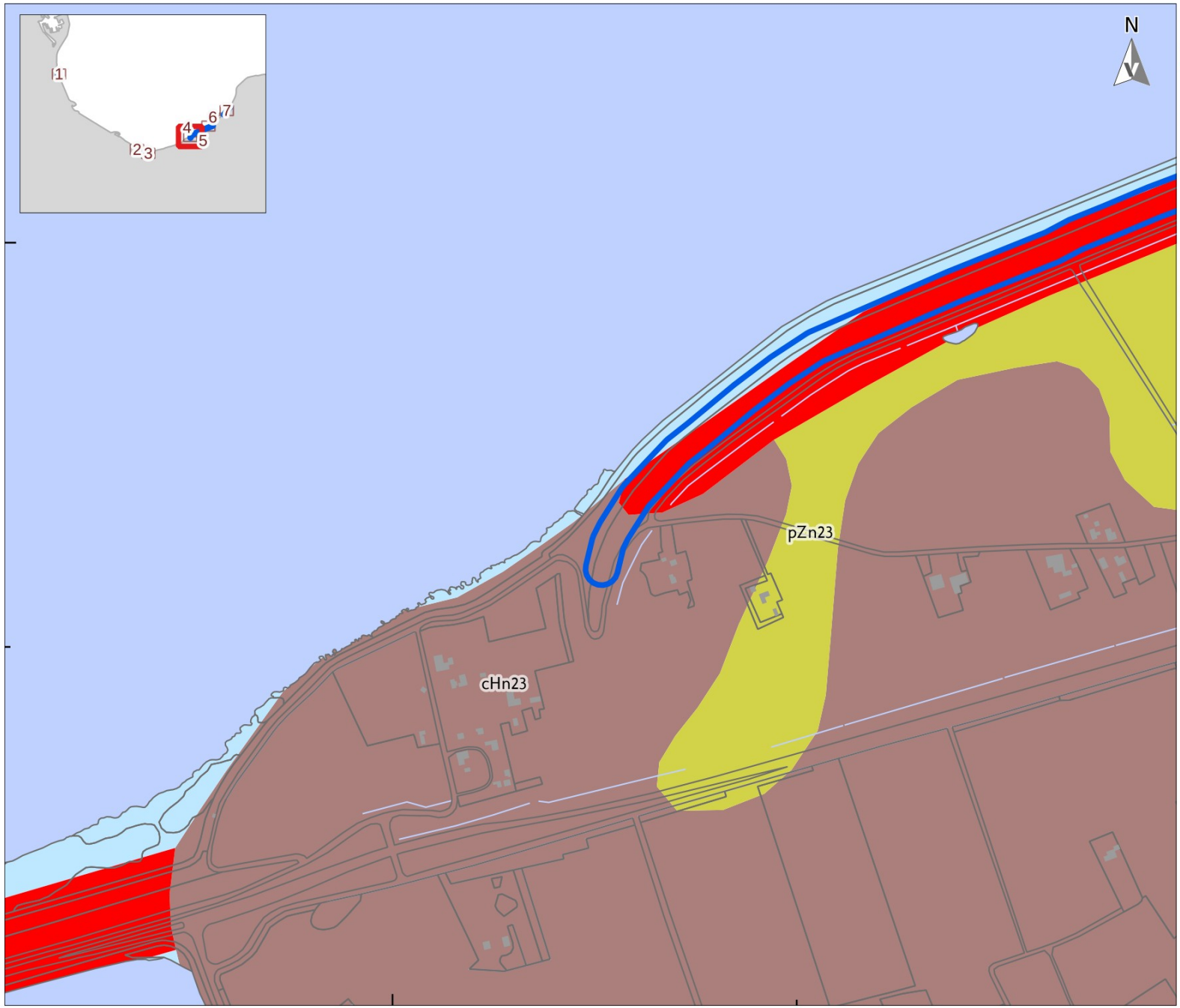

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- cHn23 - Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
- pZn23 - Gooreerdgronden; lemig fijn zand
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (5 / 7)

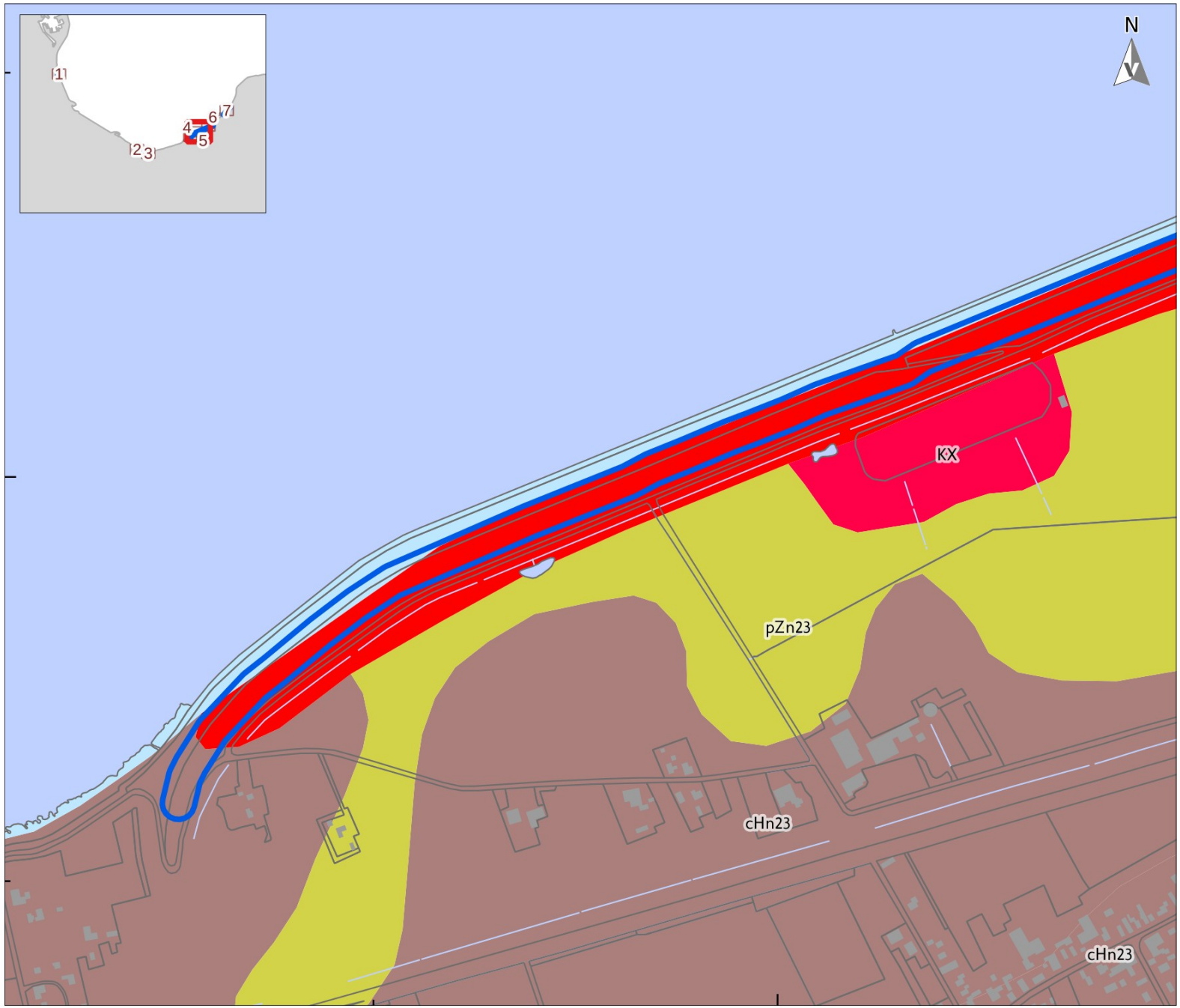

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- cHn23 - Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
- pZn23 - Gooreerdgronden; lemig fijn zand
- KX - Zeer ondiepe keileem, potklei, enz.
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (6 / 7)

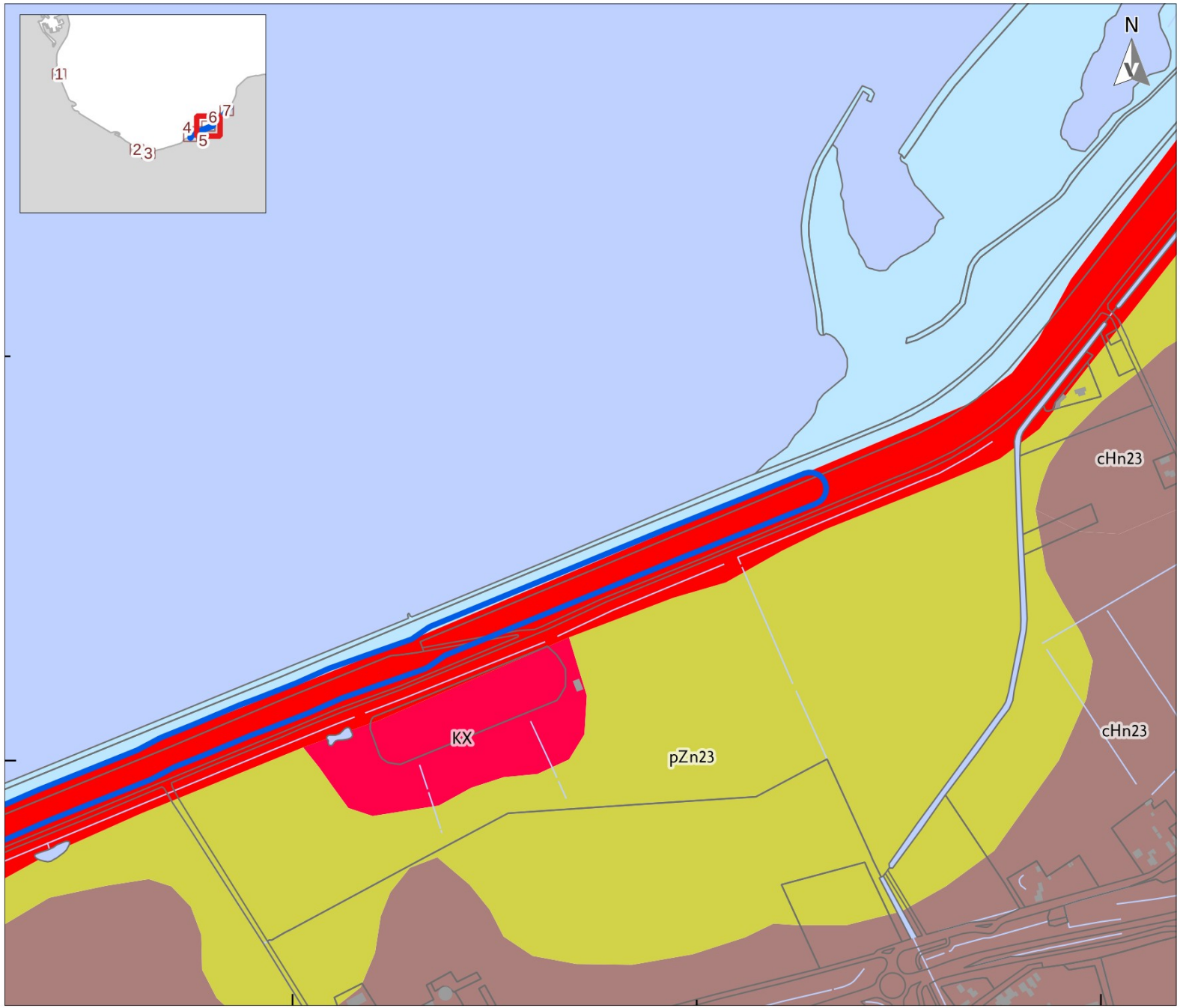

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- cHn23 - Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
- pZn23 - Gooreerdgronden; lemig fijn zand
- KX - Zeer ondiepe keileem, potklei, enz.
- Dijk
- Water

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM (7 / 7)

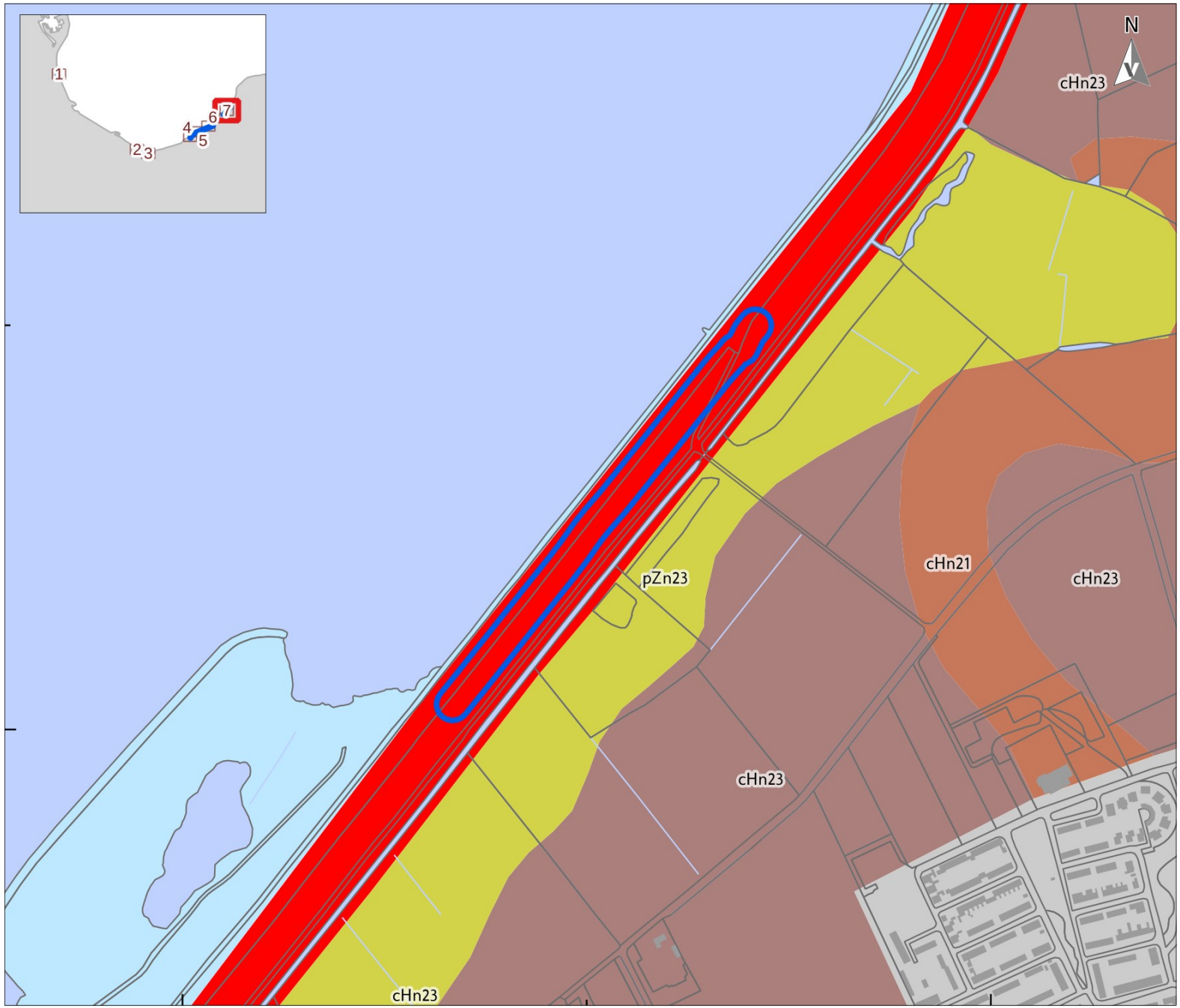

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Bodem

- cHn21 - Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand
- cHn23 - Laarpodzolgronden; lemig fijn zand
- pZn23 - Gooreerdgronden; lemig fijn zand
- Dijk
- Water
- Bebouwd gebied

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (1 / 7)

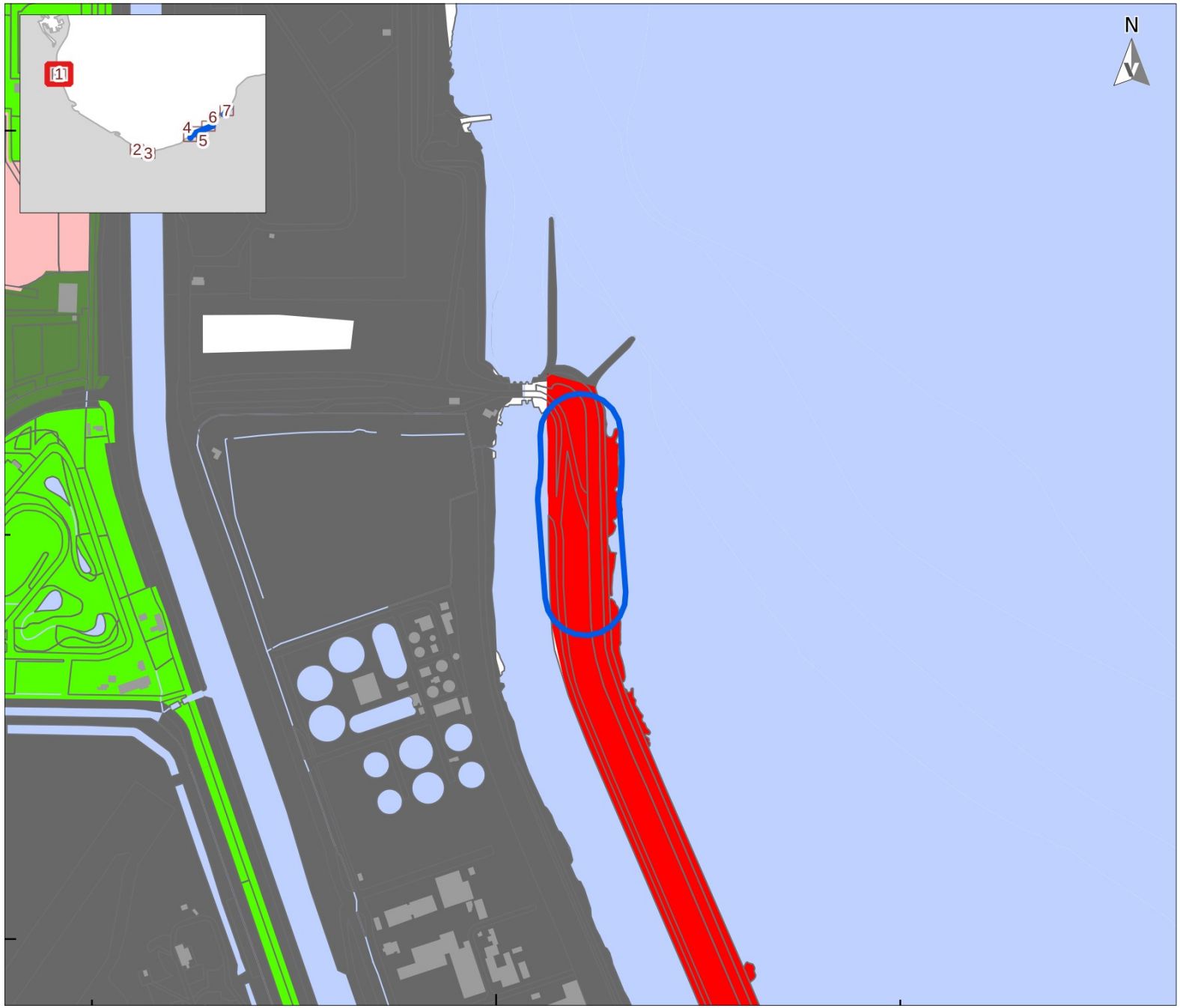

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Sport en recreatie
- Park en plantsoen
- Vergraven
- Bebouwing

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (2 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Park en plantsoen
- Vergraven
- Gas
- Winning
- Bebouwing

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (3 / 7)

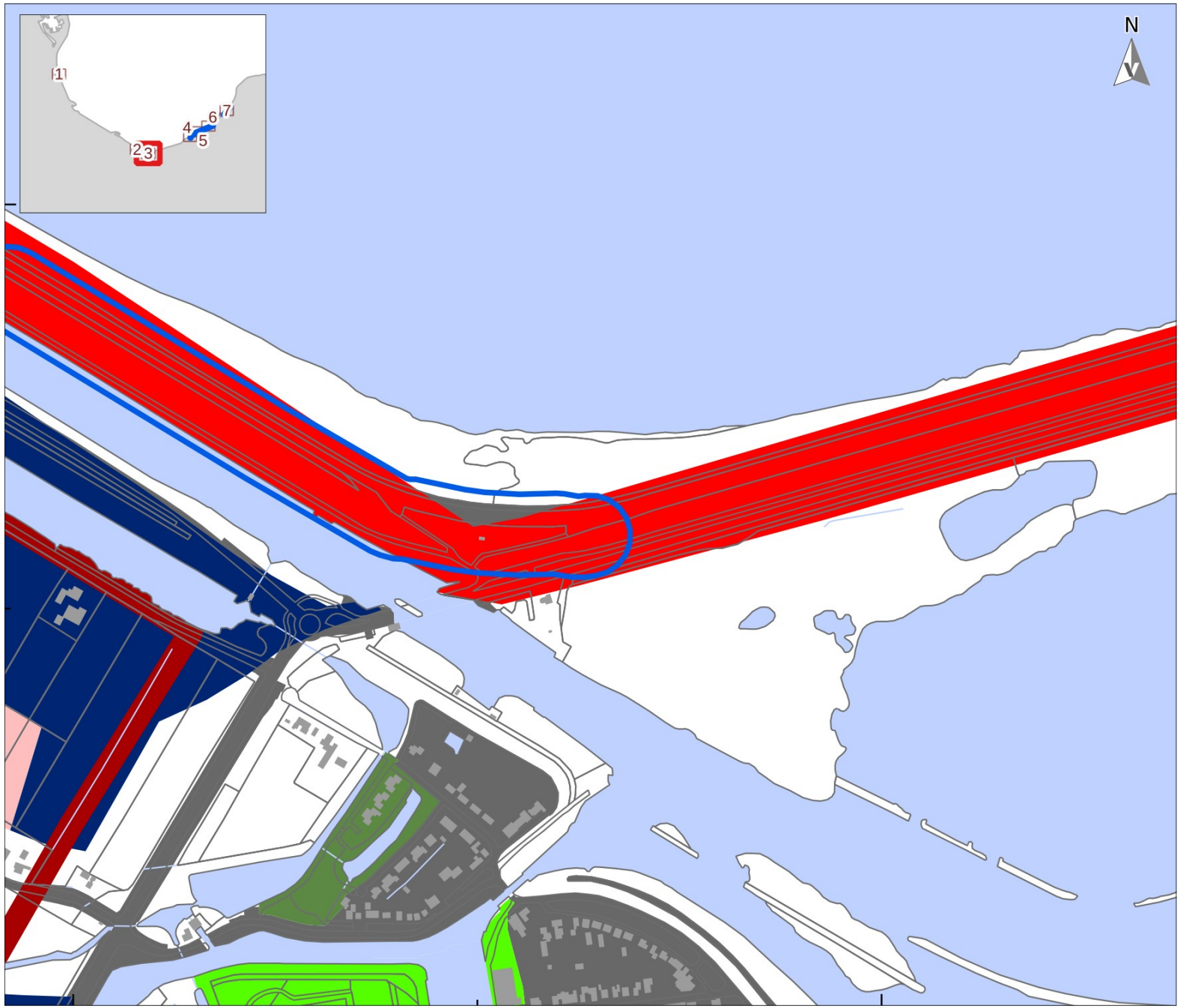

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Sport en recreatie
- Park en plantsoen
- Vergraven
- Gas
- Winning
- Bebouwing

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (4 / 7)

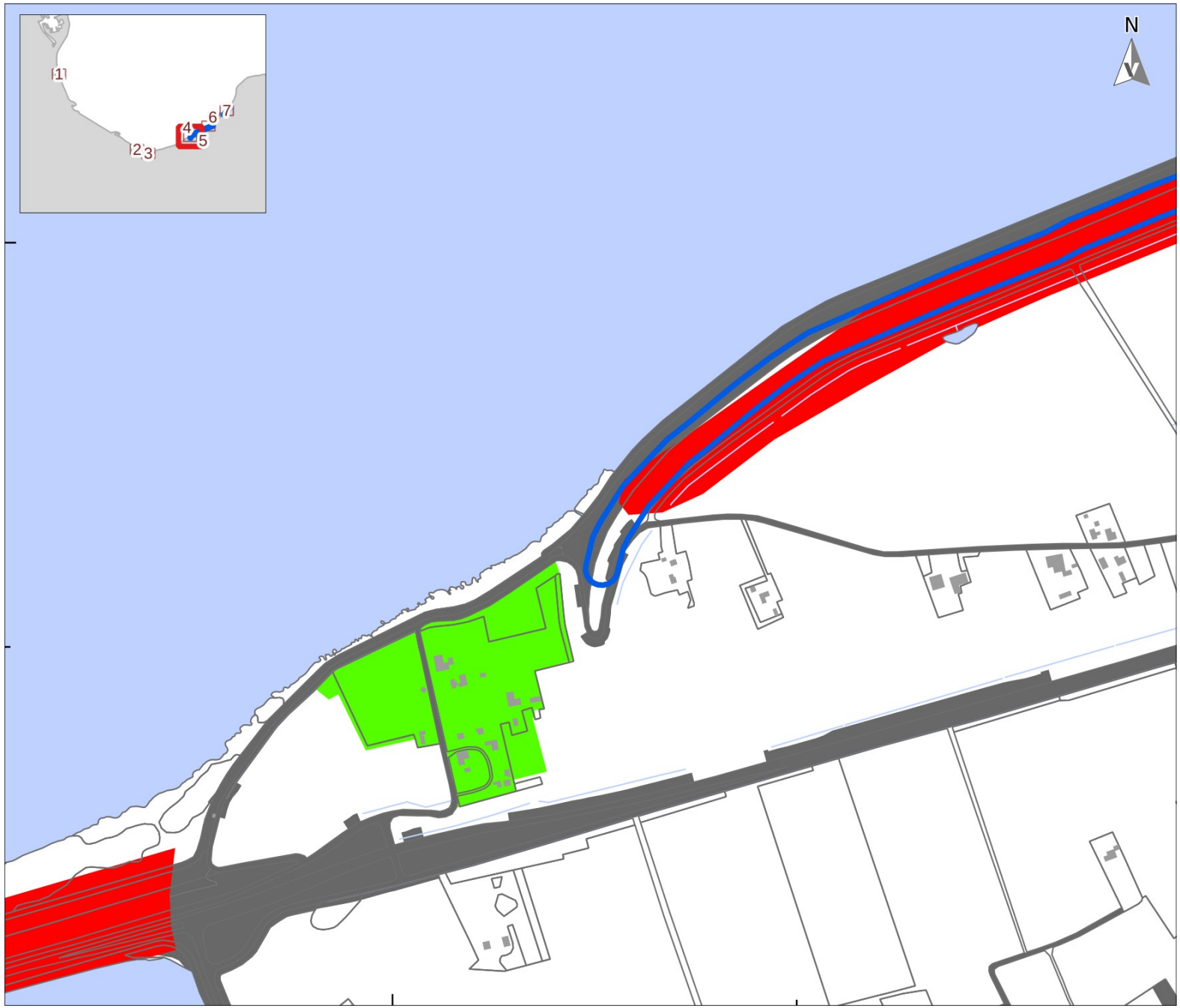

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Sport en recreatie
- Bebouwing

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (5 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Sport en recreatie
- Bebouwing

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (6 / 7)

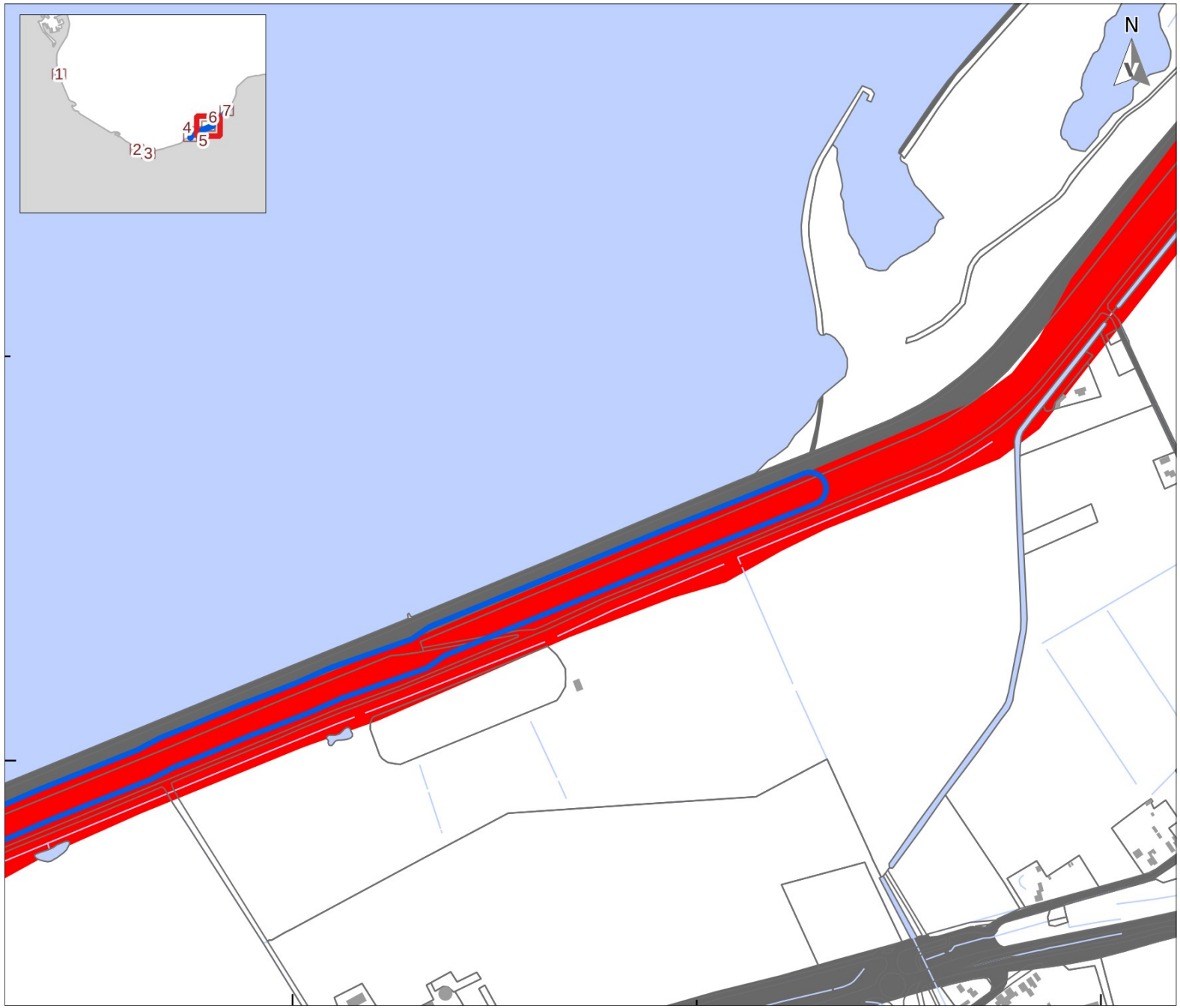

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Bebouwing

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

VERGRAVEN GRONDEN (7 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Dijk en kade
- Sport en recreatie
- Natuurontwikkeling
- Bebouwing

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Brouwer/van der Werff 2012

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (1 / 7)

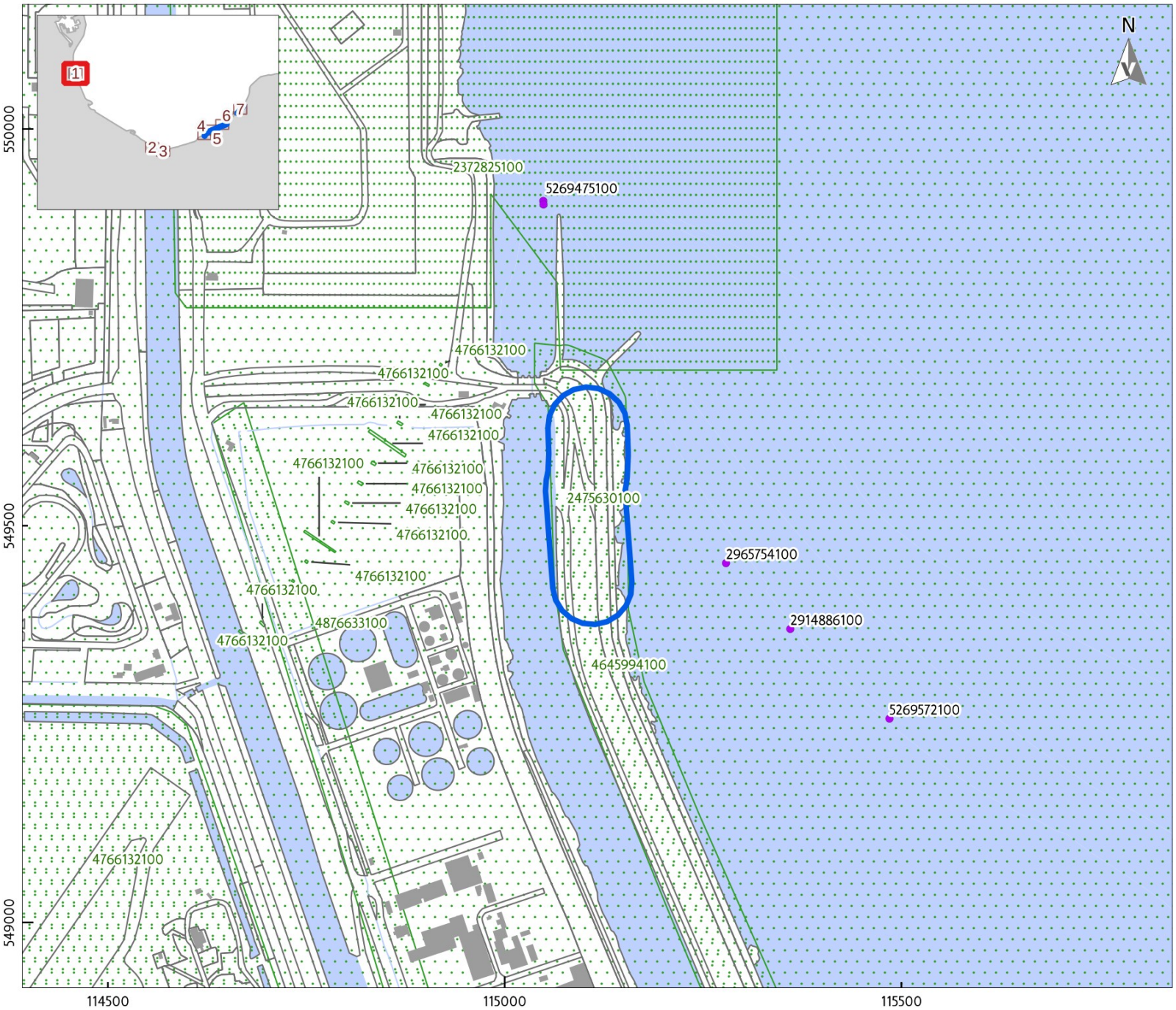

LEGENDA

- Plangebied
- Vondstlocaties
  - Losse vondstlocatie
- Onderzoeken
  - Archeologisch: bureauonderzoek

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (2 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Onderzoeken
- Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
- Archeologisch: bureauonderzoek

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (3 / 7)

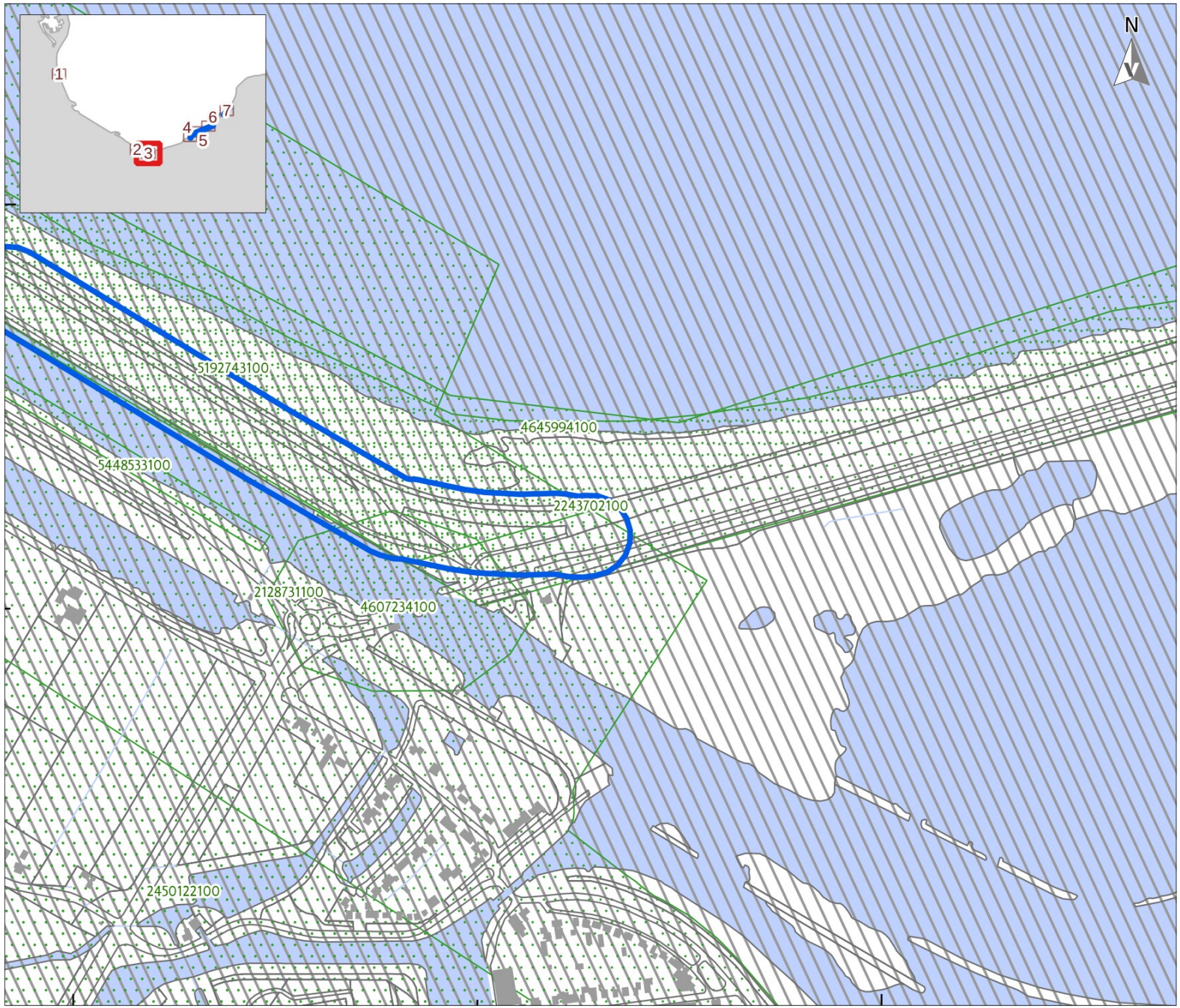

LEGENDA

- Plangebied

Onderzoeken

- Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
- Archeologisch: bureauonderzoek

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (4 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- AMK
  - Terrein van hoge archeologische waarde
- Vondstlocaties
  - Losse vondstlocatie
- Onderzoeken
  - Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
  - Archeologisch: bureauonderzoek

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (5 / 7)

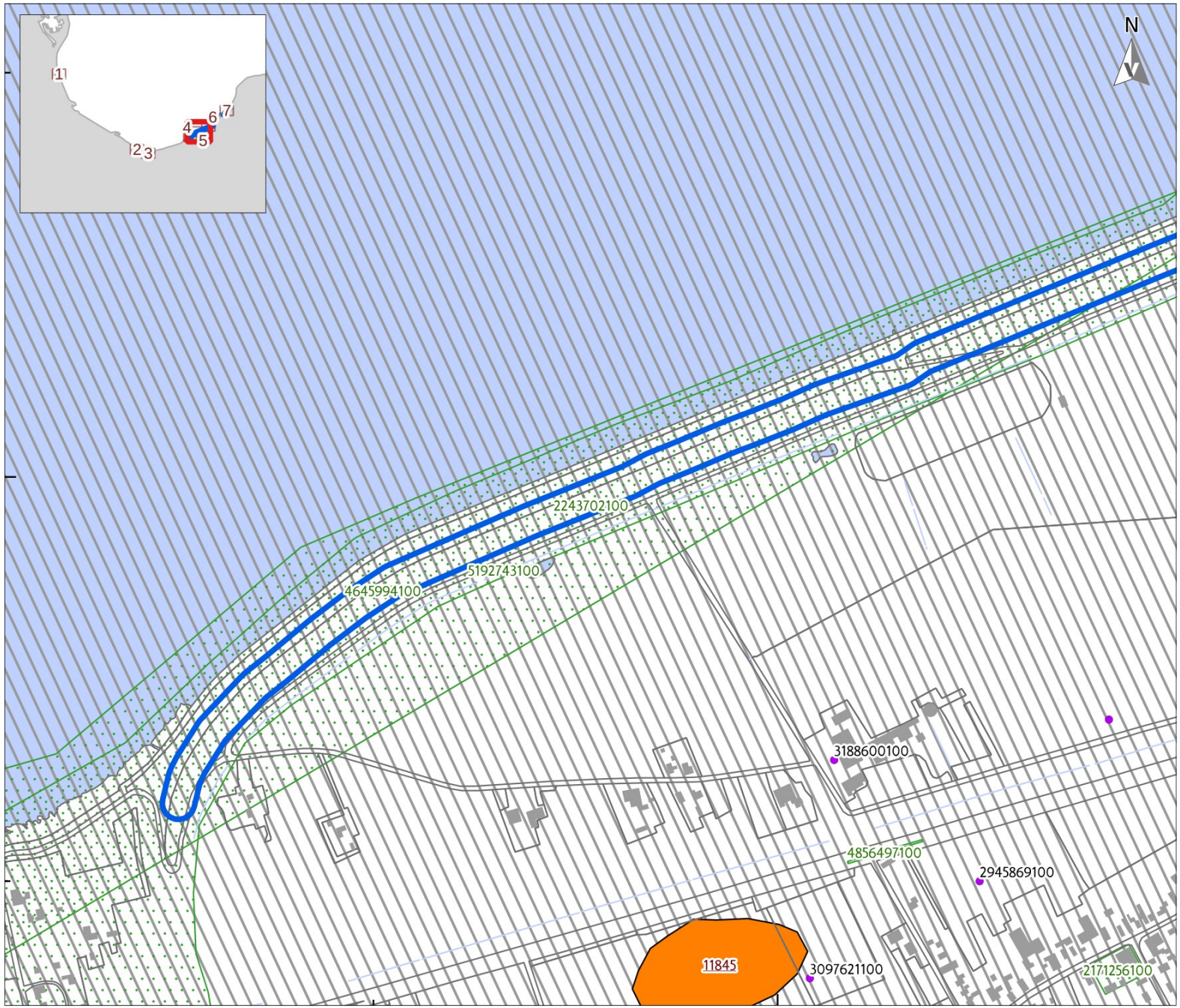

LEGENDA

- Plangebied

AMK

- Terrein van hoge archeologische waarde

Vondstlocaties

- Losse vondstlocatie

Onderzoeken

- Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
- Archeologisch: bureauonderzoek

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (6 / 7)

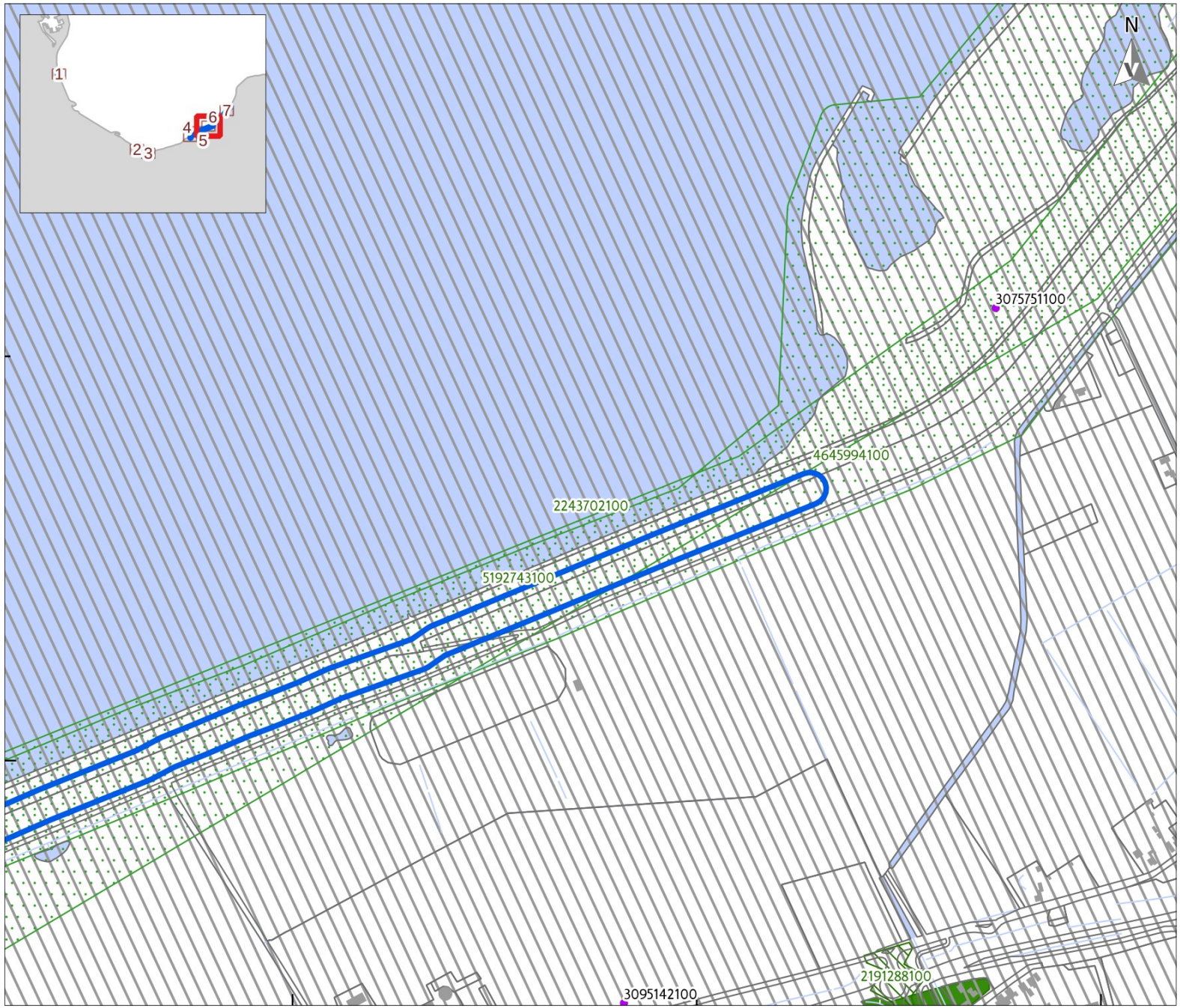

LEGENDA

- Plangebied

Vondstlocaties

- Losse vondstlocatie

Onderzoeken

- Archeologisch: opgraving of proefsleuven
- Archeologisch: begeleiding
- Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
- Archeologisch: boring
- Archeologisch: bureauonderzoek

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE (7 / 7)

LEGENDA

- Plangebied

AMK

- Terrein van hoge archeologische waarde

Vondstlocaties

- Losse vondstlocatie

Onderzoeken

- Foutieve locatie: begeleiding (Hippolytushoef?; zaakidentificatienummer 2243702100)
- Archeologisch: boring
- Archeologisch: bureauonderzoek

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (1 / 7)

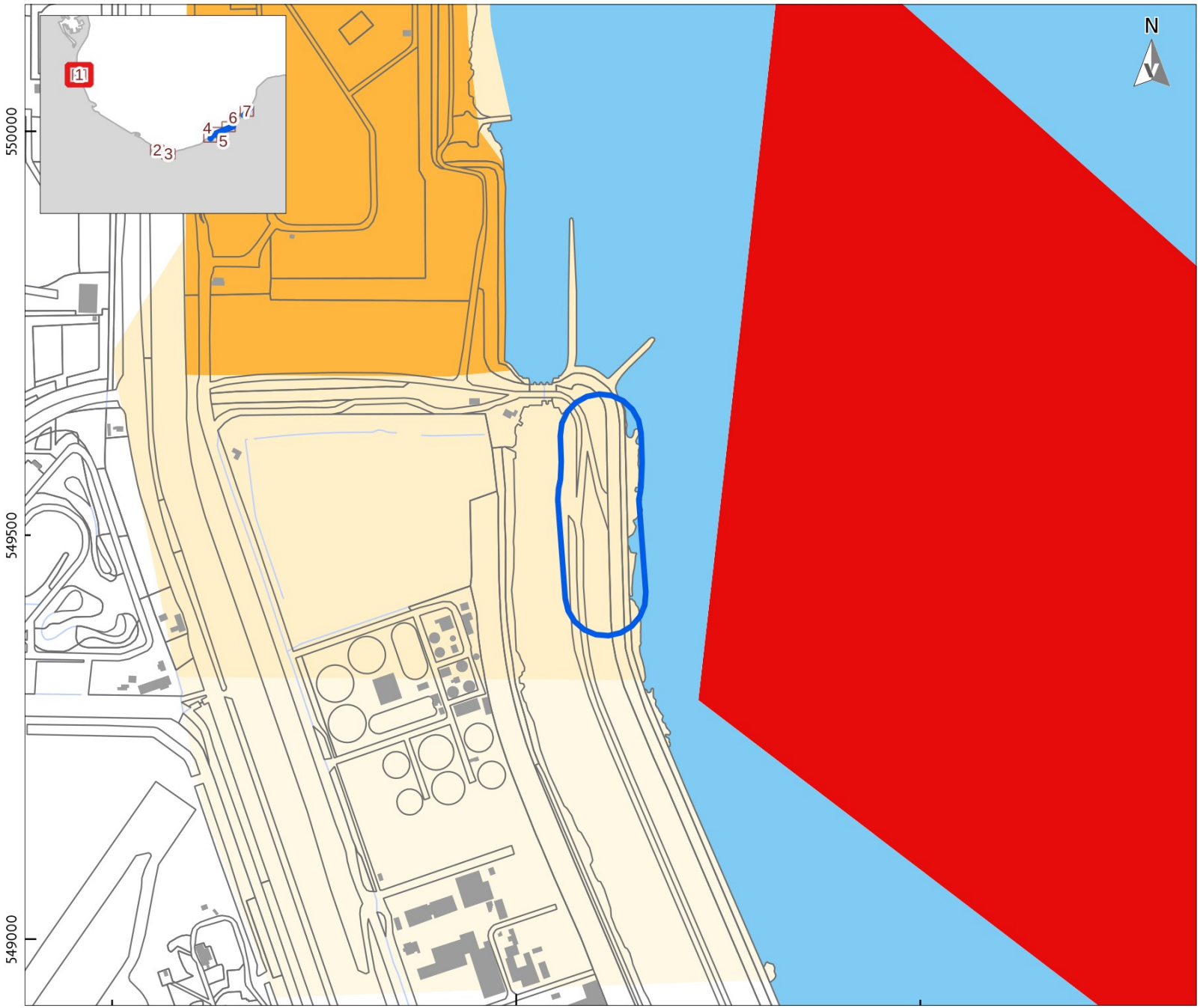

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Den Helder:

- Hoge archeologische waarde; Bij 50 m2 of meer en 35 cm of dieper: archeologisch onderzoek conform beleid
- Hoge archeologische verwachting; Bij 200 m2 of meer en 4 m of dieper: archeologisch onderzoek conform beleid
- Archeologische verwachting; Bij 500 m2 of meer en 3 m of dieper: archeologisch onderzoek conform beleid
- Archeologische verwachting; Bij 500 m2 of meer en 4 m of dieper: archeologisch onderzoek conform beleid
- Archeologische verwachting; Bij 1000 m2 of meer en 35 cm of dieper: archeologisch onderzoek conform beleid

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (2 / 7)

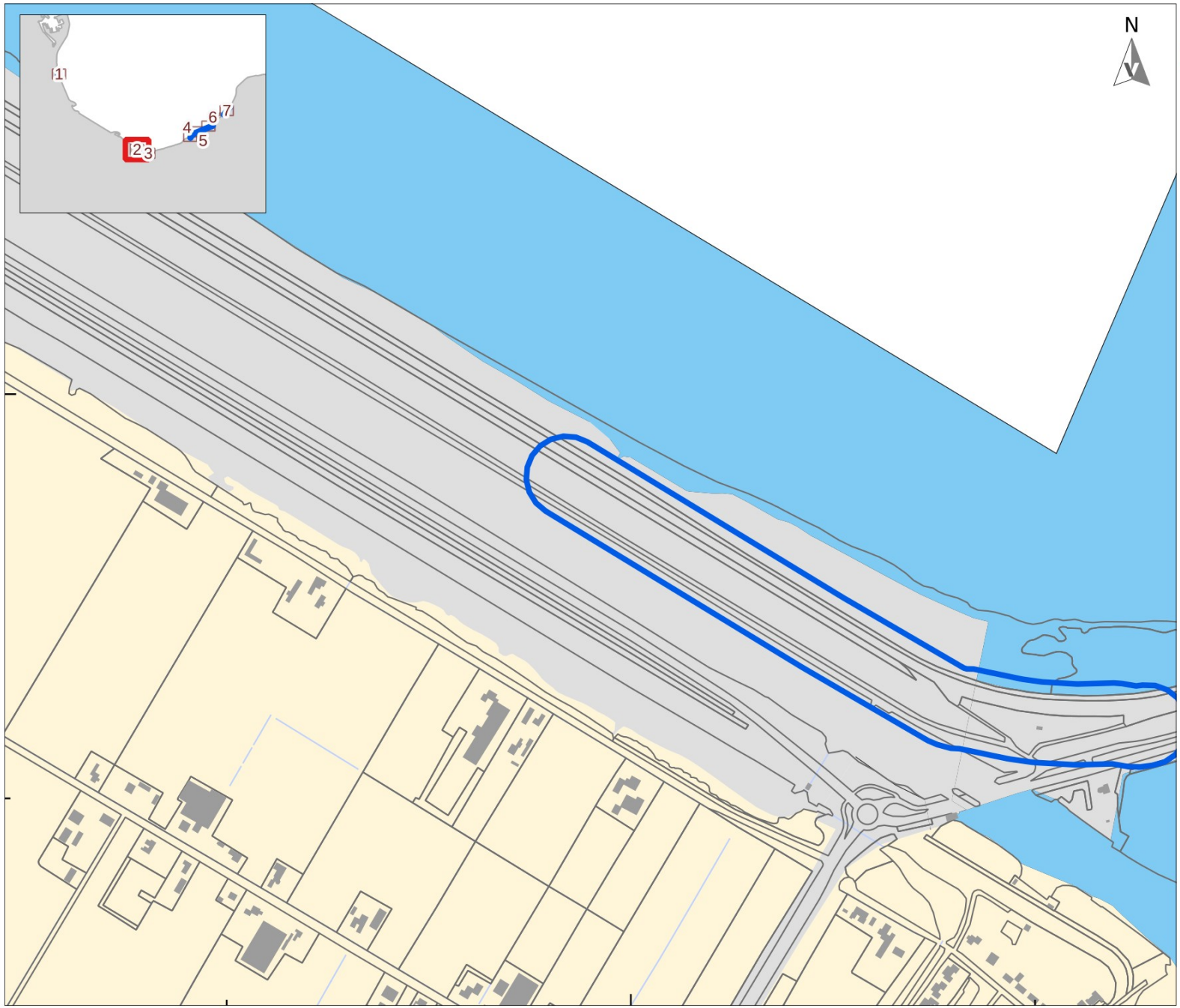

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Lage verwachting; 10.000 m² en wisselende dieptes
- Vrijgesteld van archeologisch onderzoek
- Waterbodem, 500 m²

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (3 / 7)

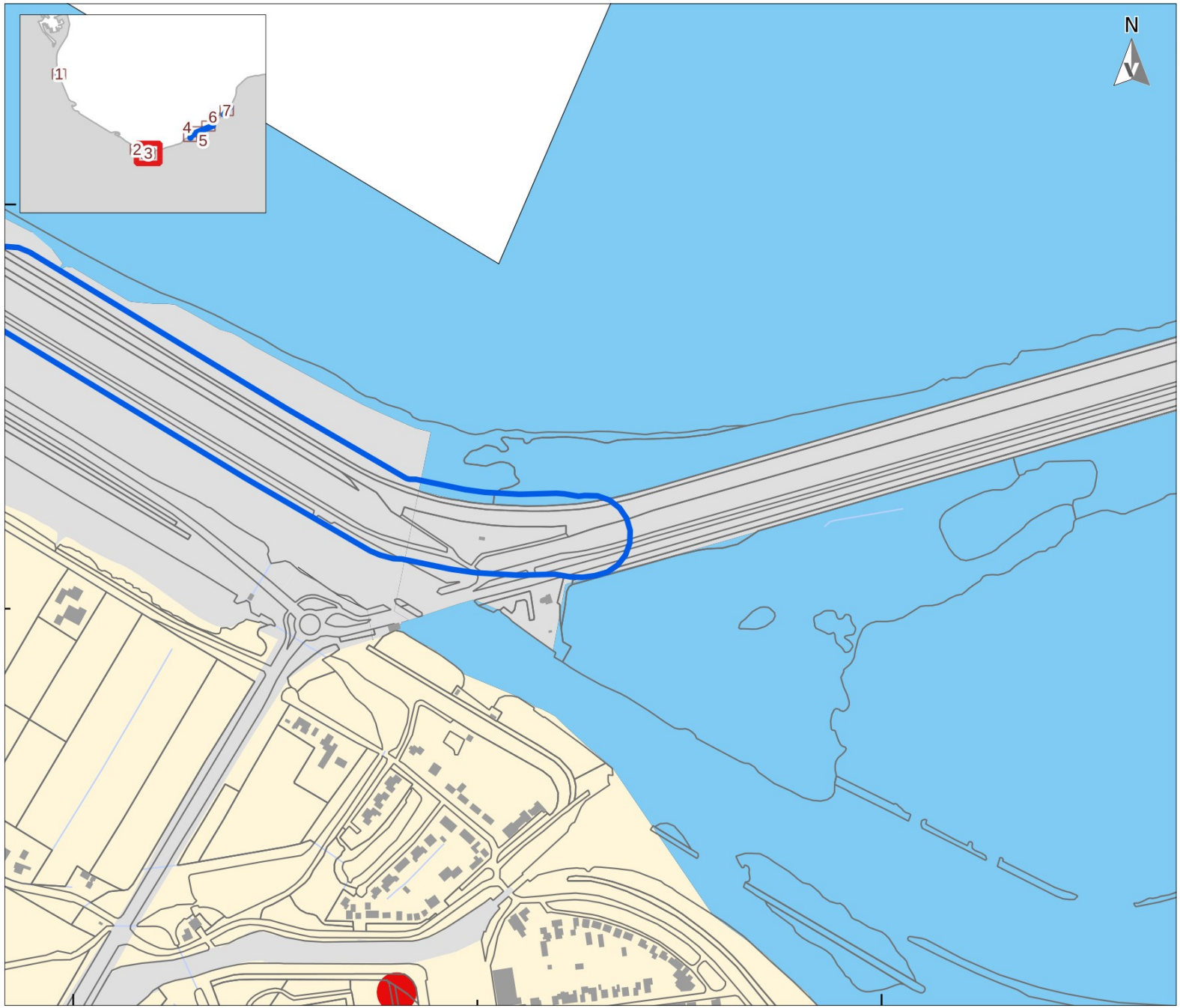

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Hoge archeologische waarde; 100 m² en 35 cm
- Lage verwachting; 10.000 m² en wisselende dieptes
- Vrijgesteld van archeologisch onderzoek
- Waterbodem, 500 m²

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (4 / 7)

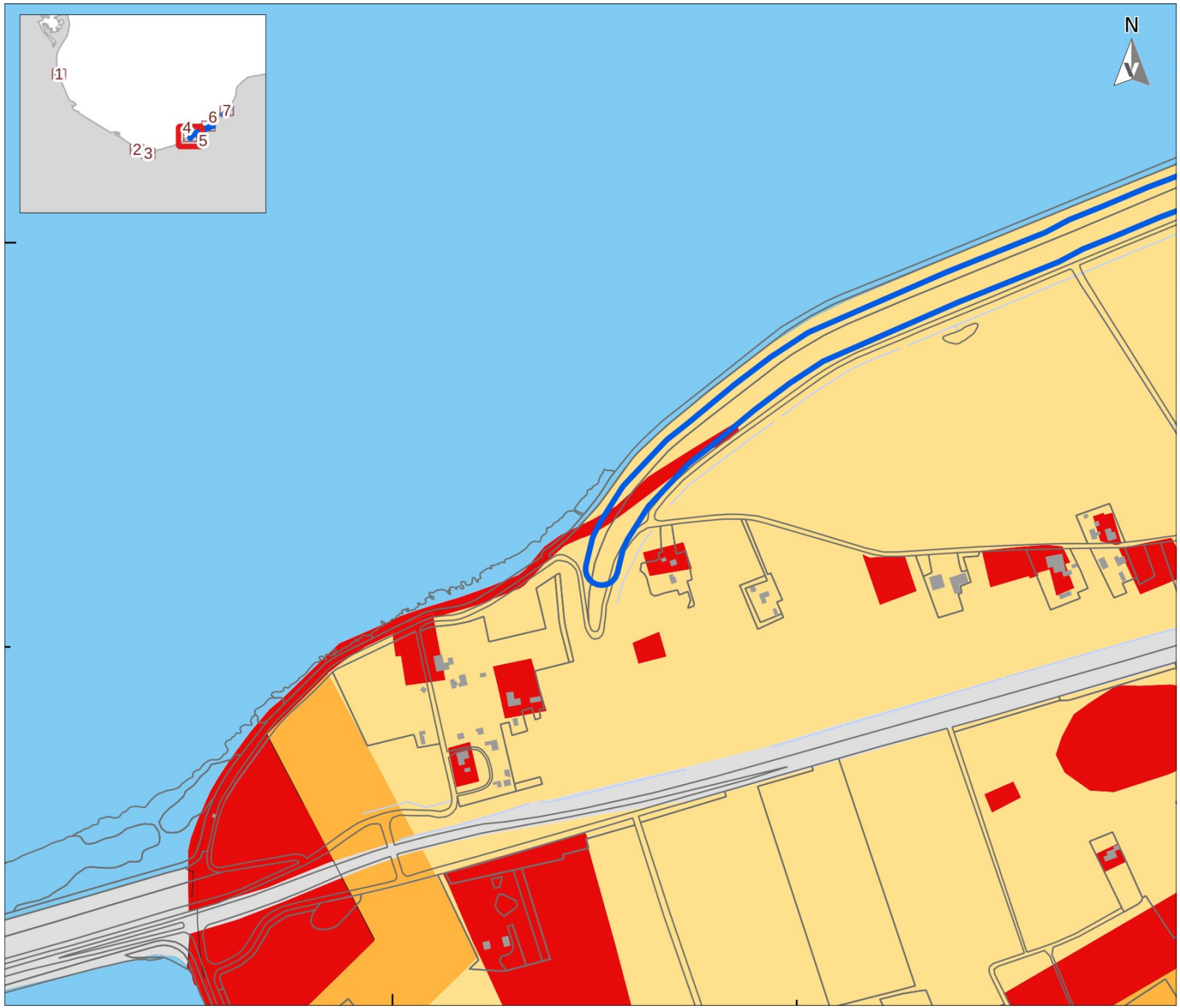

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Hoge archeologische waarde; 100 m² en 35 cm
- Zeer hoge verwachting; 500 m² en 40 cm
- Middelhoge verwachting; 2.500 m² en 40 cm
- Vrijgesteld van archeologisch onderzoek
- Waterbodem, 500 m²

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (5 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Hoge archeologische waarde; 100 m² en 35 cm
- Middelhoge verwachting; 2.500 m² en 40 cm
- Vrijgesteld van archeologisch onderzoek
- Waterbodem, 500 m²

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (6 / 7)

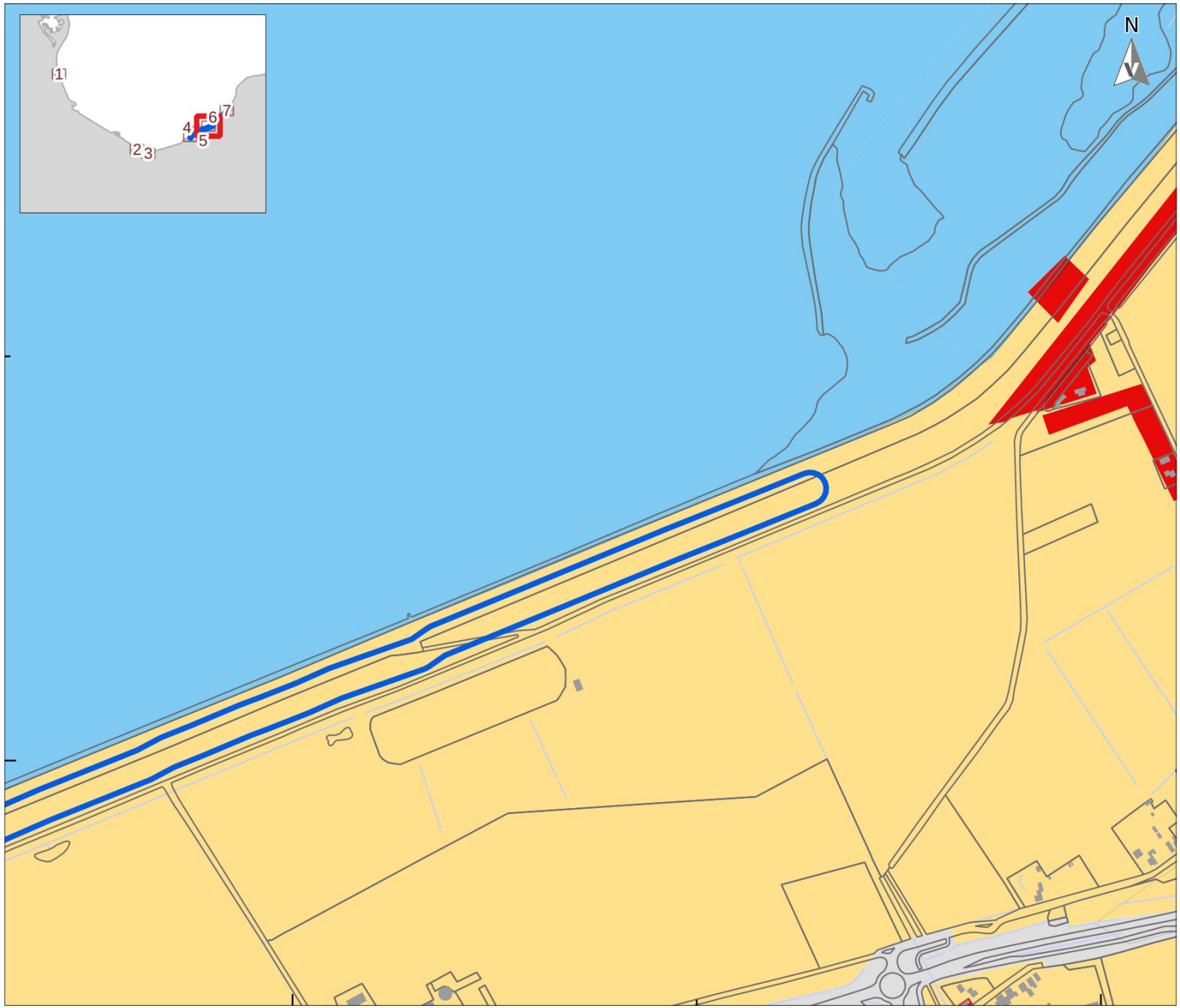

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Hoge archeologische waarde; 100 m² en 35 cm
- Middelhoge verwachting; 2.500 m² en 40 cm
- Vrijgesteld van archeologisch onderzoek
- Waterbodem, 500 m²

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ARCHEOLOGIE; BELEID (7 / 7)

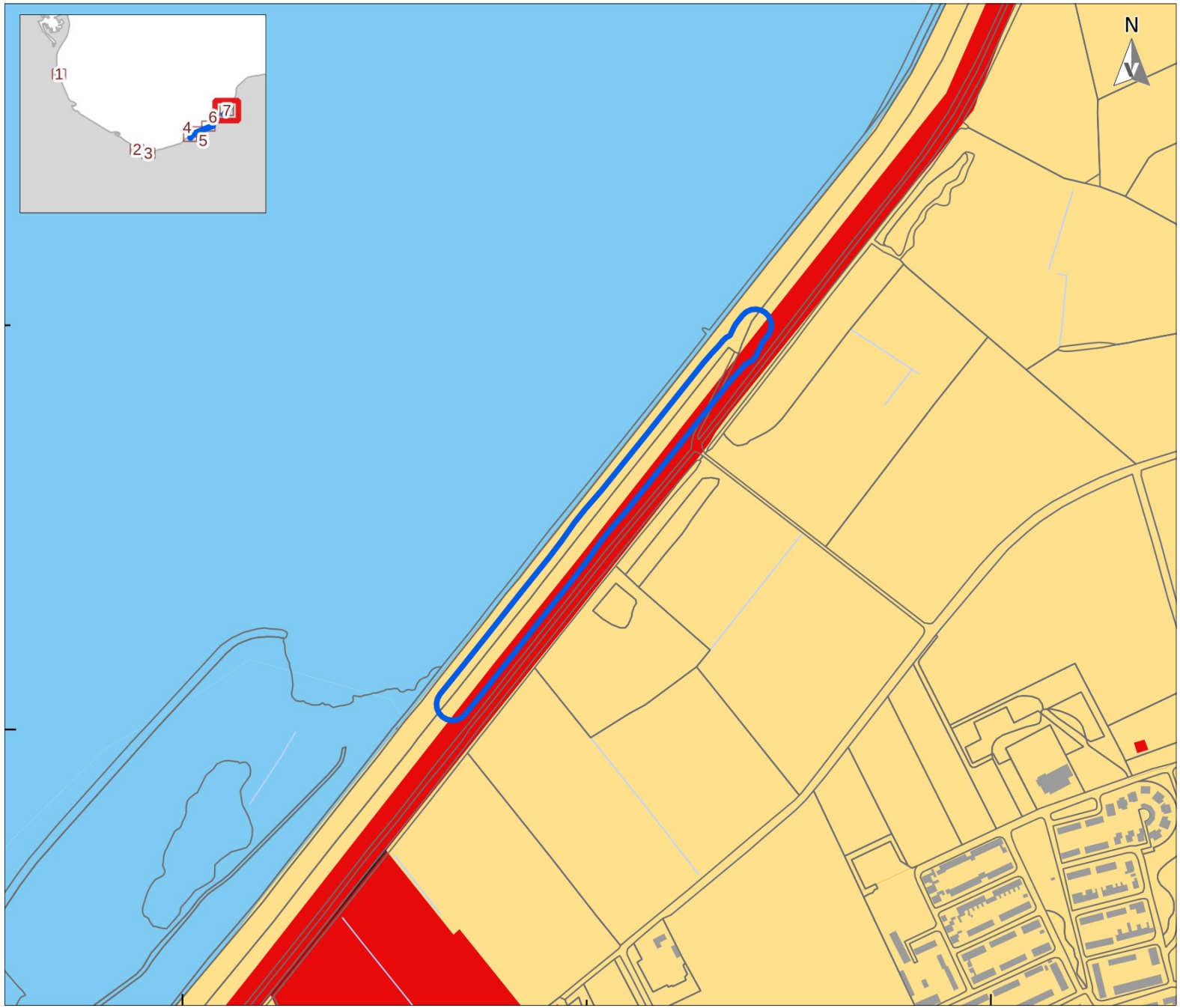

LEGENDA

- Plangebied
- Overige topografie
- Bebouwing

Hollands Kroon:

- Hoge archeologische waarde; 100 m² en 35 cm
- Middelhoge verwachting; 2.500 m² en 40 cm
- Waterbodem, 500 m²

Datum:	Juni 2025
Bron:	Top10NL, CC-BY Kadaster 2025 Onderzoeken, Vondstlocaties RCE 2025 Monumenten, RCE 2014
Tekenaar:	RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (1 / 7)

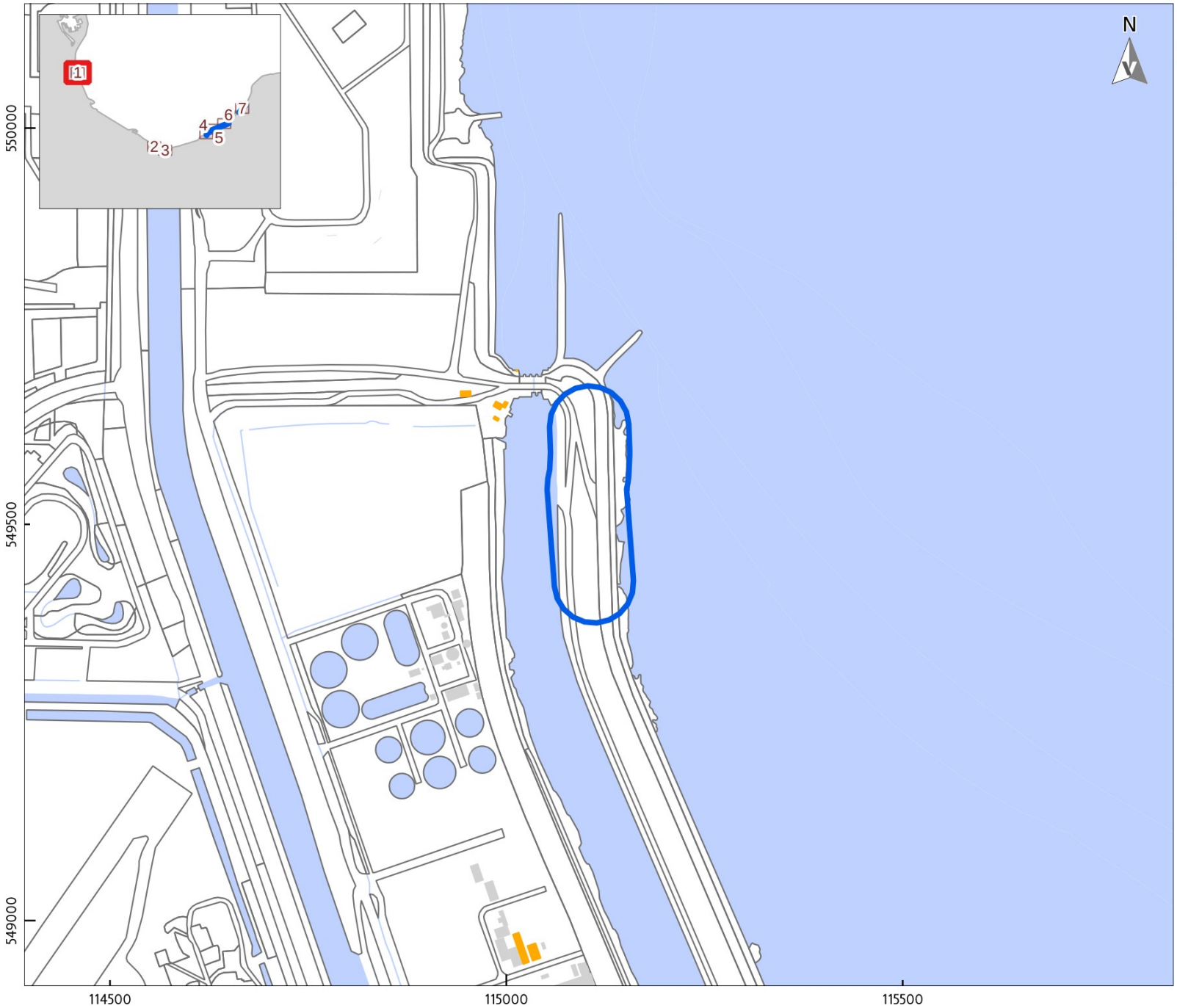

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  1470-1832
- 1833-1900
- 1901-1950
- 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (2 / 7)

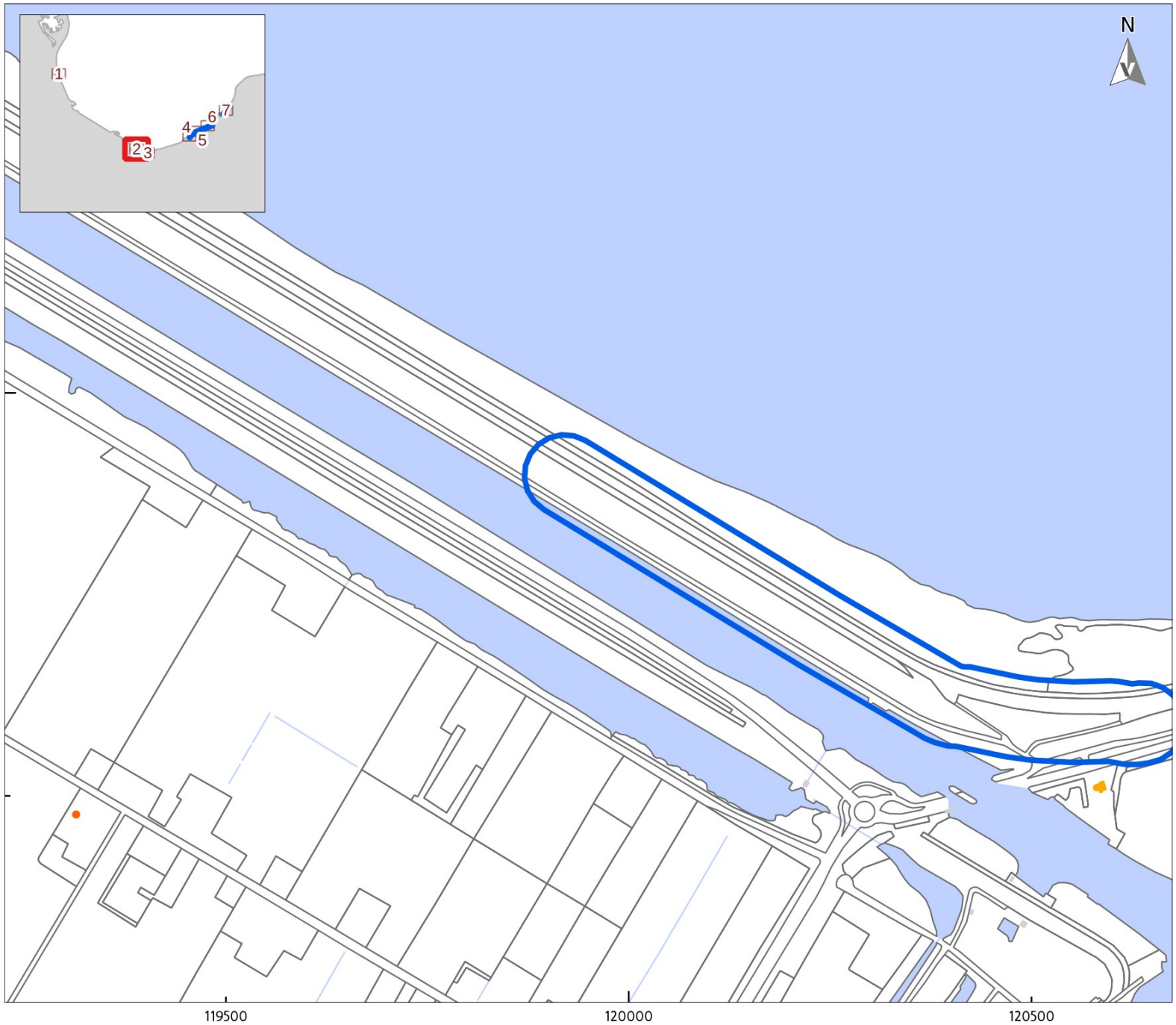

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  1470-1832
- 1833-1900
- 1901-1950
- 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (3 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  1470-1832
- 1833-1900
- 1901-1950
- 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (4 / 7)

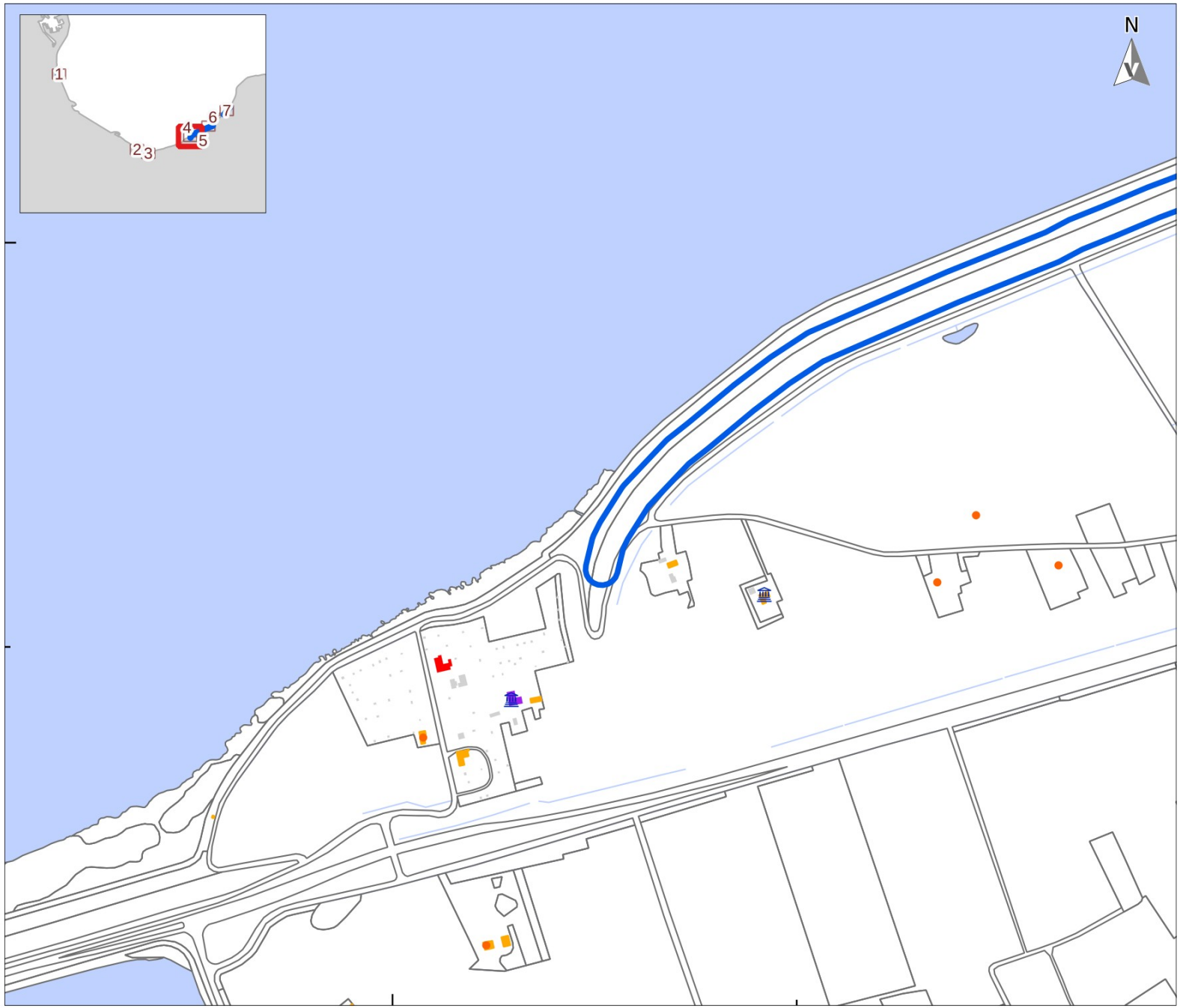

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  - 1470-1832
  - 1833-1900
  - 1901-1950
  - 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (5 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  - 1470-1832
  - 1833-1900
  - 1901-1950
  - 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (6 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  1470-1832
- 1833-1900
- 1901-1950
- 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

GEBOUWD ERFGOED: RIJKSMONUMENTEN, PROVINCIALE MONUMENTEN, MIP, BAG (7 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Rijksmonumenten
- Provinciale monumenten
- MIP objecten
- BAG panden:
  1470-1832
- 1833-1900
- 1901-1950
- 1951 - nu
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Rijksmonumenten, RCE/PDOK 2025
Provincie Noord-Holland
BAG, CC-BY Kadaster 2025
Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (1 / 7)

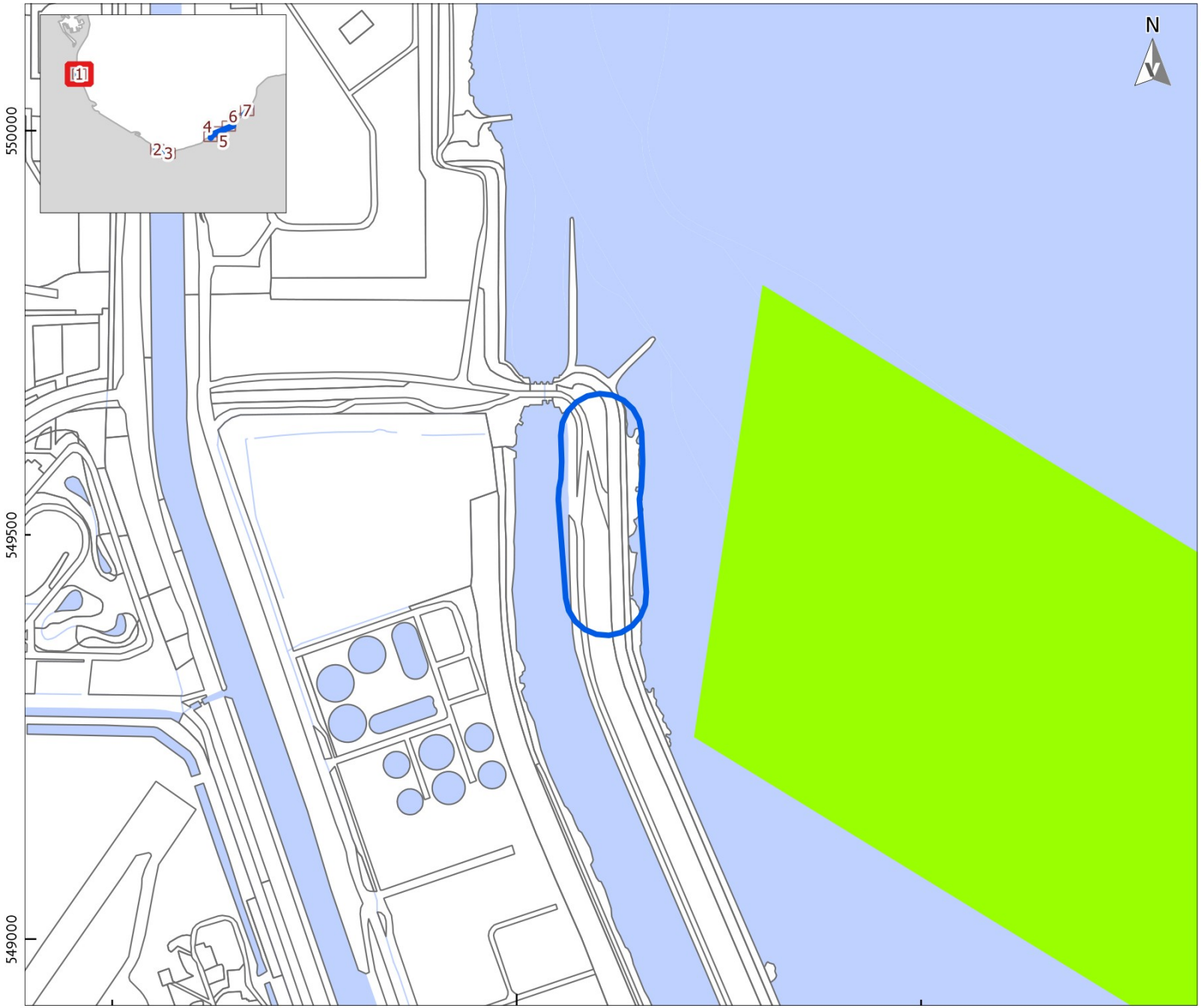

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Hoge waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (1 / 7)

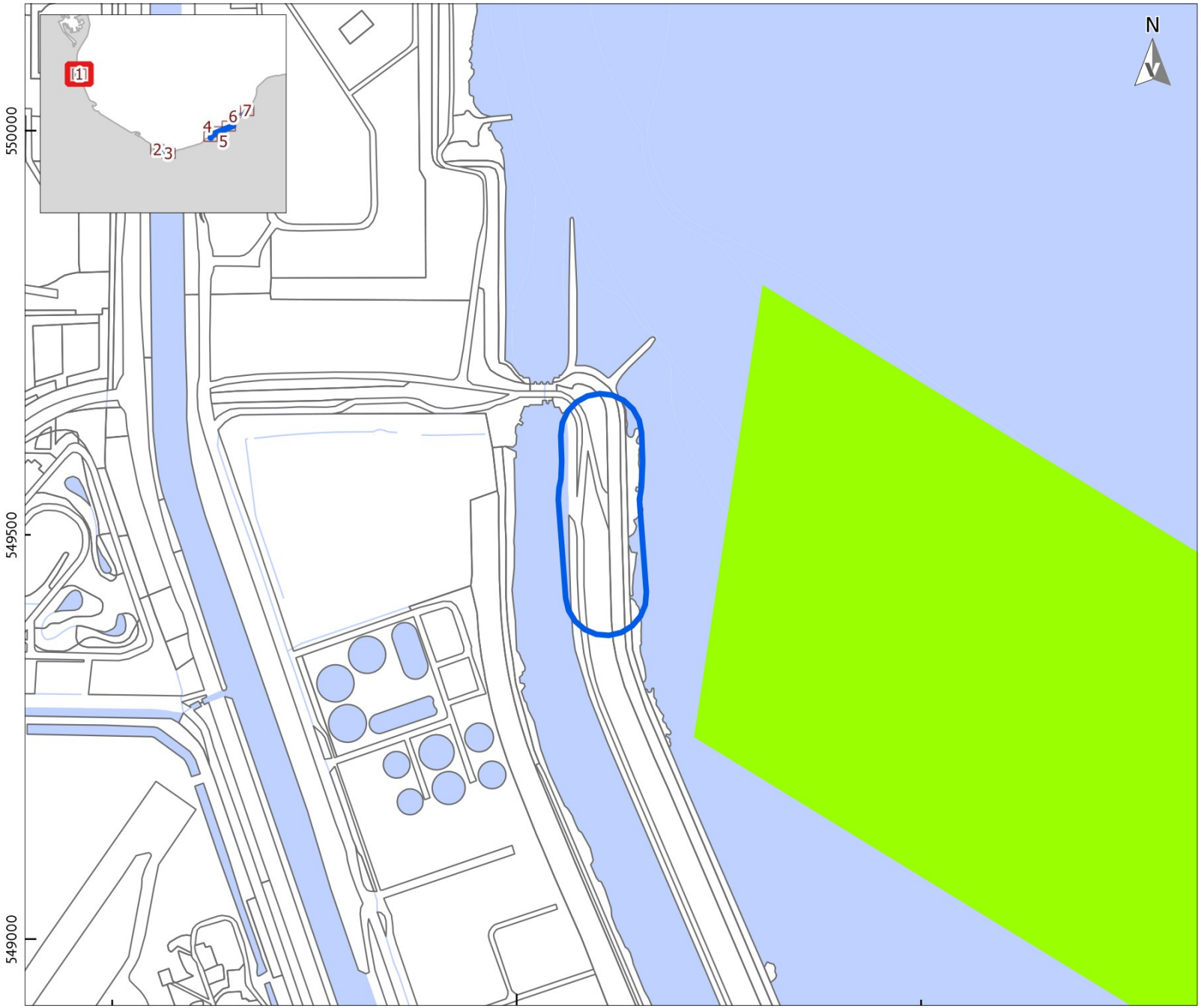

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Hoge waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (2 / 7)

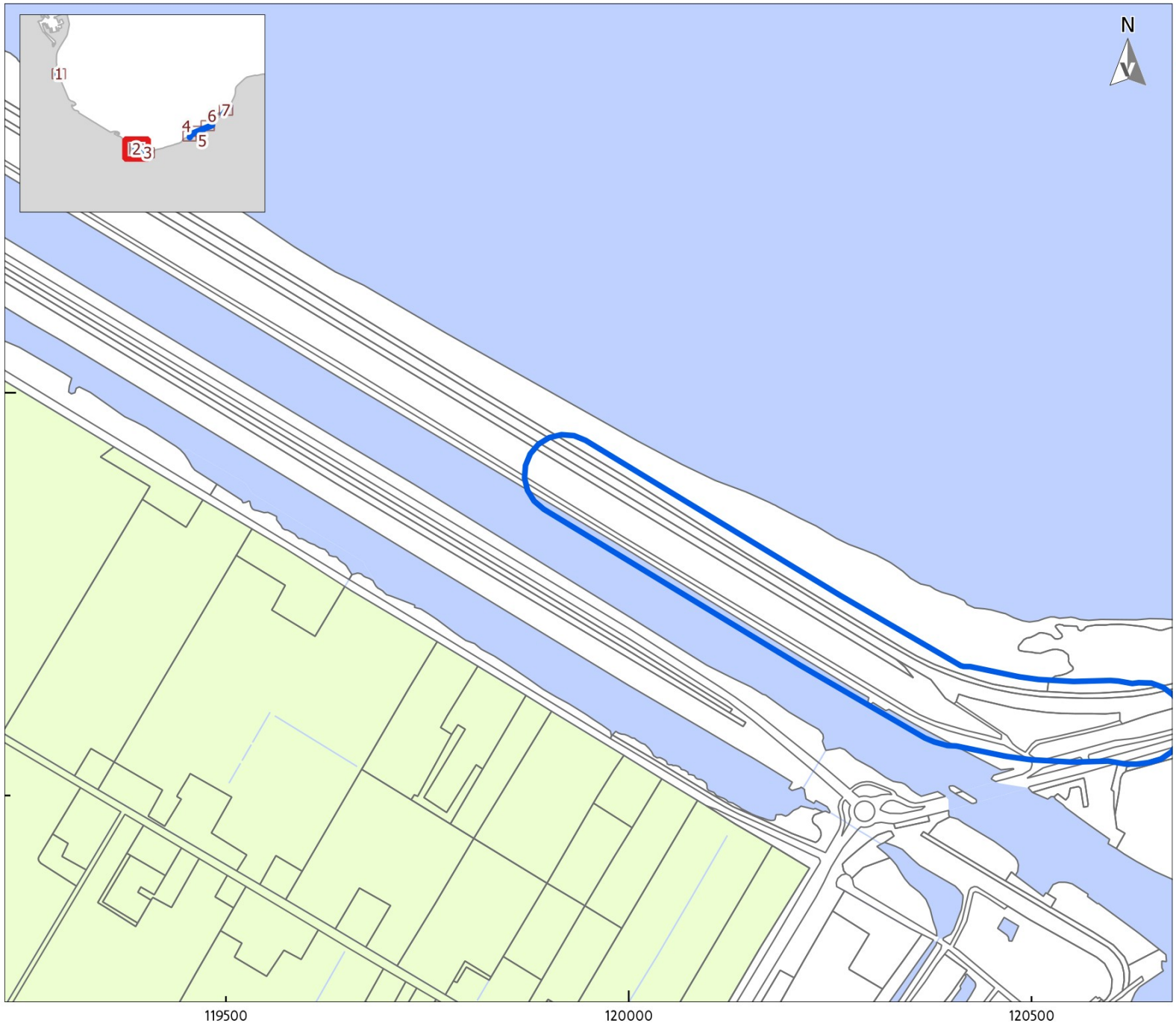

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Van waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (3 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Van waarde

Provinciale monumenten

- Waterstaatkundige werken

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (4 / 7)

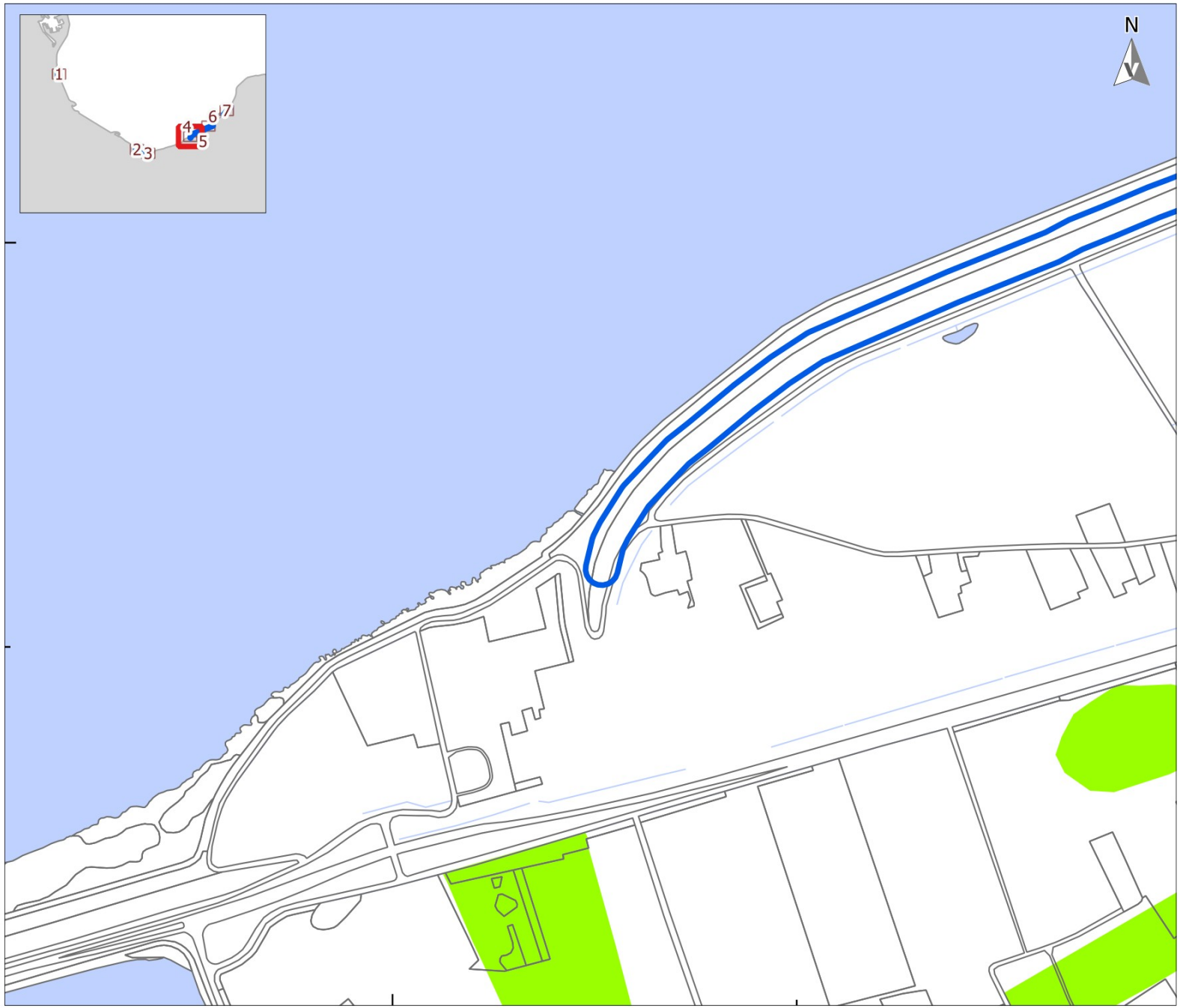

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Hoge waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (5 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Hoge waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (6 / 7)

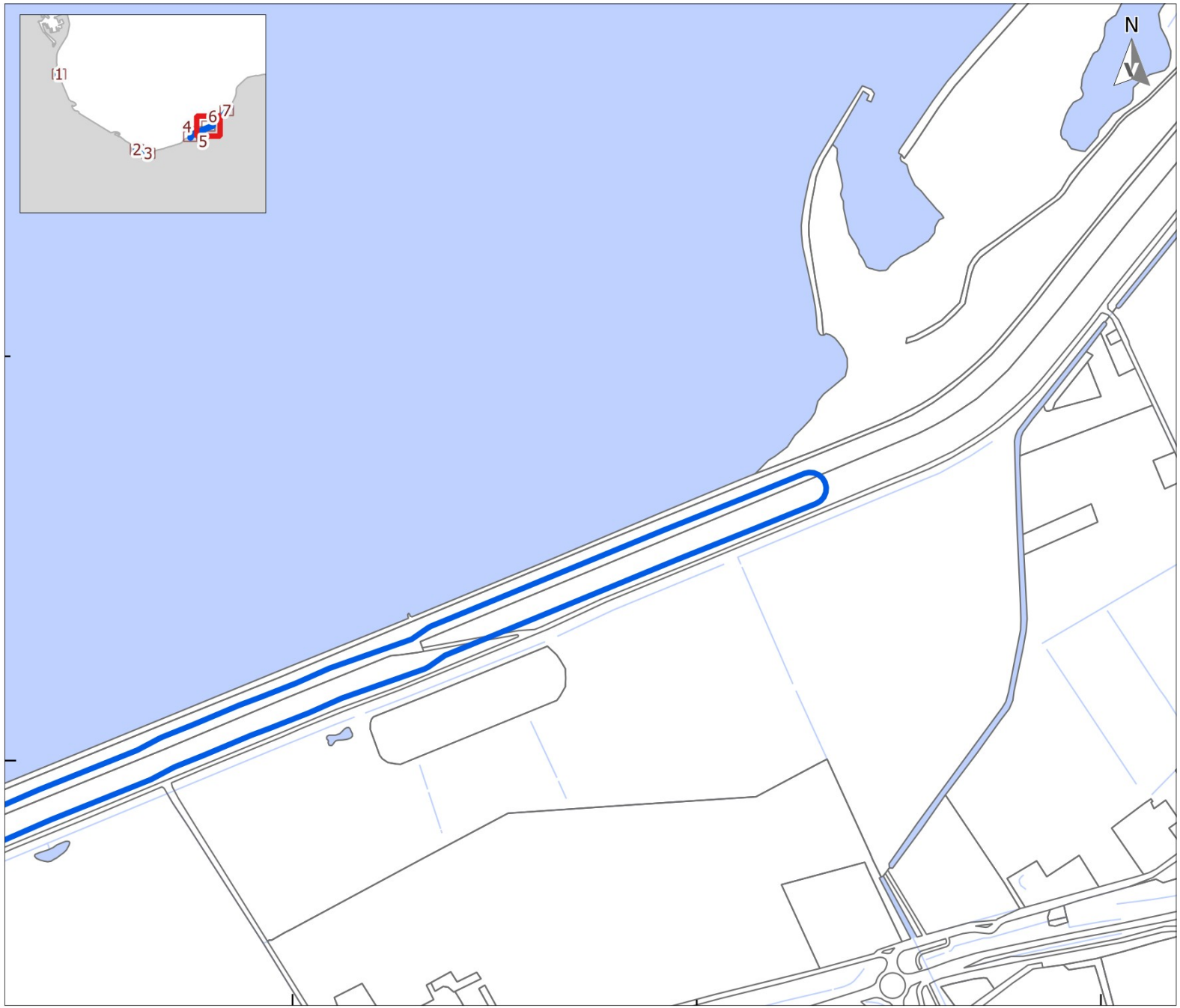

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART PROVINCIE NOORD-HOLLAND (7 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Water
- Overige topografie

Cultuurhistorische Waarden

- Hoge waarde
- Van waarde

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Provincie Noord-Holland

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (1 / 7)

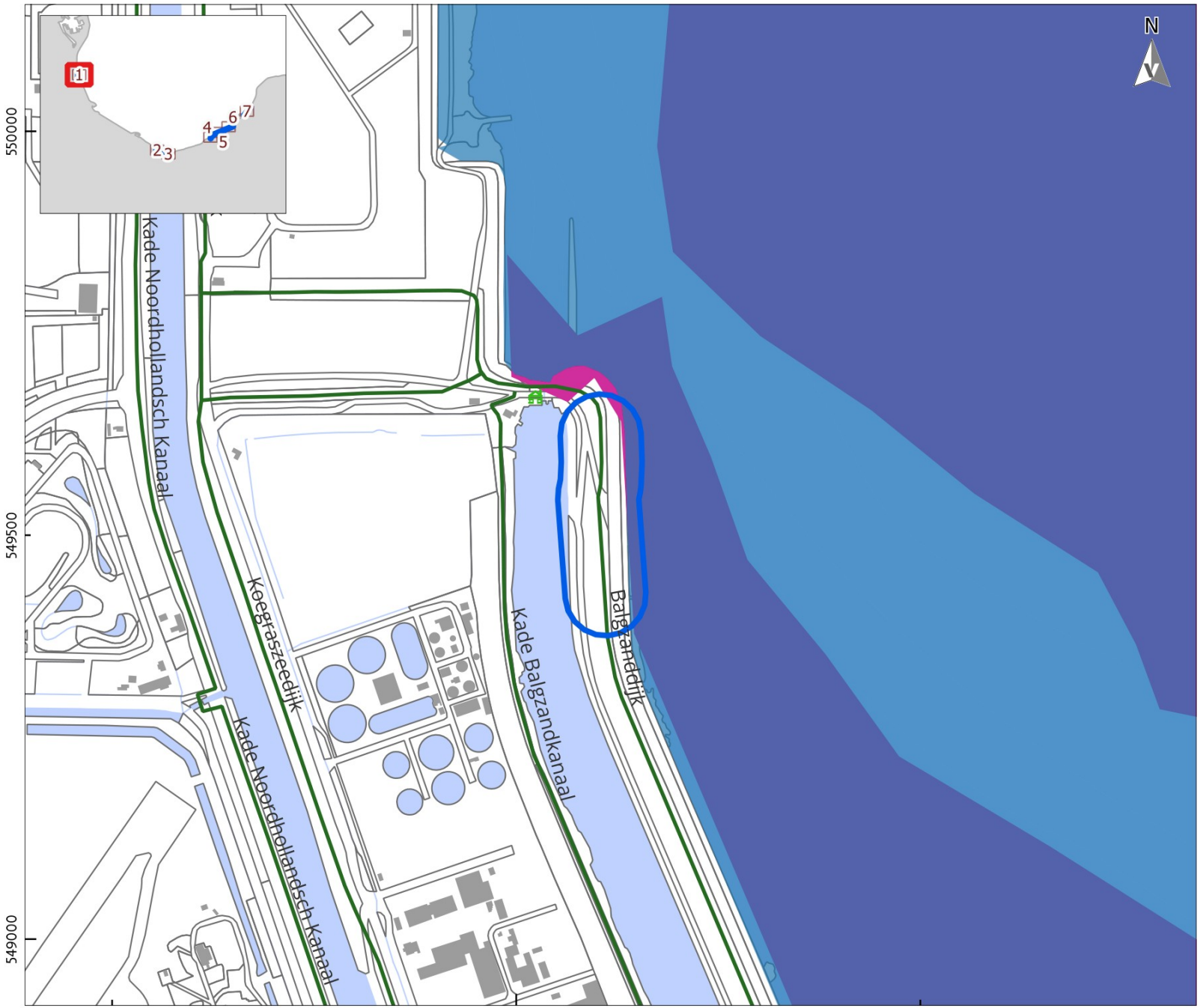

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

Gemalen
- Elektro

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (2 / 7)

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

Gemalen
- Elektro

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (3 / 7)

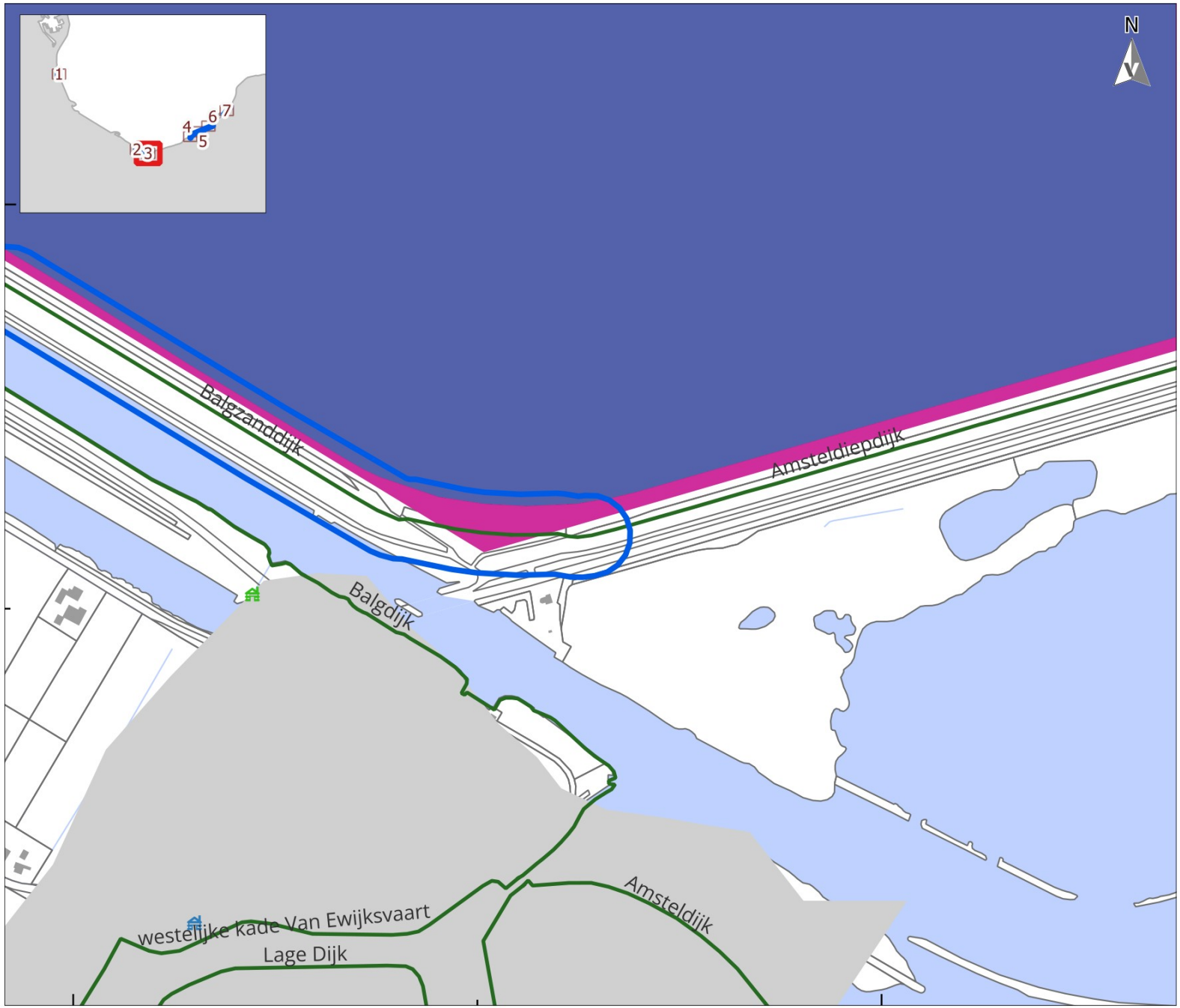

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

Gemalen
- Elektro
- Stoom

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (4 / 7)

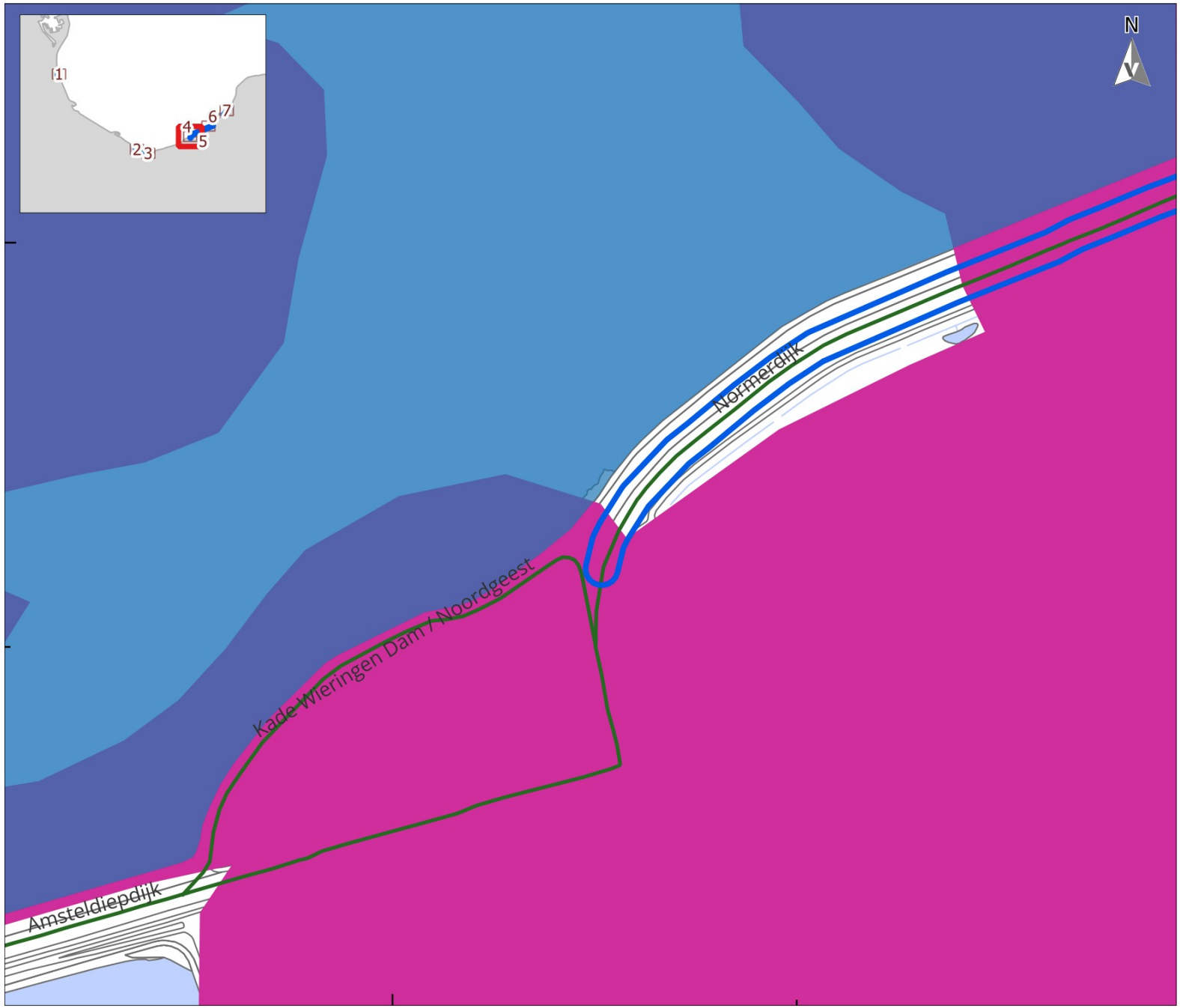

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (5 / 7)

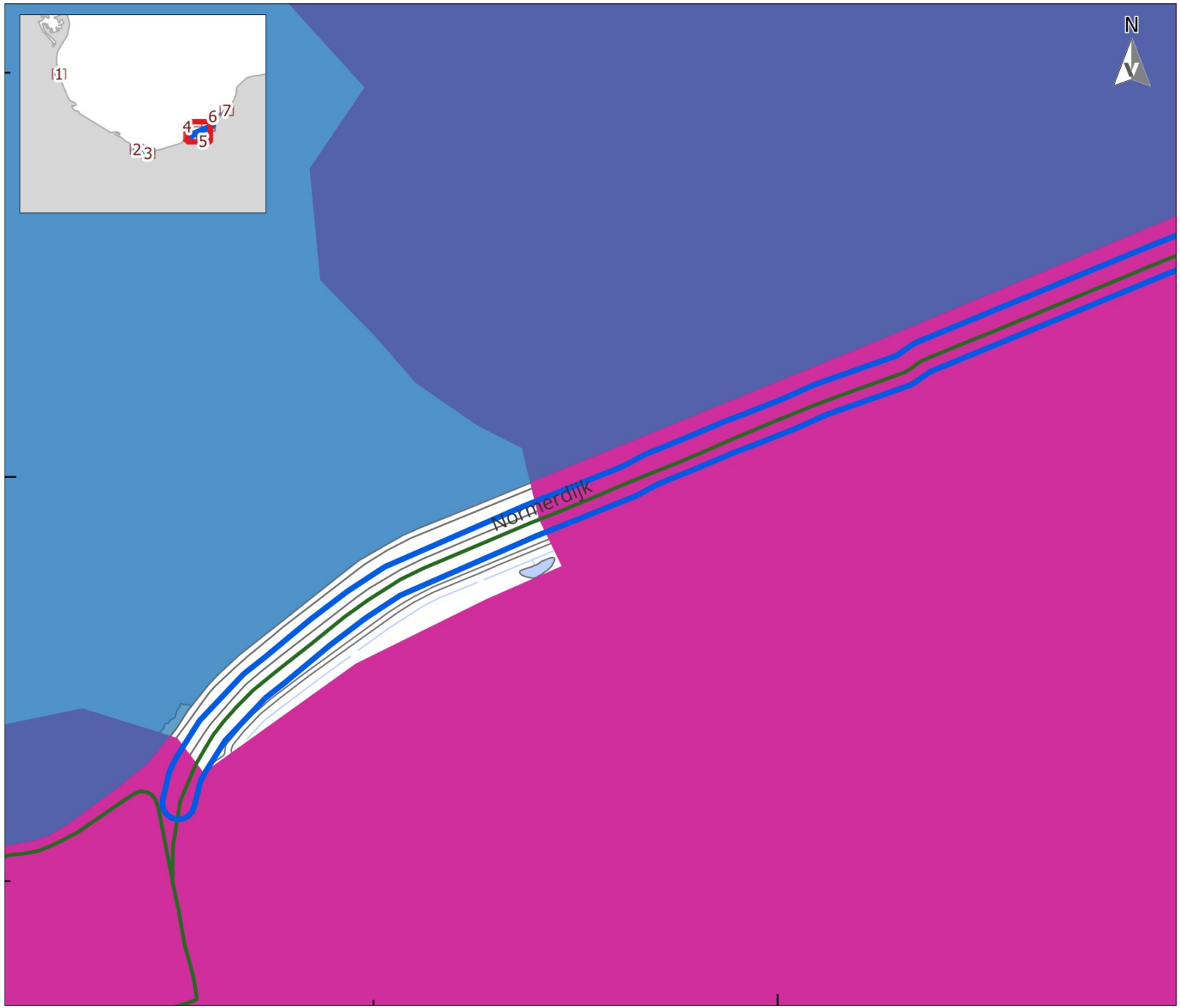

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (6 / 7)

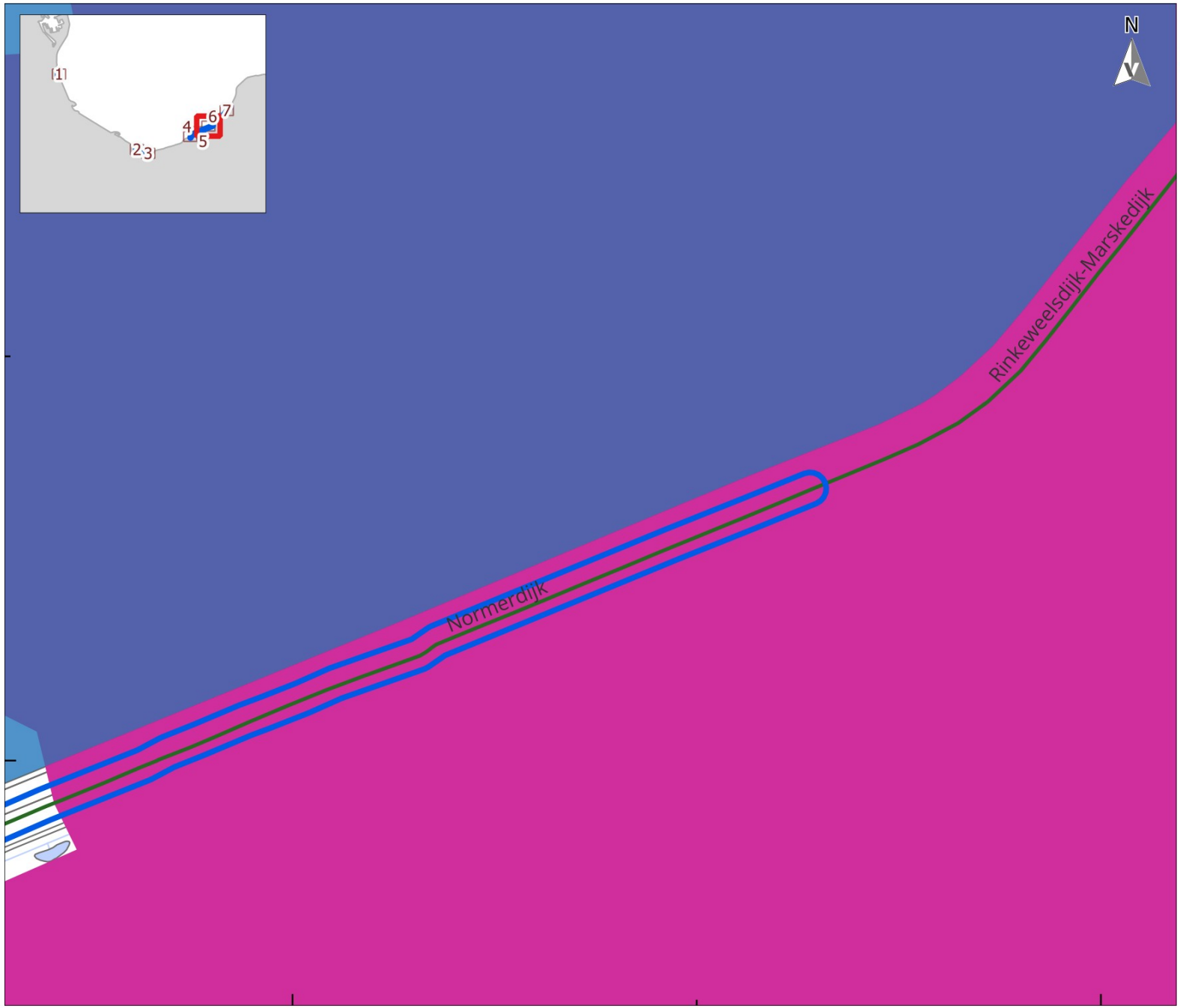

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

ERFGOEDATLAS (7 / 7)

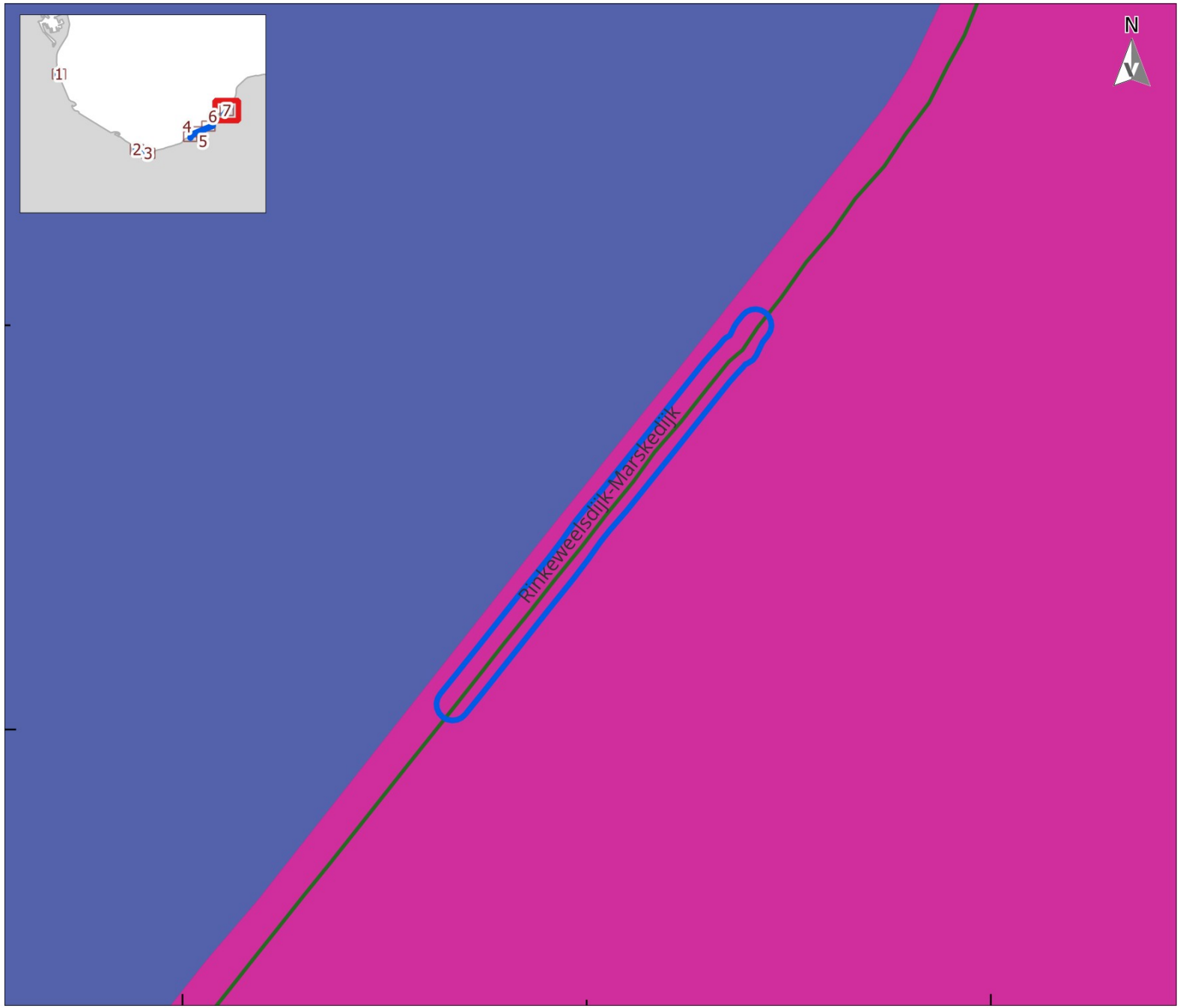

LEGENDA

- Plangebied
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Werelderfgoed in Nederland
- Werelderfgoed

Aardkundige waarden
- ijs

RCE Dijkenkaart
- waterkerend

Datum: Juni 2025
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
RCE Erfgoedatlas

Tekenaar: GMA

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

This text was set using the following freely available font software:

Allerta — Copyright (c) 2010, Matt McInerney (http://pixelspread.com), with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz — Copyright (c) 2006, Raph Levien (http://www.levien.com), with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (http://blog.nodnod.net/) with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia — Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye, with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl), with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: http://scripts.sil.org/OFL

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

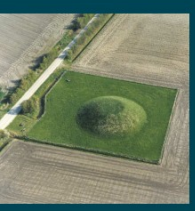

Erfgoedingenieurs

"Engineering the past, creating the future"